

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Katedra ruských a východoevropských studií

Bakalářská práce

2011

Barbora Pecková

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Katedra ruských a východoevropských studií

Barbora Pecková

**Charakter a budoucnost KSČM v kontextu
jejího vztahu se spřízněnou politickou
mládežnickou organizací KSM/ SMKČ**

Bakalářská práce

Praha 2012

Autor práce: **Barbora Pecková**

Vedoucí práce: **JUDr. Vladimír Handl, CSc.**

Rok obhajoby: **2012**

Bibliografický záznam

PECKOVÁ, Barbora. *Charakter a budoucnost KSČM v kontextu jejího vztahu se spřízněnou politickou mládežnickou organizací KSM/ SMKČ*. Praha, 2012. 74 s. Bakalářská práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií. Katedra ruských a východoevropských studií. Vedoucí diplomové práce JUDr. Vladimír Handl, CSc.

Abstrakt

KSČM, jako následnická strana KSČ, je stabilní součástí stranického systému ČR, ve kterém zaujímá postavení antisystémové opozice. Neustále se vedou spory o její extrémní charakter respektive o legitimitu jejího působení. Tento text se posuzuje nastíněný problém v kontextu vztahu KSČM a její spřízněné politické mládežnické organizace KSM/ SMKČ. Současný otevřeně extrémní charakter SMKČ je měřítkem modernizace strany. První část je shrnutím vývoje KSČM a KSM/ SMKČ po roce 1989, ze kterého vykrystalizují názorové se kterými pracuje další analýza. Druhá část je věnována analýze průniků ideových postojů KSČM a KSM v oblastech důležitých štěpných linií. Prvním oblastí je reflexe československé historie v letech 1945 – 1989. Druhým tématem jsou základní politické cíle, kdy zkoumám především poměr stran a PMO k demokracii. Posledním okruhem jsou aktuální politická otázky: postoj k EU a NATO a význam témat moderní levice pro KSČM. Třetí část se zabývá vztahem strany prostřednictvím analýzy jejich praktické spolupráce, především v těchto formách: krátkodobou, tj. pořádání akcí a kampaní, dlouhodobou, tj. členové PMO vstupují do strany a kandidují za ni ve volbách. Tato analýza odpovídá na otázky co tento vztah vypovídá o současném charakteru KSČM a o jejím dalším směřování.

Abstract

The KSČM as successor party of the KSČ is stable part of Czech party system where it has status of anti-system opposition. Still there are arguments of its extreme character or its existence legitimacy. This text deals with this problem in the context of party's relationship with its related political youth organization KSM/ SMKČ. Current openly extreme nature of SMKČ, which emerge after break in the KSM as one of the successor organizations, is a measure of party modernization. First part is a summary of the development of KSČM and KSM/ SMKČ after year 1989 which introduce the situation of balance of opinion streams in the party: conservative, reform, pragmatic and traditional minded silent majority, with which the next analysis works. Second part focuses on measure of party and PMO conjoint ideological attitudes in areas of important cleavages. First area is reflection of Czechoslovakia history in years 1945 – 1989. Second theme is basic policy objectives especially researching the aspect of ratio to democracy. Last area is current political issue: attitudes towards EU and NATO and the relevance of the themes of modern left for KSČM. The third part of the text deals with relationship of the party PYO by analysis of their practical cooperation, especially in the following forms: short – term, organization of campaigns and other activities, long – term, members of PYO join the party and candidate for it in elections. This analysis is answers the questions what this says about the current pull on the nature of KSČM and its next development.

Klíčová slova

Transformace, KSČM, KSM, SMKČ, politické mládežnické organizace

Keywords

Transformation, KSČM, KSM, SMKČ, political youth organizations

Rozsah práce: 84 291 znaků

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval/a samostatně a použil/a jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 15.5.2012

Barbora Pecková

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala JUDr. Vladimíru Handlovi CSc. za vedení a dále bývalým předsedům KSM Zdeňku Štefkovi a Milanu Krajčovi, bývalému místopředsedovi KSM Ludvíku Šuldovi, předsedovi SMKČ Lukáši Kollarčíkovi a Ing. Jiřímu Sobotkovi CSc. z České mírové společnosti za poskytnutí rozhovorů.

Projekt bakalářské práce	
Jméno:	Barbora Pecková
E-mail:	<u>barka.peckova@seznam.cz</u>
Semestr:	Letní semestr 2011
Akademický rok:	2010/2011
Název práce:	Charakter a budoucnost KSČM v kontextu jejího vztahu se spřízněnou politickou mládežnickou organizací KSM/ SMKČ
Předpokládaný termín dokončení (semestr, školní rok):	Letní semestr 2012
Vedoucí bakalářského semináře:	Jiří Vykoukal
Vedoucí práce (není povinné):	Vladimír Handl
Zdůvodnění výběru tématu práce (5 řádek):	Během dvaceti let po listopadu 1989 KSČM jako následnická strana KSČ uhájila své místo parlamentní strany se stabilní voličskou podporou. Přesto se stále vedou spory o její extremistický charakter. Ostatní strany ji izolovaly, což může komplikovat politické vyjednávání a akceschopnost vlády. KSČM je součástí našeho stranického systému a nelze ji tedy ignorovat. Měli bychom k ní zaujmout jasné stanovisko na základě objektivní akademické debaty. Tímto problémem bychom se také měli zabývat v zájmu komplexního procesu „vyrovnávání se s komunistickou minulostí“. Problematika mládežnických politických organizací je dosud v ČR málo zpracovaná, přestože je důležitou součástí fungování politických stran.
Předpokládaný cíl (5 řádek):	Tato práce by měla vymezit charakter KSČM prostřednictvím jejího porovnání s KSM/ SMKČ a analyzovat spolupráci KSČM a KSM/ SMKČ. Cílem práce je vyvodit, jaký dopad bude mít vztah KSČM a KSM/ SMKČ na budoucí charakter KSČM. Domnívám se, že KSČM je radikální politickou stranou a extrémnější rétoriku využívá pouze populisticky k mobilizaci voličů (ekonomická krize), stejným způsobem, tedy pouze účelově, spolupracuje s KSM. KSM/ SMKČ je extrémní organizace a KSČM podporuje pouze z nutnosti (volby), jinak ji zařazuje spíše mezi revizionisty. Vstup členů KSM/ SMKČ do KSČM ve větší míře není pravděpodobný a nepředstavuje tedy riziko radikalizace KSČM.
Základní charakteristika tématu (10 řádek):	KSČM již dvacet let stabilně zaujímá své místo ve stranickém systému. Jako následnická strana KSČ zachovávající komunistický charakter stále vyvolává diskusi o jejím zařazení v rámci politického spektra, tedy jestli je pouze radikální nebo extremistická, k čemuž sama přispívá rozdíly mezi vlastním programem a individuální rétorikou. Tato situace vede ve vztahu k politickému vyjednávání na celostátní úrovni k její izolaci, která je v rozporu s její stabilní voličskou podporou. Vzhledem ke stárnoucí členské základně vyvstává otázka její budoucnosti. KSČM se profiluje jako radikální levicová strana, zatímco KSM/ SMKČ je považována za organizaci extremistickou. Realitu tohoto zařazení budu sledovat porovnáním jejich programů, reflexe minulosti a postoje k vybraným politickým tématům. Také se budu zabývat tím, jaký je jejich vzájemný vztah, jestli spolupracují a jaký vliv tyto skutečnosti mohou mít na budoucnost strany. Téma budu zpracovávat na základě kvalitativní analýzy, tj. vyberu témata nebo události, které považuji za nejvíce ilustrativní a těm se budu podrobně věnovat. Vnitřní diskusi uvnitř KSČM a KSM/ SMKČ o jejich

vzájemném vztahu přiblížím prostřednictvím straně blízkého tisku a rozhovory s konkrétními osobnostmi, které reprezentují různé názorové proudy.

Předpokládaná struktura práce (10 řádek):

Nejprve zdůvodním výběr subjektů zkoumání a to z hlediska jejich nástupnického charakteru ve vztahu k předlistopadovým komunistickým organizacím (viz Holoušek V., Kopeček L., 2002). V první kapitole se budu věnovat vývoji KSČM a KSM/ SMKČ od roku 1989 do současnosti. Následně definuji jejich vzájemný vztah na základě funkce mládežnických politických organizací, jejich právní kvalifikace a účasti na právech a povinnostech politické strany, tj. organizační propojení mládežnických organizací s politickou stranou (viz Šimíček, 1999). V další kapitole budu analyzovat a porovnávat programy KSČM a KSM/ SMKČ, jejich rétoriku a reflexi historie komunistického hnutí v ČR i ve světě. Na základě tohoto rozboru se je pokusím zařadit jako radikální nebo extremistické (viz March L., Mudde C, 2005). Ve třetí kapitole budu v rámci vybraných témat sledovat do jaké míry KSČM a KSM/ SMKČ skutečně spolupracují. Pro tuto analýzu jsem zvolila tato témata: radarová základna v brdech, EU, volby, pozastavení činnosti KSM, KSM/ SMKČ jako zdroj stranických elit pro KSČM.

Základní literatura (10 nejdůležitějších titulů):

Petr Fiala et al., *Komunismus v České republice: vývojové, systémové a ideové aspekty KSČM a dalších komunistických organizací v české republice*, Brno: Masarykova univerzita, 1999

Vít Hloušek a Lubomír Kopeček, eds., *Nástupnické komunistické strany a jejich typologizace*, in: Rudí a různí: transformace komunistických stran, (Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2002).

L. March, C. Mudde, „What’s Left of the Radical Left? The European radical Left after 1989: Decline and Mutation“, *Comparative European Politics* 3, (2005).

Vojtěch Šimíček, *Mládežnické organizace politických stran v ČR*, (Brno: Masarykova univerzita, 1999).

Radoslav Štefančík, *Politické mládežnické organizace na Slovensku*, (Bratislava: IUVENTA, 2010).

Haló noviny

Mladá pravda

www.kscm.cz

www.ksm.cz

Podpis studenta a datum

Becková 15.5.2012

Schváleno	Datum	Podpis
Vedoucí bakalářského semináře	<i>15.5.2012</i>	<i>[Podpis]</i>
Garant oboru	<i>15.5.2012</i>	<i>[Podpis]</i>

Obsah

Úvod	2
1. Vývoj KSČM a KSM/ SMKČ od roku 1989 do současnosti.....	13
1.1 <i>Historické kořeny a transformace KSČ/ KSČM</i>	<i>13</i>
1.2 <i>KSM/ SMKČ od roku 1990 do současnosti</i>	<i>20</i>
2. Ideové průniky KSČM a KSM/ SMKČ	24
2.1 <i>Komunisté mezi historií, pamětí a politikou</i>	<i>24</i>
2.2 <i>Programové vize</i>	<i>33</i>
2.3 <i>Aktuální politická témata.....</i>	<i>37</i>
3. Vztah KSČM a KSM/ SMKČ.....	40
3.1 <i>Spolupráce KSČM a KSM v období do roku 2005 a okolnosti kauzy pozastavení činnosti KSM.....</i>	<i>40</i>
3.2 <i>Vývoj po kauze zrušení KSM a rozkolu v mládežnickém hnutí.....</i>	<i>44</i>
Závěr	49
Summary.....	51
Použitá literatura.....	54
Seznam příloh	69
Přílohy.....	70

Úvod

KSČM se během dvaceti let uplynulých od listopadu 1989 stala stabilní součástí české politické scény, přesto je především z důvodu jejího „následnického“¹ vztahu ke KSČ stále vnímána rozporuplně, k čemuž strana v současnosti ještě sama přispívá svou nejednotou. Volební zisky KSČM dosahují pravidelně alespoň hranice deseti procent, přesto byl dosud její koaliční potenciál na celorepublikové úrovni nulový. Tato nedořešená situace omezuje schopnost českých politických stran utvářet akceschopné vládní koalice. I z těchto důvodů je žádoucí vyjasnit charakter KSČM a zamyslet se nad její možnou budoucností a to prostřednictvím ideologicky nezatížené akademické analýzy. Politická diskuse v ČR na toto téma zatím selhává.² Vývoj KSČM se jeví jako zajímavé téma především z politologického hlediska v rámci studia politické transformace. Přináší ale také problém reflexe komunistické československé respektive české minulosti.

Cílem práce je zodpovědět otázku, jaký je vztah KSČM a její politické mládežnické organizace KSM/ SMKČ³, co vypovídá o současném charakteru strany a jejím dalším směřování.

Nejdůležitějším zdrojem práce jsou primární prameny: materiály sjezdů, programy, stanoviska, statistiky týkající se vývoje členské základny.⁴ Z využitých programových

¹ Termín „následnická strana“ znamená, že strana je spojená s předchozím komunistickým subjektem, i když její současná identita může být značně odlišná. Propojení původní a nové strany může zahrnovat název, členskou základnu, majetek nebo ideologii, přičemž nezáleží na tom do jaké míry a jestli vůbec nová strana zachovává všechny tyto prvky. V ČR působí několik dalších komunistických subjektů, o kterých se také zmiňuji, nelze je ale považovat za následnické.

Vít Hloušek a Lubomír Kopeček, eds., „Nástupnické komunistické strany a jejich typologizace“, in *Rudí a růžoví: transformace komunistických stran*, (Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2002), 10 – 40.

² Připomeňme opakovaně neúspěšné pokusy o její zákaz (V roce 2005 iniciativa senátora Martina Mejstříka, nestraníka zvoleného za stranu Cesta změny, jednoho z organizátorů studentských demonstrací a stávek v roce 1989. Poslední podnět v roce 2011 vyšel od senátora za TOP09 Jaromíra Štětiny.), tzv. Bohumínské usnesení ČSSD zakazující koaliční vládu s KSČM (proti jehož zrušení hlasovalo v roce 2007 na XXXIV. sjezdu 350 delegátů, pro jen 60), ale také spolupráci s komunisty na regionální úrovni (2002 Karviná – koalice s ČSSD s primátorem za KSČM, 2008 koalice KSČM a ČSSD v Karlovarském a Moravskoslezském kraji, v obecních zastupitelstvech koalice s KSČM není neobvyklá), nebo kritizovanou volbu Václava Klause prezidentem za přispění komunistických hlasů.

³ V roce 2005 respektive 2008 MV ČR pozastavilo činnost KSM. Po této události došlo v hnutí k rozkolu. V současnosti existují dva subjekty Komunistický svaz mládeže a Svaz mladých komunistů Československa. SMKČ založený odštěpenými členy KSM si nárokuje následnictví KSM. Tímto problémem se budu podrobněji zabývat níže, ale již nyní je třeba upozornit, že existují dvě organizace KSM a SMKČ. V případech kdy používám označení KSM/ SMKČ je třeba chápat, že výrok se váže k obou subjektům, nikoli tak, že se jedná o jednu organizaci.

dokumentů je nutné zvlášť zmínit dokument *Socialismus pro 21. století*,⁵ který vznikl na základě úkolu vypracovat „model socialistické společnosti“. Tento cíl vymezil VI. sjezd v roce 2004. Autory textu jsou pracovníci odborného zázemí KSČM: Centra strategických a teoretických studií, dříve Teoreticko-analytické pracoviště.⁶ VII. sjezd v roce 2008 tento „obsahový dokument vzal na vědomí“ a jeho autoři nebudou ani na následujícím sjezdu, který se uskuteční ve dnech 19. – 20. 5. 2012, usilovat o jeho přijetí jako řádného programového dokumentu, i když je součástí předsjezdové diskuse.⁷ Text tohoto dokumentu je v mnoha ohledech kompromisní a uvnitř členské základny vzbuzuje kontroverze. Není typickým programovým dokumentem, ale spíše vizí založenou na odborných studiích. Z tohoto pohledu se nezdá jako jednoznačně reprezentativní a je nutné využívat ho v kontextu vnitrostranické debaty.⁸ Naopak oficiálními programovými dokumenty využitými v textu jsou *KSČM na přelomu tisíciletí*⁹ z roku 1999 a *Naděje pro Českou republiku*¹⁰ z roku 2004, jejichž kontrast vyjadřuje určitý vývojový posun KSČM. Oficiální stanoviska KSČM vyžadují zkoumání jejich vzniku, protože jsou většinou produktem určitého soupeření ve straně, které je důležité pro charakteristiku strany. V tomto ohledu dokumenty strany nejsou jako zdroj dostačující a je nutné využít jiné možnosti analýzy. Dokumenty mládežnické organizace pozůstávají, kromě základních programů¹¹, většinou z různorodých stanovisek a rezolucí k jednotlivým problémům.

⁴ Dostupné v elektronické podobě na www.kscm.cz, v případě PMO potom na www.ksm.sweb.cz (stránky KSM do r. 2001), www.ksm.cz (nové stránky od 2001, od 2008 reprezentující jen část KSM), www.komsomol.cz (stránky od 2008 existujícího SMKČ, založeného částí členů KSM v roce 2008)

⁵ *Socialismus pro 21. století*, 21. 4. 2008, Naše Strana, Sjezdy, VII. sjezd KSČM.

<http://www.kscm.cz/nase-strana/sjezdy-kscm/vii-sjezd-kscm/35668/socialismus-pro-21-stoleti>

⁶ Informace o postupu prací na „modelu socialismu“, nedatováno, Politika KSČM, Odborné zázemí, CSTS KSČM, Dokumenty.

<http://www.kscm.cz/politika-kscm/odborne-zazemi-kscm/csts-kscm/dokumenty/25403?managepreview=ok&language=1>

⁷ Jiří Dolejš v Klubu sociálních věd, Praha, 11. 1. 2012.

⁸ Viz Publikace několika členů strany rozvíjející v pozitivním duchu daný text:

Josef Heller a Franřišek Neužil et al., *Bojíte se socialismu?*, (Příbram: Periskop, 2007).

Dále také sborník statí odborného pracoviště k tomuto projektu:

TAP, ÚV KSČM, *Socialismus pro 21. století: sborník statí*, (Praha: Futura, 2008).

Srovnání s projevy dalších členů strany na Pražské teoreticko-politické konferenci:

Sborník vystoupení na XXXI. Pražské teoreticko-politické konferenci, 2011.

<http://tresnicka.kscm.cz/article.asp?thema=5618&category>

⁹ KSČM na přelomu tisíciletí, 23. 3. 2007, Obsahové materiály V. sjezdu KSČM.

<http://www.kscm.cz/nase-strana/sjezdy-kscm/v-sjezd-kscm/obsahove-materialy-v-sjezdu-kscm/33798/kscm-na-prelomu-tisicileti>

¹⁰ *Naděje pro Českou republiku*, 14. 1. 2005, Obsahové materiály VI. sjezdu KSČM.

<http://www.kscm.cz/nase-strana/sjezdy-kscm/vi-sjezd-kscm/obsahove-materialy-vi-sjezdu-kscm>

¹¹ Minimální program KSM, nedatováno, Programové dokumenty KSM.

<http://ksm.sweb.cz/>

Program KSM, Praha, 9. 11. 1997, otištěno v *Mladé pravdě*, knižní řada 1998.

Dalším zdrojem je straně blízký tisk, který zprostředkovává konfrontaci s širším spektrem názorů členů strany. Tyto informace pomáhají pochopit genezi programových dokumentů a míru jejich reprezentativnosti. Zajímavé je také všimnout si, jak některé události a problémy reflektuje tisk spřízněný se stranou v porovnání s jinými médii. Zejména je nutné jmenovat KSČM blízké *Haló noviny*¹² a časopis KSM/ SMKČ *Mladá pravda* respektive *Československá mladá pravda*.¹³ Další platformou sloužící k vyjádření názorů mladých lidí spřízněných s KSČM je *Junior projekt*,¹⁴ který byl zřízen Komisí mládeže ÚV KSČM v roce 2007 a funguje v podobě internetového fóra, nabízí prostor k diskusi levicové mládeži a propaguje akce Klubu komunistické mládeže (KKM) respektive KSČM. Komise mládeže, *Junior projekt* a KKM jsou iniciativou vycházející zevnitř KSČM za účelem komunikovat s mladými. Některé informace týkající se KSM/ SMKČ jsou doplněny na základě rozhovorů autorky s jejich představiteli Zdeňkem Štefkem, Milanem Krajčou, Ludvíkem Šuldou a Lukášem Kollarčíkem.¹⁵

KSČM se v odborné literatuře objevuje převážně v kontextu regionu středovýchodní Evropy a transformace komunistických stran po roce 1989. H. Kitschelt, Z. Mansfeldová a další vytvářejí typologii komunistických režimů ve střední a východní Evropě založenou na historických politických, hospodářských a kulturních vlivech. Z této charakteristiky vyvozují důsledky pro způsob změny režimu v jednotlivých státech a podobu nového demokratického

Ivan Soudek, „Komunistický svaz mládeže (KSM)“, in *Mládežnické organizace politických stran v České republice*, Vojtěch Šimíček ed., (Brno: Masarykova univerzita, 1999), 60 – 63.

Program KSM, 28. 2. 2006, Dokumenty KSM.

<http://www.ksm.cz/dokumenty/program-ksm.html>

Program a cíle, O nás, 27. 8. 2009, Materiály SMKČ ke stažení.

<http://www.komsomol.cz/>

¹² V elektronické podobě přístupné na www.halonoviny.cz, v současnosti pouze v omezené placené podobě. Některé starší články jsou stále dostupné v rubrice *Názory a polemika* na www.kscm.cz. KSČM disponuje také sítí regionálních tiskovin: *Nový zítřek* (Hradec Králové), *Svoboda* (Kladno), *Pravda* (Střední Čechy), *Echo* (Brno), Nakladatelství: *Futura, Orego*.

¹³ Časopis *Mladá pravda* vydával KSM od roku 1995. Po rozkolu uvnitř hnutí zaregistroval odvolaný předseda Krajča časopis na sebe jako fyzickou osobu, což donutilo nově vzniklý SMKČ zaregistrovat časopis pod novým názvem *Československá mladá pravda*. KSM vydává stále, i když nepravidelně, časopis pod původním názvem. Některá starší vydání z roku 2001 dostupná na stránkách KSM aktualizovaných naposledy 22. 11. 2001 <http://ksm.sweb.cz/>. Další výtisky *Mladé pravdy* od 15. 1. 2006 až do současnosti (tzn. od září 2008 autorizované pouze částí KSM okolo Milana Krajči) dostupné na <http://www.ksm.cz/mlada-pravda/index.php>. Vydání od roku 1998 do roku 2008 jsou přístupné v Národní knihovně ČR. V elektronické podobě výtisky *Československé mladá pravdy* přístupné výtisky od 9. 3. 2009 do současnosti: www.komsomol.cz.

¹⁴ www.juniorprojekt.eu, také v odkazech na www.kscm.cz. Články z diskuse internetového *Junior projektu* také v podobě rubriky *Haló novin* s názvem *Mladá levice*, která je v elektronické podobě dostupná na <http://www.halonoviny.cz/articles/main/levice>.

¹⁵ Přepisy rozhovorů bohužel z důvodu nedostatku technických možností nejsou součástí příloh. Záznamenán je pouze rozhovor se Zdeňkem Štefkem, který probíhal prostřednictvím korespondence.

systému.¹⁶ Historickými kořeny a jejich vlivem na transformaci komunistických stran se zabývá také A. M. Grzymala-Busse.¹⁷ J. Ishiyama a A. Bozóki charakterizují odlišné strategie, které jednotlivé strany v regionu zaujaly během své transformace a porovnávají jejich úspěšnost se zaměřením na změny v období voleb „druhé generace“, tzn. třetích svobodných voleb.¹⁸ Uvedená literatura je spíše zevšeobecnující, ale přivádí nás k uvědomění si širších souvislostí prostřednictvím rozdílů mezi jednotlivými státy. V publikaci *Learning from the West?: Policy Transfer and Programmatic Change in the Communist Successor Parties of East Central Europe*¹⁹ se autoři věnovali přenosu politik od západních subjektů během transformace komunistických stran ve Střední Evropě. V knize *Rudí a růžoví: Transformace komunistických stran*²⁰ autoři definují pojem „následnická strana“ a věnují se vývoji některých evropských komunistických stran po roce 1989.

Monotematicky se československé respektive české komunistické straně věnuje Jacques Rupnik ve své knize *Dějiny Komunistické strany Československa*²¹, která zahrnuje období od jejího vzniku po únor 1948. Vývojem KSČ a její transformací v podobě KSČM se souborně zabývá P. Fiala, Jan Holzer, Miroslav Mareš a Pavel Pšeja v knize *Komunismus v České republice*.²² O tuto publikaci se opírám ve shrnutí vývoje KSČM po roce 1989, který zde slouží jako podklad pro další výzkum. Vladimír Handl popisuje výsledky transformace KSČ respektive KSČM na základě charakteristiky „názorových proudů“ uvnitř KSČM.²³ Michal Kubát se věnoval otázce antisystémovosti KSČM opřenou o definici Giovanni Sartoriho.²⁴

¹⁶ H. Kitschelt a Z. Mansfeldová et al., *Post-communist party systems*, (Cambridge: Cambridge University Press, 1999).

¹⁷ Anna Maria Grzymala-Busse, *Redeeming the Communist Past: the Regeneration of Communist Parties in East Central Europe*, (New York: Cambridge University Press, 2002).

¹⁸ J. T. Ishiyama a A. Bozóki, „Adaptation and Change: Characterizing the Survival Strategies of the Communist Successor Parties”, *Journal of Communist Studies and Transition Politics* 17, č. 3 (2001): 31-51.

¹⁹ D. Hough, W. Paterson a J. Sloam, eds., *Learning from the West?: Policy Transfer and Programmatic Change in the Communist Successor Parties of East Central Europe*, (New York: Routledge, 2006).

²⁰ V. Hloušek a L. Kopeček, eds., *Rudí a růžoví: Transformace komunistických stran*, (Brno: MPÚ, 2001).

²¹ Jacques Rupnik, *Dějiny Komunistické strany Československa*, (Praha: Academia, 2002).

²² Petr Fiala et al., *Komunismus v České republice: vývojové, systémové a ideové aspekty KSČM a dalších komunistických organizací v české republice*, (Brno: Masarykova univerzita, 1999).

²³ Vladimír Handl, „Transformace komunistické strany: Od „strategie levicového ústupu“ k „evropeizaci“, in *Kapitoly z dějin české demokracie po roce 1989*, eds. A. Gjuríčová, M. Kopeček, (Praha: Paseka, 2008), 91 – 115.

²⁴ Michal Kubát, „Teorie antisystémovosti a Komunistická strana Čech a Moravy“, in *III. Kongres českých politologů, Olomouc 8. – 10. 9. 2006*, (Praha: Česká společnost pro politické vědy, 2006), 548 – 556..

Dostupná literatura, věnující se teoreticky politickým mládežnickým organizacím (dále PMO), je u nás velice omezená. Lze jmenovat pouze jeden český titul V. Šimíčka a jeho studentů *Mládežnické organizace politických stran v ČR*²⁵, která se zaměřuje na právní klasifikaci PMO a jejich vztah ke straně a je spíše stručným podkladem pro další výzkum. Dále je dostupná o něco rozsáhlejší publikace slovenského autora R. Štefančíka *Politické mládežnické organizace na Slovensku*,²⁶ ve které je kladen důraz na funkci PMO v politickém systému a jejich význam pro „mateřské“ strany. V západoevropských demokraciích je debata o PMO rozvinutější, zejména ve Spolkové republice Německo²⁷, což je dáno vyšší mírou institucionalizace politického systému, se kterou úměrně stoupá role PMO, které se stávají důležitým zdrojem politickým elit. Poznatky našich západních sousedů by nás měly upozornit na budoucí důležitost tohoto dosud opomíjeného jevu, ale nelze je jednoznačně aplikovat, protože neodpovídají našim současným podmínkám.

V práci je využita metoda jednopřípadové interpretativní studie, ve které pracuji s koncepty „názorových proudů“ v KSČM ukotvenými v odborné literatuře. Analýzu provádím prostřednictvím obsahové analýzy dokumentů KSČM a KSM/ SMKČ a řečových projevů jejich členů.

Ve straně lze jasně rozlišit „názorové proudy“ vyplývající z jejího transformačního vývoje. P. Fiala popisuje rozdělení strany na post-komunisty, neo-komunisty a ortodoxní komunisty. Současný stav charakterizuje Vladimír Handl, který popisuje stav členské základny rozdělením mezi reformní a konzervativní proud. Nově ve straně identifikuje pragmatickou linii. Jako samostatnou skupinu vyděluje také tradičně smýšlející mlčící většinu, která má na vývoj strany specifický vliv, jak o tom píše také P. Fiala.²⁸

²⁵ Vojtěch Šimíček, ed., *Mládežnické organizace politických stran v ČR*, (Brno: Masarykova univerzita, 1999).

²⁶ Radoslav Štefančík, *Politické mládežnické organizace na Slovensku*, (Bratislava: IUVENTA, 2010).

dále také časopis *Mládež a společnost*

²⁷ v ČR dostupné např.: Guido Westervelle, *Das Parteienrecht und die politischen Jugendorganisationen*, (Baden baden: 1994), ze které čerpá i V. Šimíček

dále také např.: M. Hooghe, D. Stolle a P. Stouthuyen, „Head Start in Politics. The Recruitment Function of Youth Organisation of Political Parties in Belgium“, *Party politics* 10, č. 2 (březen, 2004), 193 - 212

²⁸ Vladimír Handl, „Transformace komunistické strany: Od „strategie levicového ústupu“ k evropeizaci“, in *Kapitoly z dějin české demokracie po roce 1989*, eds. A. Gjuríčová, M. Kopeček, (Praha: Paseka, 2008), 91 – 115.

Petr Fiala et al., *Komunismus v České republice: vývojové, systémové a ideové aspekty KSČM a dalších komunistických organizací v české republice*, (Brno: Masarykova univerzita, 1999).

Rozdíly mezi „názorovými proudy“ vysvětlují prostřednictvím pojmů „radikální“ a „extremistický“ na základě definice L. Marche založené na celospolečenském konsensu na demokratických hodnotách určujících hranice systému, kdy většina musí respektovat práva menšiny. Všechny změny dosažené v rámci těchto mezí, ačkoli mohou v různých ohledech současnému systému odporovat, jsou legitimní. „Radikální“ subjekty usilují o hluboké socio-ekonomické změny, ale v rámci demokratického systému, zatímco „extrémní“ uskupení stojí v opozici k systému samotnému.²⁹ Hranice mezi takto definovanými pojmy je tenká. Podobně uvažuje také Ondřej Císař, který rozděluje levici revoluční a postrevoluční a dále si všímá jejího postoje ke globalizaci.³⁰

Pro charakteristiku strany používám také pojem „antisystémová strana“, jak ho na KSČM aplikuje Michal Kubát, přičemž se opírá o klasifikaci stranických systémů Giovanni Sartoriho založenou na ideologické polarizaci. Antisystémová strana je ideologickou opozicí zpochybňující legitimitu režimu. Neusiluje pouze o změnu vlády, ale o změnu samotného systému vlády. Antisystémová strana může působit vně i uvnitř systému.³¹

Jestliže ve vztahu k pojmu extrémní je systém chápán jako demokracie, tj. vyšší obecně platné nadřazené hodnoty, potom antisystémovost podle Sartoriho je otázkou konkrétního politického a ekonomického systému. Antisystémová strana nemusí být extrémní. Extrémní subjekty potenciálně ohrožují elementární práva a svobody, což společnost opravňuje bránit se zvažováním legitimacy jejich existence. Pro antisystémové subjekty, které nejsou extrémní, by mělo být z hlediska demokratických hodnot zachováno „právo na revoluci“, které například Deklarace nezávislosti USA definuje jako jedno z lidských práv.³²

Jednou z tématických oblastí případové studie je reflexe československé respektive české komunistické minulosti. Tato část analýzy vychází z konceptu sociologa Durkheimské školy Maurice Halbwachse, který rozlišuje mezi individuální, kolektivní a historickou pamětí.

²⁹ L. March a C. Mudde, „What’s Left of the Radical Left? The European radical Left after 1989: Decline and Mutation“, *Comparative European Politics* 3, (2005): 23 – 49.

Poblémy s politologickým vymezením pojmu extremismus viz: Petr Fiala, ed., *Politický extremismus a radikalismus v České republice*, (Brno: Masarykova Univerzita, 1998).

³⁰ Ondřej Císař, „The Left in the Beginning of the 21st Century“, in *Trajectories of the Left: Social Democratic and (ex-) Communist Parties in the Contemporary Europe: between Past and Future*, ed. Lubomír Kopeček, (Brno: CDK, 2005), 11 – 24.

³¹ Michal Kubát, „Teorie antisystémovosti a Komunistická strana Čech a Moravy“, in *III. Kongres českých politologů, Olomouc 8. – 10. 9. 2006*, (Praha: Česká společnost pro politické vědy, 2006), 548 - 556.

³² Oskar Krejčí, *Socialismus a lidská práva*, Vratimovský seminář, 8. 10. 2011.

<http://tabor.kscm.cz/article.asp?thema=5588&item=59586>

Paměť je podle něj založena na příslušnosti jedinců k nějaké sociální skupině, která vytváří kolektivní mýty. Prostřednictvím paměti je minulost stále spojena s přítomností. Historický výzkum začíná tehdy, jeli jednotlivec schopen odosobnit se od své skupinové příslušnosti. Čehož ze své podstaty bytosti společenské ideálně dosáhnou nemůže nikdy, důležité ale je, aby si tuto svou příslušnost uvědomil.³³ Postoje k minulosti zde nejsou posuzovány podle nějakého normativního modelu historické pravdy, ale pouze předkládány jako alternativy vnímání určitých událostí, konfrontovány mezi sebou a doplněny o některá fakta.

Hlavním předmětem vlastní analýzy je charakteristika politické mládežnické organizace jako důležité součásti politického systému ovlivňující další směřování strany. V tomto konkrétním případě otevřeně extrémní charakter SMKČ slouží jako měřítko reformovanosti KSČM.

Pro analýzu vztahu KSM/ SMKČ ke straně využívám funkcí PMO, které R. Štefančík definuje jako socializaci, rekrutaci, komunikaci, artikulaci a agregaci zájmů. Tuto spolupráci rozdělují na dvě skupiny podle dopadů na další vývoj strany. První forma spolupráce je krátkodobá a váže se k jednotlivým tématům a událostem. Tento typ spolupráce zahrnuje funkci komunikace a artikulace zájmů. Dalším druhem je dlouhodobá spolupráce: stranické vzdělávání členů PMO, přijímání nových členů a umístování na kandidátky, tj. socializace a rekrutace. V oblasti krátkodobé spolupráce se může jednat pouze o účelovou koordinaci na základě ideové shody. Uvedené druhy dlouhodobé spolupráce na rozdíl od krátkodobých ovlivňují budoucnost strany. Tento rozbor uskutečňuji na základě dostupných oficiálních dokumentů, rozhovorů se členy a jejich mediální prezentace.

První funkcí je socializace. Ve věku od 18 do 25 let si jedinci formují svůj „světonázor“ a vytvářejí základní povědomí o politických hodnotách. Zapojení mládeže do politického života je zároveň důležitým faktorem životaschopnosti demokracie. Socializace je rozhodujícím faktorem společenského konsensu o politickém systému. Socializaci ovlivňuje rodina, škola, zájmové organizace, církev, pracovní prostředí, média nebo politické strany a politické mládežnické organizace, které se podílejí a zprostředkovávají informací v podobě organizace kulturních, vzdělávacích a politických akcí.³⁴ Tato funkce není spojena

³³ Maurice Halbwachs, *On Collective memory*, (Chicago: University of Chicago Press, 1992).

³⁴ Radoslav Štefančík, *Politické mládežnické organizace na Slovensku*, (Bratislava: IUVENTA, 2010), 16 - 18, 64 - 66.

jednoznačně pouze se stranou a je nutné sledovat ji v celé šíři. Předmětem zkoumání je tedy poměr mladých členů PMO k demokratickému systému, jak jsou schopni využívat svobodu informací a jak toto kvalitativně odlišné zázemí, než jaké měli jejich starší straníci, ovlivňuje jejich postoje.

Na socializaci navazuje politická rekrutace, tj. přijímání nových členů a vytváření stranických elit, ve které hrají roli ideály i vlastní zájmy. Důležitým faktorem je také potřeba kandidovat za politickou stranu, jejíž výběr je ovlivněn sociálním původem, vzděláním, postavením v zaměstnání, národností, vírou, tj. socializací. Po rekrutaci následuje politická kariéra, tj. proces ve kterém jedinec postupně získává funkce, čímž roste jeho vliv, prestiž a příjmy. Členství v politické mládežnické organizaci není absolutní podmínkou politické kariéry. Zjednodušeně můžeme identifikovat dva druhy politiků: tzv. skokany (*Seiteneinsteiger*, *Quereinsteiger*, *crossover*) a ty, kteří postupně budovali kariéru (*Ochsentour*). Skokani postupují do stranických funkcí exkluzivně - bez předchozího členství v politické mládežnické organizaci. Postupné budování kariéry prostřednictvím členství v politické mládežnické organizaci může mít různý průběh: sukcesivní – jedinec postupuje z PMO do strany, paralelní – jedinec zahajuje členství v mládežnické organizaci společně se členstvím ve straně, substituční – jedinec se nejprve stává členem strany a posléze vstupuje do PMO a poté postupuje dále ve straně, singulární – jedinec se stává členem PMO, následně získává veřejnou funkci a poté postupuje do strany.³⁵ Naplňováním této funkce zkoumám prostřednictvím analýzy personální propojení KSČM a KSM/ SMKČ.

Další důležitou funkcí PMO je politická komunikace. Prostřednictvím PMO může strana oslovovat mladé lidi, čímž se stává důležitým nástrojem, zejména v naší postkomunistické společnosti se všeobecně záporným vztahem ke stranictví. PMO pomáhá straně ve volebních kampaních. V dnešní době nových technologií a trendů může PMO pomáhat modernizaci strany např. zajištěním internetové komunikace. PMO kromě toho, že pomáhá straně zprostředkovávat její názory a sliby veřejnosti, je také nátlakovou skupinou, která artikuluje zájmy vlastní. To ji v demokratické společnosti umožňují volby, demonstrace, petice nebo reklama. Stupeň aktivit PMO závisí na jejich teritoriálním dosahu, zdrojích –

³⁵ V posttotalitních státech jako je ČR byl zpočátku rozhodující často prvek náhody a velká část politiků svou kariéru vybudovala jako skokani. Politické systémy v těchto zemích jsou často nestabilní a tedy i působení mládežnických organizací, jejichž význam je závislý na setrvání spřízněné politické strany v parlamentu. Radoslav Štefančík, *Politické mládežnické organizace na Slovensku*, (Bratislava: IUVENTA, 2010), 20-24, 68-72.

počtu členů, financích, přístupu k politické reprezentaci, délce existence a na jejich strategickém potenciálu – tzn. především postavení jejich spřátelené strany. PMO tedy zastupuje spřízněnou politickou stranu mezi mládeží, mládež v politické straně a podílí se na náboru nových členů strany.³⁶ Naplňováním této funkce zkoumám prostřednictvím analýzy praktickou spolupráci KSČM a KSM/ SMKČ v rámci tématických kampaní a organizace různých akcí.

Koncept politických mládežnických organizací budu operacionalizovat následovně. Oblast komunikace, artikulace zájmů a socializace lze sledovat pouze prostřednictvím oficiálních dokumentů sledovaných subjektů, individuálních projevů členů, rozhovorů s představiteli KSM/ SMKČ, tzn. s určitým subjektivním omezením. Zvláštní funkcí je rekrutace. Stranické statistiky uvádějí pouze čísla nově přistoupičších členů diferencovaných podle věkových skupin. Český statistický úřad umožňuje sledovat vývoj počtu mladých lidí na kandidátních listinách. Oficiální údaje o členské základně KSM/ SMKČ, jejím členství ve straně a kandidatuře do veřejných funkcí se buď vůbec nevedou, nebo minimálně nejsou přístupné. Kromě zkoumání oficiálních dokumentů sledovaných organizací, individuálních stanovisek členů a vlastního subjektivního pozorování jejich činnosti je možné uplatnit prověřování jmenných seznamů kandidátních listin. I tento způsob je ale omezený, protože většina členů PMO je anonymní a množství jednotlivců, které můžeme vlastními silami bezpečně identifikovat, nemusí být konečné. V rámci možností této práce byly tímto způsobem brány v úvahu volby do PS PČR v letech 1996, 1998, 2002, 2006 a 2010. V prvních čtyřech případech byly podkladem statistické údaje o nejmladších kandidátech v jednotlivých krajích vypracované Českým statistickým úřadem. V případě voleb z roku 2010 byly podkladem celé jmenné seznamy kandidátů KSČM v jednotlivých krajích, ze kterých byli vybíráni jednotlivci do 39 let.³⁷ Ze vzniklého seznamu kandidátů, v rámci možností rozdělených na členy KSČM organizované v PMO a neorganizované v PMO a na nestraníky. Existenci neorganizovaných mladých členů nelze zcela opomenout, přestože ústředním předmětem analýzy je PMO. Reprezentativní zkoumání této různorodé skupiny jedinců není v možnostech tohoto textu. Situace je nastíněna alespoň prostřednictvím výběru

³⁶ Radoslav Štefančík, *Politické mládežnické organizace na Slovensku*, 25 - 30, 66 - 68, 73 - 74.

³⁷ Výsledky voleb, Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR, Český statistický úřad.

www.volby.cz

Kandidátní listiny do PS PČR 2010, Volby a akce, Poslanecká sněmovna.

<http://www.kscm.cz/volby-a-akce/poslanecka-snemovna-pcr6/kandidatni-listiny-do-ps-pcr-2010/jihomoravsky-kraj>

Viz příloha č.

aktivních osobnosti z kandidátních listin, jejichž prostřednictvím je vytvořena alespoň stručná rámcová úvaha o charakteru ostatních mladých členů KSČM, která je nutná pro dokreslení postavení KSM/ SMKČ v rámci strany.

Na základě analýzy aktivit organizace podle naplňování uvedených funkcí je posuzována právní klasifikace KSM/ SMKČ ve vztahu ke straně podle typů charakterizovaných V. Šimíčkem. Prvním typem jsou „zvláštní organizace“ politické strany, kdy PMO je v podstatě dílčí jednotkou strany a sdílí její právní osud. Dalším typem jsou „vedlejší organizace“, které jsou organizačně samostatnými jednotkami, ale spolupráci se stranou deklarují jako svůj základní cíl. Posledním typem jsou „sympatizující organizace“, které jsou ideově nakloněny některé politické straně, ale nevyvíjejí s ní vědomou spolupráci. Mezi druhým a třetím typem je pouze tenká dělicí linie a PMO se mohou posunovat od jednoho typu k druhému. PMO se nepodílejí na právech a povinnostech politické strany jako je účast ve volbách, nárok na státní příspěvek, právo na prostor v médiích nebo zveřejňování financování.³⁸

Uplatníme-li tuto klasifikaci na případ KSČM a KSM/ SMKČ, můžeme formulovat následující hypotézy. První typ PMO je prakticky vyloučený, protože KSM/ SMKČ působí jako samostatné občanské sdružení. Roli vedlejší PMO hraje KSM/ SMKČ v případě, že naplňuje funkci rekrutace. Může mít zároveň ke KSČM výhrady a v oblasti politické komunikace s ní spolupracovat pouze omezeně. Pokud KSM/ SMKČ spolupracuje s KSČM pouze v oblasti politické komunikace a není zdrojem nových členů a elit, představuje typ sympatizující PMO.

Struktura práce se rozvíjí následovně. V první kapitole jsou představeny sledované subjekty, KSČM a KSM/ SMKČ, prostřednictvím shrnutí jejich vývoje od roku 1989 do současnosti. Charakteristika vývoje uvádí do poměrů „názorových proudů“ ve straně. Druhá kapitola je analýzou ideových shod a neshod KSČM a KSM/ SMKČ. Na jednotlivých případech jsou zde vykresleny rozdíly mezi názorovými proudy a do stejného rámce je zařazena také PMO. V první podkapitole se věnují reflexi minulosti. V druhé části se zabýváme jejich základními programovými cíly. Třetí kapitola je věnována praktické spolupráci KSČM a KSM/ SMKČ. V první části se věnují formě a vývoji jejich kooperace

³⁸ Vojtěch Šimíček, ed., *Mládežnické organizace politických stran v ČR*, (Brno: Masarykova univerzita, 1999), 13 – 17.

KSM a KSČM do pozastavení činnosti PMO. V druhé části se věnují vývoji vztahů po rozkolu v komunistickém mládežnickém hnutí. Samostatně se věnují funkci rekrutace, kde rozdělují kandidáty KSM, SMKČ, neorganizované a nestraníky. Ve vztahu k PMO zvažují, jestli na základě výše popsaných změn došlo v naplňování této funkce k nějakým změnám. Dále pro upřesnění významu PMO ve vztahu k dalšímu směřování strany, což je jednou z výzkumných otázek, stručně obecně charakterizují ostatní mladé kandidáty ze seznamů.

1. Vývoj KSČM a KSM/ SMKČ od roku 1989 do současnosti

1.1 Historické kořeny a transformace KSČ/ KSČM

KSČM je nástupnickou stranou KSČ, což specificky ovlivnilo její charakter. KSČ vznikla již v roce 1920 a ještě před druhou světovou válkou byla bolševizovaná. Disponovala na středoevropské poměry, díky industrializovanému charakteru tehdejšího Československa, značnou podporou veřejnosti.³⁹ Následný komunistický režim v ČSR byl typický svou byrokratickou strukturou zděděnou po meziválečném demokratickém uspořádání, a všemocnou silně hierarchizovanou stranou, pro kterou byla striktní ideologická loajalita nejdůležitějším měřítkem. Mimořádný byl také rozsah uskutečňovaných čistek v řadách strany. Komunikace KSČ s jakoukoli formou opozice byla tímto vyloučená. Důsledkem byl takový průběh změny režimu, který je označován jako revoluce, převrat, sebezničení nebo imploze režimu.⁴⁰

KSČ odmítala změny a náznaky reforem byly jen důsledkem nutnosti napojit se na sovětský perestrojkový kurz. K občanskému odporu zaujímal konzistentně odmítavý postoj až do posledních okamžiků roku 1989.⁴¹ Generální tajemník KSČ Miloš Jakeš ve svém televizním projevu 21. 11. 1989 prohlásil, že socialismus nelze budovat bez reforem, a že strana neustoupí od tohoto (reformního) kurzu. Nepokoje v Praze potom označil za manipulaci mládeží podvratnými živly.⁴² Tato reakce svědčí o neschopnosti strany střízlivě reagovat na aktuální události. Existuje ale také interní dokument strany z 26. 11. 1989 s názvem „Praktiky KSČ pro boj s Občanským fórem. Instrukce řadovým členům KSČ a ZO KSČ“, ve kterém strana nabádá své členy k následujícímu: „1. Smířit se s tím, že KSČ nebude mít vedoucí úlohu v Ústavě. 2. Tvrdit, že jsme poučeni chybami, za všechno mohlo vedení. 3.

³⁹ viz Jacques Rupnik, *Dějiny Komunistické strany Československa*, (Praha: Academia, 2002).

⁴⁰ H. Kitshelt a Z. Mansfeldová et al., *Post-communist party systems*, (Cambridge: Cambridge University Press 1999).

Anna Maria Grzymala-Busse, *Redeeming the Communist Past: the Regeneration of Communist Parties in East Central Europe*, (New York: Cambridge University Press, 2002).

⁴¹ František Koudelka, ed., *Vedení KSČ o disentu a opozici: Dokumenty z ledna 1986-října 1989*, (Praha: ČSDS a ÚSD AV ČR, 1999).

⁴² Jiří Suk, Jaroslav Cuhra a František Koudelka, *Chronologie zániku komunistického režimu v Československu 1985 – 1989*, (Praha: ÚSD AV ČR, 1999).

Akční program pro sjezd KSČ 26. 1. 1990 se bude obsahově překrývat s programem OF. 4. Dialog s Obrodou, ta je součástí OF. 5. Tím současně do OF, i když s některými požadavky nebudou souhlasit. 6. Nerozšířit OF ve městech a obcích (ani o píd'). 7. Oddělit studenty od OF. 8. Neurychlovat změny ústavy. 9. Ekonomický program pouze na bázi socialismu. 10. Televize podléhá stále vládě. 11. OF pouze dvě hodiny týdně. 12. Rozdělit televize na krajské a národní okruhy, taktéž rozhlas. 13. Trvat na tom, že OF je demagogií. 14. Oddělit od OF ostatní složky Národní fronty. 15. Opírat se o SSSR i ve výkladu roku 1968. 16. Členy KSČ do všech stávkových výborů a výborů a OF. 17. Navodit nejednotnost OF zakládáním velkého množství levicových spolků a klubů (např. Demokratické fórum a jiné).⁴³ Tento nejednoznačný postup KSČ a absence alespoň nějakých reforem, které by KSČ zachránily postavení umožňující jí stát se v novém systému rovnocenným politickým partnerem způsobil široce rozšířený odsudek komunistické strany. Tento postoj se přenáší z KSČ na KSČM, která je s KSČ dodnes často bezvýhradně ztotožňována.

Komunistická strana začala jednat na konci roku 1989, do té doby jediný pokus zapojit se smysluplněji do probíhajících událostí ze strany vedení KSČ se uskutečnil pouze na bázi osobní iniciativy premiéra Adamce. 20. - 21. 12. se uskutečnil Mimořádný sjezd KSČ, na kterém strana přijala *Akční program rušící Poučení z krizového vývoje*, prozatímní organizační řád, volební program pro první svobodné volby, vyjádření o minulosti, rozhodla se pro úpravu majetkových poměrů strany, rozpuštění Lidových milicí a osamostatnění Rudého práva, pozastavila členství některých bývalých funkcionářů a zvolila nové orgány.⁴⁴ Předsedou byl zvolen Ladislav Adamec a místopředsedou se stal Ladislav Mohorita. V tuto chvíli představovali „reformní křídlo“.

⁴³ Uvádí Petr Fiala et al., *Komunismus v České republice: vývojové, systémové a ideové aspekty KSČM a dalších komunistických organizací v české republice*, (Brno: Masarykova univerzita, 1999), 93-94.

Srovnajte s následujícími odlišně vyznívajícimi dokumenty, ve kterých KSČ vyzývá nižší stranické vedení pouze k udržení kontaktu s dělníky v podnicích a účasti na dialogu:

Dok. č. 3 (23.11. 1989, Praha), „Informace ÚV KSČ o situaci a taktice strany pro nižší složky komunistické strany“

Dok. č. 4 (24.11.1989, Praha), „Usnesení mimořádného zasedání ÚV KSČ“

Dok. č. 8 (1.12.1989), „Dálnopis ÚV KSČ nižším stranickým složkám s pokyny pro další postup v podnicích, závodech a družstvech“

in *Situační zprávy ústředního aparátu KSČ: 20. 11. – 1. 12. 1989; Pokyny a směrnice vedení KSČ nižším stranickým složkám: 19. 11. – 1. 12. 1989*, ed. František Koudelka, (Praha: ÚSD AV ČR, 1999), 96 - 100, 101-102, 108 - 109.

⁴⁴ Petr Fiala et al., *Komunismus v České republice: vývojové, systémové a ideové aspekty KSČM a dalších komunistických organizací v české republice*, (Brno: Masarykova univerzita, 1999), 97 – 99.

Následující léta 1990 - 1993 lze označit jako období hledání identity strany. V březnu 1990 proběhl Ustavující sjezd KSČM.⁴⁵ Strana si na sjezdu stanovila úkol „pracovat ve specifických hospodářských a kulturních podmínkách ČSR“⁴⁶ a rozhodla o návratu majetku státu. Předsedou KSČM byl zvolen Jiří Machalík, který zůstal ve funkci jen do října téhož roku. V tuto dobu se také zastavil pokles popularity komunistické strany.⁴⁷ Tento posun je nutné vnímat v souvislosti s počátkem schvalování antikomunistických zákonů. V červnu se KSČM, ještě v rámci federace KSČS⁴⁸, zúčastnila prvních svobodných voleb, což ji bylo umožněno bez přeregistrace díky tzv. malému zákonu o politických stranách ze dne 23. 1. 1990 15/1990 Sb.⁴⁹ Komunistická strana Československa získala 13,8% hlasů do Sněmovny národů federálního shromáždění, do Sněmovny lidu federálního shromáždění získala 13,48% a do České národní rady 13,24%. Tímto výsledkem se sice mezi zúčastněnými subjekty zařadila na druhé místo v počtu hlasů, ale s výrazným odstupem za Občanským fórem, které získalo do SN FS 49%, do SL FS 53,15% a ČNR 49,5% hlasů. Přestože si komunisté dokázali udržet podporu určité části veřejnosti lze tyto volby s volební účastí 96% označit jako antikomunistické.⁵⁰

I. řádný sjezd KSČM proběhl v říjnu 1990 v Olomouci. Předsedou strany byl zvolen Jiří Svoboda, který chtěl stranu reformovat a směřovat její působení k sociálnědemokratickému proudu. Na sjezdu byl schválen program ideově se blížící k demokratickému socialismu a zřetelně se distancující od minulosti. Olomoucký program nezískal podporu členské základny a platil pouze dva roky. Ve volbách v roce 1992 KSČM

⁴⁵ Ministerstvem vnitra byla strana jako svébytná zaregistrována 28. 11. 1990

Dokumenty potvrzující registraci KSČM, Praha, 17. 6. 2003, Naše strana, Důležité dokumenty k minulosti.

<http://www.kscm.cz/nase-strana/dulezite-dokumenty-k-minulosti/40632/dokumenty-potvrzujici-registraci-kscm>

⁴⁶ Petr Fiala et al., *Komunismus v České republice*, 101.

⁴⁷ Ibid., 101 - 102 .

⁴⁸ V tuto dobu KSČM působila společně s KSS (od 1. 12. 1990 KSS-SDL) v rámci federace KSČS, která byla ustavena na XVIII. sjezdu KSČ konaném 3. - 4. 1990. Federativní uspořádání se v důsledku rozporů o dalším směřování strany mezi českou a slovenskou částí v následujícím roce v parlamentu rozdělilo a 7. 4. 1992 zanikla úplně.

Petr Fiala et al., *Komunismus v České republice*, 109.

⁴⁹ Zákon ze dne 23. 1. 1990 o politických stranách: § 9 (1) Za politické strany již vzniklé se považují Československá strana lidová, Československá strana socialistická, Demokratická strana, Komunistická strana Československa a Strana svobody. Občanské fórum a Veřejnost proti násilí jsou politickými hnutími podle tohoto zákona.

Zákon ze dne 23. 1. 1990 o politických stranách, Sbírka zákonů, Československá socialistická republika, částka, 4, 23. 1. 1990, 39.

<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/1990/sb004-90.pdf>

⁵⁰ viz Výsledky voleb, Česká národní rada, Sněmovna lidu Federálního shromáždění, Sněmovna národů federálního shromáždění, 1990.

www.volby.cz

Petr Fiala et al., *Komunismus v České republice: vývojové*, 103 – 106.

kandidovala společně s Demokratickou levicí ČSFR v koalici Levý blok, která získala do Sněmovny národů 14,27%, do Sněmovny lidu 13,48% a do Národní rady 14,05% hlasů. Spolupráce s jiným levicovým subjektem mělo KSČM zajistit větší legitimitu v očích voličů. ČSSD dosáhla polovičního zisku a Levý blok s vůdčí pozicí KSČM se stal podle výsledků voleb nejsilnějším levicovým subjektem.⁵¹

Na II. sjezdu KSČM 12. -13. 12. 1992 v Kladně byl schválen nový program, který měl již širší podporu uvnitř strany. Předsedou byl opět zvolen Jiří Svoboda, ale do vedení strany na postu místopředsedy usedl také zástupce konzervativního proudu Miroslav Grebeníček. Stalinistická skupina konzervativního proudu pod vedením Miroslava Štěpána založila uvnitř KSČM platformu *Za socialismus*. Na rozpory uvnitř strany předseda Svoboda reagoval textem *Strana na rozcestí*, ve kterém prohlásil, že komunismus je zdiskreditovaný a vyslovil se pro vznik vlády levého středu.⁵²

Spor mezi reformní a konzervativní částí strany vyvrcholil na III. sjezdu strany 26. 6. 1993 v Prostějově, uspořádaném pouze šest měsíců po Kladenském. Hlavní náplní sjezdu bylo stranické referendum, ve kterém členové vyjadřovali svůj postoj k následujícím otázkám: 1. Jste pro změnu názvu strany? 2. Jste pro zavedení pojistky v přijímání bývalých vedoucích funkcionářů? 3. Jste pro vymezení působení platform ve straně? 4. Jste pro vymezení vztahu poslanců a strany? Výsledky referenda vyjadřovaly příklon převážné části strany ke konzervativnímu proudu a KSČM od této chvíle jednoznačně přijala strategii „levicového ústupu“.⁵³ Na sjezdu byl potvrzen Kladenský program a předsedou strany byl zvolen Miroslav Grebeníček, na posty místopředsedů usedli Václav Exner, Zdeněk Klanica a Miroslav Ransdorf.⁵⁴ Tento vývoj uvnitř KSČM se překrýval s XXVI. sjezdem ČSSD v Hradci Králové, na kterém její předseda Miloš Zeman otevřeně vyjádřil svůj cíl neuvolnit pozice „reformované komunistické straně“ levou část politického spektra vlastním posunem do středu politického spektra a předejít tomu širokou spoluprací v tzv. Realistickém bloku středových a levicových stran. ČSSD by se podle něj měla ostře vyhranit proti vládě, ale rozhodně „nespolupracovat s Komunistickou stranou Čech a Moravy...a nevstupovat s touto

⁵¹ Ibid., 114 – 127.

⁵² Ibid., 122.

⁵³ Ibid., 124.

⁵⁴ Rozložení sil ve vedení je zajímavé sledovat s hlediska vyvažování „názorových proudů“ konzervativci: Grebeníček, Exner, reformisté: Klanica, Ransdorf.

stranou do žádných koalic.“⁵⁵ Existence silné umírněně levicové strany přispěla k vytlačení KSČM na levý okraj politického spektra.

Tento proces vyhraňování byl provázen štěpením, jehož výsledky lze shrnout následujícím výčtem levicových subjektů. První strana, která ze stranické evoluce KSČM vykryštovala, je SDS,⁵⁶ odštěpená od reformního proudu v KSČM. Další je stalinistická KSČ⁵⁷, která vznikla oddělením od konzervativního křídla strany. Uvnitř KSČM přetrvávaly dál umírněnější obdoby těchto proudů, v následujícím období ale převážil konzervativní⁵⁸

V KSČM na základě souhry historických vlivů⁵⁹ a aktuálních politických podmínek⁶⁰ zvolila „strategii levicového ústupu“, tj. reformovala se pouze omezeně a zachovala si komunistickou antisystémovou identitu⁶¹: důraz na marxismus a původní název.⁶² Po počátečním období hledání identity jednoznačně převážila v KSČM v letech 1995 – 2004 konzervativní linie. Na IV. sjezdu 2. 12. 1995 v Liberci byl potvrzen kurz nastolený na prostějovském sjezdu. V následujících dvou volbách, řádných v roce 1996 a předčasných v roce 1998, se volební zisk KSČM pohyboval těsně nad 10%.⁶³ Na V. sjezdu 4. - 5. 12. 1999 ve Žďáru nad Sázavou byl přijat programový dokument *KSČM na přelomu tisíciletí a Program obnovy*, ve kterém se strana výrazně kriticky vymezuje k polistopadovému vývoji a pro voliče získává protestní charakter.⁶⁴ V roce 2002 KSČM obdržela dosud nejvyšší volební

⁵⁵ Petr Fiala et al., *Komunismus v České republice: vývojové*, 123.

⁵⁶ Strana demokratické socialismu vznikla v roce 1997 spojením Strany demokratické levice, která byla vytvořena v roce 1993 z platformy Demokratická levice v KSČM, a Levého bloku. Jak avizuje již její název hlásí se k tzv. „třetí cestě“.

Petr Fiala et al., *Komunismus v České republice*, 259 – 269.

⁵⁷ Komunistická strana Československa je přejmenovaná Strana československých komunistů, která vznikla z platformy *Za socialismus* v KSČM přeměněná v Lidovou unii národní a sociální záchrany (LUNZS). KSČ je ortodoxní uskupení, které můžeme označit za „stalinistické“, sdružující se kolem předsedy Miroslava Štěpána a listu Dialog. Prohlašování 17. 11. 1989 za kontrarevoluci je běžnou součástí jejich rétoriky.

Petr Fiala et al., *Komunismus v České republice*, 223 – 249.

⁵⁸ P. Fiala nazývá skupiny vniklé tímto štěpením jako 1. poskomunistický, 2. ortodoxně komunistický a 3. neokomunistický.

Petr Fiala et al., *Komunismus v České republice: vývojové, systémové a ideové aspekty KSČM a dalších komunistických organizací v české republice*, (Brno: Masarykova univerzita, 1999), 128.

⁵⁹ tj. specifický charakter členské a voličské základny daný historickými kořeny jejího působení v období komunistického režimu viz výše.

⁶⁰ tj. antikomunismus a silná pozice sociální demokracie.

⁶¹ viz v úvodu zmiňovaný text Michala Kubáta o antisystémovosti:

„Teorie antisystémovosti a Komunistická strana Čech a Moravy“, in *III. Kongres českých politologů, Olomouc 8. – 10. 9. 2006*, (Praha: Česká společnost pro politické vědy, 2006).

⁶² J. T. Ishiama a A. Bozóky, „Adaptation and Change: Characterizing the Survival Strategies of the Communist Successor Parties“, in *Journal of Communist Studies and Transition Politics* 17, č. 3 (2001): 31-51.

⁶³ Výsledky voleb, Poslanecká sněmovna parlamentu ČR, 1996, 1998.

www.volby.cz

⁶⁴ viz program: KSČM na přelomu tisíciletí, 23. 3. 2007, Obsahové materiály V. sjezdu KSČM.

<http://www.kscm.cz/nase-strana/sjezdy-kscm/v-sjezd-kscm/obsahove-materialy-v-sjezdu-kscm/33798/kscm-na-prelomu-tisicileti>

zisk: 18% hlasů. K tomuto mimořádnému výsledku přispěla nízká volební účast a úbytek hlasů ČSSD.⁶⁵ Na VI. sjezdu 15. -16. 5. 2004 v Českých Budějovicích byl předsedou opět zvolen Miroslav Grebeníček, ale do vedení strany se nově dostal i Vojtěch Filip. Z reformních komunistů, po odchodu Miloslava Ransdorfa a Zuzky Brebarové-Rujbrové, zůstal ve vedení pouze Jiří Dolejš. V následujícím roce po 11 letech ve vedení strany M. Grebeníček odstoupil z důvodu nespokojenosti s ideovým vývojem ve straně⁶⁶ a předsedou byl zvolen V. Filip. Ve volbách v roce 2006 volební výsledek KSČM oproti minulým volbám značně poklesl, činil nyní jen 12,81%.⁶⁷

Na VII. sjezdu 17. - 18. 5. 2008 v Hradci králové byl předsedou zvolen opět Vojtěch Filip, který vyvolal očekávání možné modernizace strany. Jeho představa o modernizaci neznamena ideovou reformu, ale orientaci na přeměnu KSČM ve volební stranu. Soustředění se na volební zisky vede k prvoplánové oscilaci vedení mezi jednotlivými názorovými proudy, které se postupem času vzhledem k nespokojenosti členů s touto nejednoznačností jednání stává kontraproduktivní. Nejvyšší stranické vedení tak v současnosti podléhá pragmatické linii. Přestože se předseda Filip snaží prezentovat KSČM jako moderní levicovou demokratickou stranu, dochází jeho přičiněním k pro tuto image nelichotivým excesům, jako např. zaslání kondolence KLDK ke smrti Kim Čong-ila v prosinci roku 2011. Text dopisu Vojtěch Filip odmítl zveřejnit. Ve znění, které se objevilo v médiích na základě zprávy severokorejské agentury KCNA, označuje severokorejského diktátora za „velkého vůdce, jež se obětoval, aby přinesl blaho korejskému lidu, zajistil bezpečnost KLDK a dosáhl mírového sjednocení Koreje“ a dále vyjadřuje podporu korejskému lidu „v dalším budování socialismu“.⁶⁸ Kolem roku 2002 se v KSČM začal výrazněji ozývat reformní proud, který se projevil především ve vztahu k EU. Část strany začala podporovat aktivistický postoj namísto jejího principiálního odmítání. Postoje tohoto křídla strany byly viditelné také na práci

⁶⁵ viz příloha: 8. Vztah volebních výsledků KSČM a ČSSD. Výsledky voleb, Poslanecká sněmovna parlamentu ČR, 2002.

www.volby.cz

blíže viz M. Bastl a R. Gonda, „KSČM a volby 2002“, in *Volby do poslanecké sněmovny 2002*, L. Linek et al., eds., (Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2003), 220 – 226.

⁶⁶ Novinky, „Grebeníček truceje, KSČM vysvětlovat rezignaci nebude“, *Novinky*, 27. 1. 2006.

<http://www.novinky.cz/domaci/75856-grebenicek-truceje-kscm-rezignaci-vysvetlovat-nebude.html>

⁶⁷ Významným faktorem tohoto propadu byla vyhrcoená kampaň dvou největších stran.

Viz Tomáš Lebeda, ed., *Voliči a volby 2006*, (Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2007).

⁶⁸ Radek Nohl, „Kim se obětoval pro blaho lidu, kondoloval Filip KLDK“, *Aktuálně*, 23. 12. 2011.

<http://aktualne.centrum.cz/domaci/politika/clanek.phtml?id=726693>

V této věci bylo ze strany Ministerstva spravedlnosti zvažováno obvinění z trestného činu vyjadřující sympatie režimu potlačující lidská práva. Policií bylo shledáno jako nepodložené.

ČTK, „Policie: Filip kondolencí do KLDK trestný čin nespáchal“, *Aktuálně*, 6. 2. 2012.

<http://aktualne.centrum.cz/domaci/politika/clanek.phtml?id=731962>

odborného zázemí KSČM Centra strategických a teoretických studií. Vliv tohoto proudu zůstal nicméně značně omezený. Ke slovu se dál hlásí i konzervativní, v podání některých jedinců až „stalinistický“ proud. Nejsledovanější osobou této linie je dlouholetá předsedkyně pražské rady KSČM a od roku 2010 poslankyně Marta Semelová, která na sebe v listopadu 2006 upozornila svou „oslavou“ prezidenta Gottwalda ve svém projevu při příležitosti výročí jeho narození na Olšanských hřbitovech. Projevu všimli redaktori Hospodářských novin a uveřejnili na toto téma ke KSČM velice kritický článek.⁶⁹

KSČM si zachovává antikapitalistický radikálně levicový charakter. Od roku 1989 počet jejích členů výrazně poklesl a v důsledku vysokého průměrného věku členů, který v současnosti činí 73 let, stále klesá.⁷⁰ Strana má tradiční voličskou základnu složenou především z občanů vyššího věku a nižšího vzdělání a příjmů.⁷¹ Voliči KSČM, společně s voliči ODS, pocítují nejvyšší blízkost ke straně.⁷² Fluktuující voliči jsou ke KSČM přitahováni jejím protestním charakterem. Potenciál strany přitahovat tyto nerozhodnuté voliče ale není nijak výrazný. Zpravidla tedy dosahuje vyšších výsledků při nižší volební účasti.⁷³ KSČM je stranou, která je mezi voliči nejčastěji považována za nevolitelnou.⁷⁴ Nejúspěšnější je KSČM v pohraničních oblastech s výjimkou severovýchodních Čech, především v kraji Moravskoslezském, Ústeckém a Vysočina. V kontrastu s volebními zisky je její izolovanost jako potenciálního koaličního partnera, která vychází nejen z pravé, ale i z levé strany politického spektra. Na parlamentní úrovni je otevřená spolupráce s komunisty pro ostatní strany shodně nepřijatelná. Změnu tohoto trendu naznačoval pouze předseda ČSSD Jiří Paroubek, který během svého premiérství v menšinové vládě v letech 2004 - 2006 spolupracoval se stranami napříč politickým spektrem, s komunisty především v sociálních otázkách, a nezpochybňoval ani možnost budoucí otevřené „rudo-růžové“ koalice. KSČM již dříve vyvíjela tlak na ČSSD s cílem vytvořit levicovou koalici a to především v roce 2002,

⁶⁹ V. Blažek., „Výročí narození diktátora: Gottwald? Pro KSČM stále osobnost“, *Hospodářské noviny*, 24. 11. 2006.

<http://hn.ihned.cz/c1-19827070-gottwald-pro-kscm-stale-osobnost>

viz analýza níže

⁷⁰ viz příloha: 6. Vývoj počtu členů KSČM.

⁷¹ Petr Fiala et al., *Komunismus v České republice*, 188 - 189.

viz také: Tabulka č. 1 Vývoj členské základny mezi V. a VI. sjezdem KSČM, Zpráva ÚV KSČM o činnosti KSČM v období po V. sjezdu KSČM, 20. 4. 2004, 52.

⁷² A. Seidlová a J. Červenka et al., „Voliči a nevoliči – the Comparative Study of Electoral Systems“, in *Volby do poslanecké sněmovny 2002*, eds. L. Linek et al., (Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2003), 105 – 106.

⁷³ Při dosažení určité míry volební účasti ale začíná opět získávat.

Tomáš Lebeda, ed, *Voliči a volby 2006*, (Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2007).

⁷⁴ Daniel Kunštát, „Strany a voliči v zrcadle předvolebních výzkumů veřejného mínění“, in *Volby do poslanecké sněmovny 2002*, eds. L. Linek et al., (Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2003), 124 – 126.

kdy získala rekordní počet hlasů. V kontextu výsledků voleb se koalice KSČM a ČSSD z hlediska teorie jevila jako výhodnější, než nakonec uzavřená koalice mezi ČSSD, US a KDU-ČSL: zajišťovala by bezpečnou většinu, minimum politických subjektů a byla by ideologicky „čistá“, přesto však převážila nepřijatelnost KSČM.⁷⁵ Otevřená spolupráce s komunisty probíhá pouze na obecní úrovni, kde není výjimkou. Během uplynulých dvaceti let byla koalice s KSČM vytvořena pouze ve třech případech a to společně s ČSSD: v roce 2002 v Karviné s komunistou ve funkci primátora, v roce 2008 v Moravskoslezském a Karlovarském kraji. Strana stojí v současnosti před závažnými otázkami: jak oslovit mladé občany a obnovit členskou základnu a jak se stát akceptovatelným partnerem.

1.2 KSM/ SMKČ od roku 1990 do současnosti

Komunistický svaz mládeže vznikl 19. 4. 1990, na základě zákona o sdružování č. 83/1990⁷⁶, z trosk Socialistického svazu mládeže, který se po událostech v roce 1989 rozpadl. Prvním předsedou se stal Petr Šimůnek. V následujících letech uvnitř KSM probíhal spor o jeho další směřování. Mladí komunisté se rozdělili na tři hlavní proudy reformní, radikální a komunistický. Stoupenci reformního proudu se zasazovali o změnu názvu např. na Demokratickou mládež nebo Svaz klubů mládeže a chtěli se soustředit především na mimopolitickou zájmovou činnost. Představitel tohoto proudu je např. M. Chudoba. Radikální linie se formovala kolem Petra Jindry a trockistické skupiny *Budoucnost*.⁷⁷ Komunistický proud se snažil udržovat kontakt s KSČM a chtěl spojit mimopolitické aktivity s politickými. Z něj vykrytalizoval KSM.⁷⁸

⁷⁵ L. Mrklas a P. Sokol, „Vláda ČR a její formování po volbách v roce 2002: chronologie, složení, historická konparace“, in *Volby do poslanecké sněmovny 2002*, eds. L. Linek et al., (Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2003), 173 - 175.

V tomto kontextu je zajímavé zmínit, že programy ČSSD a KSČM se značně překrývají, jak na to upozorňuje V. Handl.

Vladimir Handl, „*Hard Left*“ and „*Soft Left*“ Antagonism? *The Transformation of the Communist Party of Bohemia and Moravia and its Relations to the Social Democrats*, Rosa Luxemburg Foundation, 2003.

⁷⁶ Zákon ze dne 27. 3. 1990 o sdružování občanů, Sběrka zákonů, Československá federativní republika, částka 19, 29. 3. 1990, 366.

<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1990&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=9>

⁷⁷ Petr Fiala et al., *Komunismus v České republice: vývojové, systémové a ideové aspekty KSČM a dalších komunistických organizací v české republice*, (Brno: Masarykova univerzita, 1999), 193 - 194.

⁷⁸ Petr Fiala et al. popisuje tento vývoj jako vítězství komunistického proudu v původní organizaci (Petr Fiala, *Komunismus v České republice: vývojové*, 193 - 194.). Milan Krajča reflektuje situaci jinak. Podle něj se prosadila reformní skupina, která změnila název svazu na Ligu levicové mládeže, po několika měsících však zanikla. Nesouhlasící skupina komunistického proudu byla jen nepočetná a naopak se teprve konsolidovala. (Milan Krajča, *Budoucnost nelze zakázat: Svět proti antikomunistické ilegalizaci Komunistického svazu mládeže*, (Mladá pravda, 2010), 14)

Prvním předsedou se stal Josef Gottwald, místopředsedy potom Zdeněk Štefka a Filip Zatloukal. V roce 1998 uváděli mladí komunisté, že mají 280 členů s rostoucí tendencí.⁷⁹ 17. 11. 2001 se konal v Praze V. sjezd KSM, který zvolil předsedou Zdeňka Štefka, místopředsedy Milana Krajču, Ludvíka Šuldu a Janu Branišovou a tajemníkem Zdeňka Buše. Sjezd navštívil předseda KSČM Miroslav Grebeníček a KSČM byla potvrzena jako nejdůležitější spojenec KSM, jak to deklaroval tehdejší program svazu.⁸⁰ KSM deklaroval, že vychází z učení Marxe, Engelse a Lenina a usiluje překonání kapitalismu a jeho nahrazení socialismem, předstupněm společnosti komunistické. Ve svém programu kladl důraz na aktuální sociální požadavky.⁸¹ Aktivita mladých komunistů se v tomto období soustředila na odpor proti vstupu ČR do NATO.⁸² Účastnili se protestů proti konání summitu Mezinárodního měnového fondu a Světové banky v Praze.⁸³ Aktivně odmítali bombardování Jugoslávie a později i válku v Iráku a Afghánistánu.⁸⁴ Dále se angažovali v sociální oblasti, když se podíleli na založení iniciativy SOS Student, která bojuje proti zavedení školného.⁸⁵ V roce 2004 měl svaz podle slov tehdejšího předsedy Zdeňka Štefka asi 500 členů, ze kterých

⁷⁹ Ivan Soudek, „Komunistický svaz mládeže (KSM)“, in *Mládežnické organizace politických stran v České republice*, ed. Vojtěch Šimíček, (Brno: Masarykova univerzita, 1999), 57.

⁸⁰ Tisková zpráva z V. sjezdu Komunistického svazu mládeže, Praha, 17. 11. 2001.

<http://ksm.web.cz/5sjezd.htm>

⁸¹ Minimální program KSM, nedatováno, Programové dokumenty KSM.

<http://ksm.web.cz/>

Program KSM, Praha, 9. 11. 1997, otištěno v *Mladé pravdě*, knižní řada 1998.

Ivan Soudek, „Komunistický svaz mládeže (KSM)“, in *Mládežnické organizace politických stran v České republice*, Vojtěch Šimíček ed., (Brno: Masarykova univerzita, 1999), 60 – 63.

Program KSM, 28. 2. 2006, Dokumenty KSM.

<http://www.ksm.cz/dokumenty/program-ksm.html>

⁸² Stanovisko KSM ke vstupu ČR do NATO, 13. 3. 1999.

<http://www.ksm.cz/dokumenty/stanovisko-ksm-ke-vstupu-cr-do-nato-1999.html>

Stanovisko KSM k pražské summitu NATO, 2002, 9.11. 2002.

<http://www.ksm.cz/dokumenty/stanovisko-ksm-ke-vstupu-cr-do-nato-1999.html>

⁸³ Programové dokumenty KSM: *Stanovisko KSM k průběhu protestů proti MMF a SB*, 28. 9. , Praha dále Rezoluce kampaně (historie, tiskové zprávy, výzva).

<http://www.ksm.web.cz/>

Rezoluce kampaně STOP MMF! 2000, 9. 3. 2006, Dokumenty KSM.

<http://www.ksm.cz/dokumenty/rezoluce-kampane-stop-mmf-2000.html>

⁸⁴ Prohlášení k situaci v Jugoslávii, leden 1999, Dokumenty KSM.

<http://ksm.web.cz/>

Stanovisko KSM k válce proti Iráku, 9. 3. 2003, Dokumenty KSM.

<http://www.ksm.cz/dokumenty/stanovisko-ksm-k-valce-proti-iraku.html>

⁸⁵ Školné nesmí projít, Aktivita.

<http://ksm.web.cz/>

Co je to SOS student?, 6. 3. 2002, SOS Student.

http://www.sosstudent.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=13&Itemid=23

přibližně polovina byla zároveň členem strany.⁸⁶ Od roku 2005 byl předsedou KSM Milan Krajča.

V roce 2004 začala kauza pokusu o zakázání KSM, která byla zakončena jeho zrušením v roce 2006 respektive 2008 a vzbudila ohlas i v zahraničí.⁸⁷ Důvody se budu podrobněji zabývat v analýze níže. KSM pozdržel převzetí rozsudku a ještě v roce 2008 oficiálně uspořádal VIII. sjezd. Následně fakticky pokračoval ve své činnosti i po svém úředním zrušení. Součástí jeho kroků bylo i obnovení organizačního rámce. V průběhu krize jeho existence došlo uvnitř svazu k rozkolu. Část členů zrušeného KSM se vymezila k tehdejšímu předsedovi Milanu Krajčovi a založila Svaz mladých komunistů Československa. Podle SMKČ slouží KSM a jeho internetové stránky k osobní propagaci aktivit předsedy Krajči. K volbě tohoto poněkud „šroubovaného“ názvu byli mladí komunisté nuceni, protože M. Krajča na Ministerstvu vnitra zaregistroval množství fiktivních subjektů, podle SMKČ s cílem vyčerpat možné alternativy názvů.⁸⁸ Jiná část členů KSM pokračovala v ilegální činnosti a v boji proti zrušení jejich organizace. Rozsudek pozastavující činnost KSM byl v roce 2010 zrušen a KSM obnovil svou legitimitu. Současný KSM chápe SMKČ jako jinou organizaci, která s KSM nemá nic společného. KSM sice vybízí k jednotě mládežnického hnutí,⁸⁹ ale ve vztahu k SMKČ vyjádřil KSM prostřednictvím člena ÚR KSM Ondřeje Kazíka následující stanovisko: „...nesdílíme s nimi řadu postojů, jež jsou uvnitř jejich organizace velmi neujasněné a různorodé, což vychází z nízké úrovně teoretické vzdělanosti a také často zkratkovitý způsob jednání bez hlubší politické analýzy...Pro nás je zásadní stavět činnost na vzdělání, studiu, analýze, a nikoli na emocionálním ventilování se.“⁹⁰

⁸⁶ Rozhovor se Zdeňkem Štefkem, předsedou Komunistického svazu mládeže, pro Haló noviny, ptal se Václav Exner, 2004.

<http://www.kscm.cz/stanoviska-tiskove-konference-projevy/tiskove-konference/38834/tiskova-konference-25-listopadu-o-mladych-lidech-v-kscm-a-o-politice-pro-mlade?preiev=archiv>

⁸⁷ Milan Krajča, *Budoucnost nelze zakázat: Svět proti antikomunistické ilegalizaci Komunistického svazu mládeže*, (Mladá pravda, 2010).

⁸⁸ Usnesení Ústřední rady Komunistického svazu mládeže ze zasedání v Přerově dne 22. listopadu 2008, Usnesení ÚR KSM definující vztah KSM a SMKČ, Prohlášení, stanoviska a usnesení (od nejnovějších po nejstarší), Materiály SMKČ ke stažení.

http://www.komsomol.cz/urksm_usneseni.pdf

O nás, 27. 8. 2009, Materiály SMKČ ke stažení.

<http://www.komsomol.cz/>

⁸⁹ Výzva sjezdu k jednotě komunistického hnutí, 15. 3. 2010, Dokumenty KSM.

<http://www.ksm.cz/dokumenty/vyzva-sjezdu-k-jednote-komunistickeho-mladeznickeho-hnuti-v-cr.html>

⁹⁰ Písemné vyjádření člena ÚS KSM Ondřeje Kazíka zaslané autorce, 5. 5. 2012.

Ustavující sjezd SMKČ, zaregistrovaného ministerstvem vnitra 29. 10. 2008, se konal 22. 11. 2008 v Přerově. Na sjezdu byl předsedou zvolen Lukáš Kollarčík. SMKČ se zde také vyjádřil ke svému vztahu ke KSM. Považuje se za jeho jediného následníka do, k čemuž dostal mandát od původní usnášenischopné ÚR KSM. Bývalý předseda KSM Milan Krajča byl z důvodu nespokojenosti členů s jeho postupem po VIII. sjezdu odvolán a bylo mu odňato členství. SMKČ převzal i vydávání časopisu *Mladá pravda*, která dostala za úkol také spravovat internetové stránky KSM.⁹¹ Milan Krajča zaregistroval časopis *Mladá pravda* na sebe jako fyzickou osobu nikoli na KSM jako občanské sdružení a část členů bývalého KSM odmítla předat správu internetových stránek. Podle zprávy z ustavujícího sjezdu většina přijatých členů přišla do SMKČ z rozpuštěného KSM. V lednu 2010 Městský soud v Praze zrušil rozsudek zakazující KSM.⁹² V březnu se uskutečnil obnovující sjezd KSM, jehož legitimitu SMKČ zpochybnil. Podle vedení SMKČ je v současnosti KSM pouze skupinkou několika lidí a jeho nově zvolený předseda Jakub Holas je pouze „loutkou“ Milana Krajči.⁹³ I. sjezd SMKČ se uskutečnil 4. - 5. 7. 2010 v Ostravě.⁹⁴ Lukáš Kollarčík byl znovu zvolen předsedou. SMKČ byl na sjezdu sloučen s Klubem mladých komunistů vedených Martinem Pečem, který v současnosti působí v rámci SMKČ na Prostějovsku. SMKČ má v současnosti asi 100 členů a ve srovnání s původním KSM, který byl širší platformou, se jednoznačně profiluje jako stalinistický.

SMKČ považuje za jednu ze svých priorit „boj proti fašismu“.⁹⁵ V rámci toho pořádá a účastní s různých pietních aktů, např. pochod do Lidic. Inicijuje vzpomínky na výročí

⁹¹ Zpráva o ustavujícím sjezdu SMKČ, 22. 11. 2008, Prohlášení, stanoviska a usnesení (od nejnovějších po nejstarší), Materiály SMKČ ke stažení.

http://www.komsomol.cz/smke_ustavujici_sjezd.pdf

Usnesení ÚR KSM definující vztah KSM k SMKČ, 22. 11. 2008, Prohlášení, stanoviska a usnesení (od nejnovějších po nejstarší), Materiály SMKČ ke stažení.

http://www.komsomol.cz/urksm_usneseni.pdf

⁹² Stanovisko Svazu mladých komunistů Československa ke zrušení rozsudku o rozpuštění Komunistického svazu mládeže, Praha, 30. 1. 2010, Materiály SMKČ ke stažení, Prohlášení, stanoviska a usnesení (od nejnovějších po nejstarší).

http://www.komsomol.cz/agitprop/prohlaseni_ksm.pdf

⁹³ Stanovisko předsednictva Ústřední rady Komunistického svazu mládeže a Ústřední rady Svazu mladých komunistů Českoslovenka k falešným informacím o konání mimořádného sjezdu KSM, Praha, 14. 3. 2010, 2010, Materiály SMKČ ke stažení, Prohlášení, stanoviska a usnesení (od nejnovějších po nejstarší).

http://www.komsomol.cz/agitprop/ksm_mimor_sjezd.pdf

⁹⁴ viz Základní dokumenty k I. Sjezdu Svazu mladých komunistů Československa (SMKČ), Ostrava 4. - 5. 7. 2010, Materiály SMKČ ke stažení.

<http://www.komsomol.cz/>

⁹⁵ Rezoluce I. Sjezdu SMKČ: Důsledný boj proti fašismu je boj proti kapitalismu, 5. 7. 2010, Materiály SMKČ ke stažení, Základní dokumenty k I. sjezdu Svazu mladých komunistů Československa (SMKČ), Ostrava 4. - 5. 7. 2010, Materiály SMKČ ke stažení.

<http://www.komsomol.cz/>

osobností komunistického hnutí, např. 140 let od narození V. I. Lenina nebo 130 let od narození J. V. Stalina v roce 2008.⁹⁶ V sociální oblasti se SMKČ angažoval v kauze privatizace OKD.⁹⁷ Aktivně se zapojuje do předvolební kampaně KSČM. Jeho nejvýraznější politickou aktivitou byl protest proti výstavbě americké radarové základny v Brdech.⁹⁸

SMKČ je „dobrovolnou, nezávislou organizací mladých lidí“, jejímž členem se může pouze občan ČR ve věku od 14 do 35 let. Nejvyšší orgán svazu je sjezd, na který delegují jednotlivé kluby své zástupce. Mezi sjezdy je nejvyšším orgánem Ústřední rada. Ke vzniku klubu je podmínkou účast alespoň třech jednotlivců. Kluby jsou dále spravovány příslušnou Oblastní radou, která je v období mezi Oblastními konferencemi nejvyšší orgánem spravovaného územního celku. Navenek je SMKČ zastupován předsedou. Součástí organizační struktury je i Ústřední revizní a odvolací komise pro případ nespokojenosti některého členů s rozhodnutím některého z orgánů svazu. Členové SMKČ platí pravidelné členské příspěvky.⁹⁹

2. Ideové průniky KSČM a KSM/ SMKČ

2.1 *Komunisté mezi historií, pamětí a politikou*

Tato část textu je věnována reflexi československé respektive české historii mezi lety 1945 - 1989. Toto téma je velice důležité vzhledem k následnickému charakteru KSČM, na kterou je přenášena určitá zodpovědnost za uplynulý vývoj. Totalitní komunistický režim

⁹⁶ Prohlášení Svazu mladých komunistů Československa k 130. výročí narození J. V. Stalina, 7. 12. 2009, Prohlášení , stanoviska a usnesení (od nejnovějších po nejstarší), Materiály SMKČ ke stažení.

http://www.komsomol.cz/agitprop/smkc_stalin_130.pdf

Prohlášení Svazu mladých komunistů Československa (SMKČ) k 140. výročí narození V. I. Lenina, 16. 4. 2010, Prohlášení , stanoviska a usnesení (od nejnovějších po nejstarší). Materiály SMKČ ke stažení.

http://www.komsomol.cz/agitprop/smkc_lenin_140.pdf

⁹⁷ Prohlášení Svazu mladých komunistů Československa k situaci nájemníků bytů patřících v minulosti podniku OKD, 2. 3. 2010, Prohlášení , stanoviska a usnesení (od nejnovějších po nejstarší), Materiály SMKČ ke stažení.

http://www.komsomol.cz/agitprop/smkc_okd.pdf

⁹⁸ Stanovisko Svazu mladých komunistů Československa ke snaze administrativy USA a ultrapravicové vlády ČR umístit na území ČR další modifikaci radarové základny, 12. 8. 2010, Prohlášení , stanoviska a usnesení (od nejnovějších po nejstarší), Materiály SMKČ ke stažení.

http://www.komsomol.cz/agitprop/smkc_zakladny.pdf

⁹⁹ Stanovy Svazu mladých komunistů Československa, 29. 10. 2008, aktualizace 12. 7. 2011, Základní dokumenty, Materiály SMKČ ke stažení.

http://www.komsomol.cz/smkc_stanovy.pdf

způsobil, že levice je u části veřejnosti diskreditovaná. Pro část občanů ovšem pád tohoto režimu znamenal ztrátou privilegií, nebo alespoň určitých jistot. Zaujetí postoje k vývoji před rokem 1989 je významnou štěpnou linií české společnosti. Ve vztahu ke KSČM je toto téma významným měřítkem její reformovanosti. Nevypovídá pouze o minulosti, ale také o hodnotové orientaci členů, tj. jejich pojetí rovnováhy mezi sociální spravedlností, individuálními svobodami a dodržováním lidských práv.

Základní oficiální stanovisko strany k minulosti vyjadřují dokumenty přijaté ještě KSČ na Mimořádném sjezdu, kterými jsou *Prohlášení k občanům ČSSR a Provolání k bývalým členům KSČ, vyškrtnutým a vyloučeným po období 1968-1969*. Tyto dokumenty jsou omluvou za „neoprávněné represe a nerespektování práva vyjádřit názor“, kterou iniciují delegáti sjezdu, protože „bývalé vedení v sobě nenašlo dost cti a odvahy veřejně se omluvit“. Strana se zde „...rozhodně rozchází se všemi, kteří se vědomě dopouštěli zvěle, dali se korumpovat a korumpovali druhé, se všemi kdož vydávali lež za pravdu, dopustili se znehodnocení ideálů socialismu..., kteří se dopouštěli zneužívání pořádkových sil proti občanům...“ Zároveň se strana zcela nezříká dosavadního vývoje, když deklaruje: „...nedopustíme ani snižování pracovních a občanských zásluh těch členů strany, kteří po desetiletí svědomitě a nezištně plnili politické a pracovní úkoly ve prospěch naší společnosti.“¹⁰⁰ V *Provolání* se delegáti obracejí ke komunistům vyloučeným v letech 1968-1969, kterým se omlouvají již v předcházejícím dokumentu, a nově je vyzývají ke společné práci „pro lid, lepší budoucnost a socialistické ideály“.¹⁰¹ Z uvedených dokumentů vyplývá, že strana se odklání od komunismem způsobeného bezpráví, které označuje jako chybu ve vedení a ve způsobu uplatňování ideologie, nikoli v její podstatě. V dokumentech III. sjezdu se strana vyjádřila k *Zákonu o protiprávnosti komunistického režimu*¹⁰² následující postoj

¹⁰⁰ Prohlášení k občanům ČSSR, Praha, 20. 12. 1989, Důležité dokumenty k minulosti, Naše strana.

<http://www.kscm.cz/nase-strana/dulezite-dokumenty-k-minulosti/40623/prohlaseni-k-obcanum-cssr>

¹⁰¹ Provolání k bývalým členům KSČ, vyškrtnutým a vyloučeným po období 1968 - 1969, Praha, 20. 12. 1989, Důležité dokumenty k minulosti, Naše strana.

<http://www.kscm.cz/nase-strana/dulezite-dokumenty-k-minulosti/40624/provolani-k-byvalym-clenum-ksc-vyloucenym-a-vyskrtnutym-po-obdobi-1968-69>

¹⁰² Zákon je deklaratorní, v duchu následující úvodní pasáže: „Vědom si povinnosti svobodně zvoleného parlamentu vyrovnat se s komunistickým režimem, Parlament konstatuje, že KSČ její vedení i členové jsou odpovědní za způsob vlády v naší zemi v letech 1948 – 1989, a to zejména za programové ničení tradičních hodnot evropské civilizace, za porušování lidských práva svobod, za morální a hospodářský úpadek provázený justičními zločiny a terorem proti nositelům odlišných názorů, nahrazením fungujícího tržního hospodářství direktivním řízením, destrukcí tradičních principů vlastnického práva, zneužívání výchovy, vzdělání, vědy a kultury k politickým a ideologickým účelům, bezohledným ničením přírody...“

Zákon ze dne 9. července 1993 o protiprávnosti komunistického režimu a odporu proti němu, Sbírka zákonů České republiky, částka 51, 30. 7. 1993, 1010.

„současná vládní koalice (se) snaží vytvářet obraz vnitřního nepřítele, na kterého by mohla svést své vlastní problémy. Nejde o vyrovnání se s minulostí, ale o kriminalizování historie za účelem posílení jejich nekontrolovatelné moci nad dnešní společností.“¹⁰³ Tento postoj KSČM byl odrazem snahy jejích členů o svou vlastní obhajobu. Tuto politiku je také nutné vnímat v kontextu „strategie levicového ústupu“, který v tomto směru vycházel ze zastavení poklesu popularity komunistické strany s počátkem diskusí o tzv. „antikomunistických zákonech“.¹⁰⁴

Kontroverze vzbuzuje například osobnost Klementa Gottwalda, která otevírá také otázku charakteru celého zakladatelské období komunistického režimu v ČSR, především potom otázku politických procesů. Konzervativci pravidelně při příležitostech různých výročí přicházejí na jeho hrob za zpěvu *Internacionály* klást květiny. Klement Gottwald v jejich podání není běžnou historickou osobností, ale dochází k jeho mytizaci.¹⁰⁵ Marta Semelová například prohlásila: „Jeho moudrost, prozíravost a zásadovost se plně projevila jak před 75 lety tak později v únoru 1948. Pro nás jeho odkaz stále platí.“¹⁰⁶ Perzekuce a politické procesy podle nich rozhodně neprobíhaly v takové míře, jak „antikomunisté“ tvrdí. Opět ústy paní Semelové vázanými ke Gottwaldovi: „Udělal mnoho dobrého pro lidi. Dějiny se falšují, souzení byli jen ti, co se opravdu provinili.“¹⁰⁷ Skutečnost neoprávněných postihů relativizují také poukazem na to, že pro občany je důležitější, aby měli zaměstnání, nezdražovalo se a podobně.¹⁰⁸

<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1993&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=4>

¹⁰³ Usnesení III. sjezdu, 26. 6. 1993.

http://www.sds.cz/docs/prectete/e_kolekt/usn_3sj.htm

¹⁰⁴ Podrobněji o antikomunistickém zákonodárství po roce 1989: Jacques Rupnik, „Politika vyrovnávání se s komunistickou minulostí česká zkušenost“, (příspěvek přednesený v rámci konference Paměť a komunismus, Ústav pro soudobé dějiny AV ČR a vídeňský Ústav pro vědu o člověku, Česká republika, Praha, 19. - 20. 10. 2001).

Publikováno: Michal Kopeček, „Paměť komunismu v České republice: Zpráva ze sympozia, *Soudobé dějiny* 9, č. 4 (2001): 821 – 826.

Srovnejte problémy takového zákonodárství:

Michal Kopeček, „Hledání „paměti národa“, politika dějin, nostalgie a české dějepisectví komunismu“, *Dějiny – teorie – kritika* 1, (2007): 7 – 26.

Rafal Stobiecki, „Historici a historická politika“, *Dějiny – teorie – kritika* 1, (2007): 27 – 41.

¹⁰⁵ Srovnejte komunistickou propagandu v Československu:

Vladimír Macura, „Obraz vůdce“, *Šťastný věk*, (Praha: Academica, 2008), 101 – 120.

¹⁰⁶ Daniel Kaiser, „Komunisté vzpomínali na Gottwalda“, *BBC Czech*, 24. 11. 2004.

http://www.bbc.co.uk/czech/domesticnews/story/2004/11/041124_commies_gottwald_pckg.shtml

¹⁰⁷ Marta Semelová, Moudrost Klementa Gottwalda, Naši politici.

<http://www.nasipolitici.cz/cs/politik/770-marta-semelova/profilujici-informace-a-kauzu>

¹⁰⁸ Projev Marty Semelové, Audio záznam, Praha, Olšanské hřbitovy, 25. 2. 2011.

<http://www.novinky.cz/domaci/226275-komunisticka-poslankyne-semelova-velebila-u-gottwaldova-hrobu-vitezny-unor.html>

Reformista Miloslav Ransdorf oceňuje Gottwaldovu schopnost komunikovat s obyčejnými lidmi a situační cit. Podřízení se Moskvě z Gottwalda, podle jeho názoru, udělalo zlomeného člověka, který opustil svoje ideály a měl výčitky svědomí.¹⁰⁹ Jiří Dolejš ve své interpretaci historických událostí ve svém článku *Gottwald padouch nebo hrdina* vidí dvě Gottwaldovy polohy: jednu čerpající ze zkušeností získaných za první republiky a druhou podřízenou stalinským direktivám. Do této konstrukce dobrého a špatného Gottwalda zařazuje také argument ústavnosti jeho postupu v únoru 1948. Gottwald podle něj pouze využil popularity KSČ, vše se „vymklo“ až později.¹¹⁰ Následné politické procesy, které Gottwaldovi přisuzuje, označuje jako justiční vraždy. Prohlašuje, že Gottwald „zavedl v Československu režim, který nabídl lidem řadu sociálních jistot, dokázal provést razantní industrializaci a vyvážit rozdíly zaostalé východní části země.“ Nad tyto klady, které J. Dolejš vypočítává, ale nadřazuje diskreditaci režimu teroristickými metodami.¹¹¹

V roce 2004 reagoval Vojtěch Filip na otázku komunistických represí: „...Kdo to kdy historicky dokázal? Ukažte mi tu historickou práci, která to prokázala. Myslím, že jsou jiní historici, kteří to popisují jinak než Karel Kaplan.“¹¹² V současnosti Vojtěch Filip schvaluje pietní akty k uctění Gottwaldovy památky, aby si neznepřátelil konzervativní část strany respektive s nimi spřízněnu část voličů. Tento záměr však udržuje v mezích únosných pro širší veřejnost. Tak daleko, aby popíral komunistické zločiny, nezachází. Přiznává Gottwaldův

¹⁰⁹ Miloslav Ransdorf, Gottwald a jeho místo v národní a demokratické revoluci.

<http://www.ransdorf.com/%C4%8Dl%C3%A1nky/60.GOTTWALD.pdf>

Pod Klémovou čepicí, Historie.cs, ČT2, 29. 10. 2009.

Přístupné v textové verzi:

<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/exkluzivne-na-ct24/osobnosti-na-ct24/72656-pod-klemovou-cepicí/>

¹¹⁰ Již od roku 1945 se KSČ snažila ovládnout bezpečnostní aparát a budovala vlastní paramilitární složky: Lidové milice. Vládní krize a možnost ústavního postupu byla pravděpodobně jen shoda náhod. Během rozhodování prezidenta Beneše o přijetí demisí ministrů byly do hlavaního města soustředěny jednotky LM. Za jiných podmínek ve slovenské části republiky byl potom postup komunistů jednoznačně neústavní. Z Husákových pamětí vyplývá, že Gottwald jeho postup schvaloval. V této souvislosti je také vhodné zínit, že Gottwald byl již ve 30. letech svědkem stalinských procesů v Moskvě.

viz Karel Kaplan, *Nekrvavá revoluce*, (Praha: Mladá fronta, 1993).

Jan Rychlík, „Převrat z 25. února a Slovensko“, in *Češi a Slováci ve 20. století: České vztahy 1945 – 1992*, Bratislava: Academic Electronic Press Bratislava a Ústav T. G. Masaryka Praha, 1998), 115 – 119.

Srovnajte, jak argument ústavnosti Gottwaldova postupu interpretují konzervativci:

Stanislav Grospič, „Únor 1948 a dnešek“, *Haló noviny*, 25. 2. 2011.

<http://www.kscm.cz/nazory-a-polemika/54140/unor-1948-a-dnesek?previev=archiv>

¹¹¹ Jiří Dolejš, „Gottwald – padouch nebo hrdina?“, *Britské listy*, 24.11.2006.

<http://blisty.cz/art/31399.html>

¹¹² Daniel Kaiser, „Komunisté vzpomínali na Gottwalda“, *BBC czech*, 24. 11. 2004.

http://www.bbc.co.uk/czech/domesticnews/story/2004/11/041124_commies_gottwald_pckg.shtml

podíl na politických procesech a odsuzuje je, ale odmítá označení Gottwalda za zločince a oceňuje ústavnost jeho postupu ve 30. letech, po válce a v roce 1948.¹¹³

Podobné kontroverze vyvolal také *Zákon o protikomunistickém odboji a odporu*.¹¹⁴ KSČM ho kolektivně odmítá, nezastává však jednotnou argumentaci. Konzervativci se staví proti zákonu z principu, že na území tehdejšího Československa působil legitimní mezinárodně uznávaný politický režim, ve kterém represe nebyly, jak to již vyplývá z textu výše, a tedy nemohl žádný protikomunistický odboj/ odpor existovat. Podle Stanislava Grospiče „zákonem o protikomunistickém odboji současná mocenská elita chce vytvořit novou skupinu rádo by hrdinů a vlastenců, kteří údajně bojovali proti takzvané komunistické zlovůli a totalitě.“¹¹⁵ Bývalý předseda KSČM Miroslav Grebeníček odmítl zákon ze stejné principiální pozice a ve svém projevu v PS označil zákon za „ideologickou adoraci teroristických činů minulosti.“¹¹⁶ Marta Semelová se ve svém stanovisku minula s podstatou

¹¹³ Rozhovor Jitky Obzinové s Vojtěchem Filipem, 22. 11. 2006, Frekvence 1, Archiv Pressklubu.

<http://www.frekvence1.cz/cs/lide-show/porady-v-radiu/archiv-pressklubu/vojtech-filip-164.shtml>

¹¹⁴ Zákon byl dříve předložen Senátem v roce 2002. Schválen byl nakonec v roce 2011 pod názvem Zákon o účastnících odboje a odporu proti komunistickému režimu na základě návrhu poslanců Petra Tluchoře (ODS), Petra Gazdika (TOP09), Kateřiny Klasnové (VV) a Marka Bendy (ODS), svým obsahem se od původního příliš nelišil. Podle předkladatelů je účelem zákona především morální uznání jedinců, kteří se postavili komunistickému režimu. Zákon vymezuje formy protikomunistického odboje a odporu jako ozbrojený nebo jiný srovnatelnou činnost jako iniciování petic, šíření letáků nebo jen veřejné vyjadřování názoru (§3). Dále stanoví překážky pro přiznání postavení účastníka protikomunistického odboje, kterými je např. členství v bezpečnostních složkách, KSČ, Lidových milicích nebo absolvování politických nebo bezpečnostních škol (§4). Účastníkům odboje přiznává postavení válečného veterána (§5). Dále jim poskytuje možnost získat osvědčení vystavené Ministersvem obrany na základě posudku etické komise (§6). Devítičlenná komise je volená Poslaneckou sněmovnou, Senátem, vládou a radou Ústavu pro studium totalitních režimů (ÚSTR), jednoho člena jmenuje a odvolává prezident, získává mandát na pět let a má spolupracovat s ÚSTR (§7). Dále zákon upravuje důchody a udílení odznaků.

Zákon o odboji a odporu proti komunismu.

<http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=72627>

Někteří historici kritizovali jeho nedokonalost, mezi nimi také Oldřich Tůma (současný ředitel ÚSD AVČ), Vilém Prečan (ředitel ÚSD AV ČR 1990 - 1998) a Miroslav Vaněk (Vedoucí Centra orální historie ÚSD AV ČR). Předmětem jejich kritiky je podle nich nesmyslná definice rozlišující odboj a odpor a stanovené překážky, které nereflktují různost individuálních osudů a proměny komunistického režimu. Varují, že v důsledku jeho koncepce by mohlo dojít k degradaci zákona na bezvýslednou byrokratickou proceduru.

Rozhovor Štěpánky Čechové s Oldřichem Tůmou, ředitelem Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR, 13. 1. 2011, Dvacet minut Radiožurnálu, ČRo 1 – Radiožurnál.

http://www.rozhlas.cz/radiozurnal/dvacetminut/_zprava/oldrich-tuma-reditel-ustavu-pro-soudobe-dejiny-av-cr--836720

Právo, „Historici se bouří proti chystanému zákonu o protikomunistických odbojářích“, *Novinky.cz*, 1. 12. 2010.

<http://www.novinky.cz/domaci/218418-historici-se-bouri-proti-chystanemu-zakonu-o-protikomunistickyh-odbojarich.html>

¹¹⁵ Projev Stanislava Grospiče při přezítosti vzpomínky na Jana Opletala, Praha, 17. 11. 2011.

<http://www.youtube.com/watch?v=NfYrx-2cnLE>

Josef Kopecký, „Komunista Grospič: Uznání třetího odboje je jako norimberské zákony“, *iDNES.cz*, 10. 6. 2011.

http://zpravy.idnes.cz/komunista-grospic-uznani-tretiho-odboje-je-jako-norimberske-zakony-117-/domaci.aspx?c=A110610_100548_domaci_kop

¹¹⁶ Vystoupení Miroslava Grebeníčka v PS PČR, 13. schůze, 11. 2. 2011, Parlament České republiky poslanecká sněmovna 2010 - ... Stenoprotokoly, Digitální knihovna PS ČR.

zákona, když prohlásila, že se jedná o „snahu o vymazání paměti, o zastrašování a očerňování poctivých lidí, kteří v naprosté většině přijali režim po Únoru 48 za svůj, lidí, kteří zde pracovali, vytvářeli hodnoty a žili v míru... To bylo vším čím se tito lidé provinili. A tyto lidi teď chcete kriminalizovat. Chcete legalizovat a oceňovat násilí proti nim? To je nehoráznost!“¹¹⁷

Reformní proud souhlasí s morální myšlenkou zákona, ale kritizuje formulaci zákona. Argumenty Jiřího Dolejše, kterými podložil svou kritiku tohoto zákona, existenci protikomunistického odporu nezpochybňují. Poslanec Dolejš jednoznačně uznává, že někteří lidé v době komunistického režimu trpěli a odpor protikomunistické zlovůli si zaslouží úctu. Nesouhlasí, ale s politickým souzením dějin prostřednictvím zákona a odvolává se na kritiku historiků, že různorodé osudy jednotlivců nelze jednoduše kategorizovat, jak to zákon činí. Poznává také, že některé projevy protikomunistického odboje jsou sporné a nezaslouží jednoznačné morální uznání, konkrétně v této souvislosti zmiňuje bratry Mašínovy.¹¹⁸ Bohužel tato konstruktivní kritika, která vychází z akademického diskurzu a upozorňuje na skutečný problém, je degradována emotivními projevy stranických konzervativců.

Předseda Filip se staví proti zákonu, protože podle něj si občané mají být před zákonem rovni a nikdo nemá být perzekvován za vyjádření vlastního politického názoru. Odmítá vytváření dvou kategorií občanů a paušalizování.¹¹⁹ Tímto postojem předseda Filip

<http://www.psp.cz/eknih/2010ps/stenprot/013schuz/s013217.htm#r3>

¹¹⁷ Vystoupení Marty Semelové v PS PČR, 13. schůze, 11. 2. 2011, Parlament České republiky poslanecká sněmovna 2010 - ... Stenoprotokoly, Digitální knihovna PS PČR.

<http://www.psp.cz/eknih/2010ps/stenprot/013schuz/s013224.htm#r11>

V tomto svém vystoupení se pravděpodobně inspirovala od V. Filipa, viz níže.

¹¹⁸ Dále kritizuje také ÚSTR, který nepovažuje za vhodnou instituci pro takové soudy.

„Ministr spravedlnosti Jiří Pospíšil a poslanec KSČM Jiří Dolejš diskutují o zákonu o protikomunistickém odboji“, Audio záznam, 12. 1. 2011, *Zákon o protikomunistickém odboji vláda schválila, opozice je proti*, Marta Spěváčková a Lucie Maňourová et al., ČRo 1 Radiožurnál.

<http://www.rozhlas.cz/zpravy/politika/zprava/836127>

¹¹⁹ Bitva o třetí odboj, Události komentáře, 11. 2. 2011.

<http://www.ceskatelevize.cz/porady/1096898594-udalosti-komentare/211411000370211/video/>

Haló noviny reflektovaly pořad takto:

„Filip argumentačně odmítl zákon o protikomunistickém odboji“, *Haló noviny*, 14. 2. 2011.

<http://www.halonoviny.cz/articles/view/216052>

Vystoupení Vojtěcha Filipa v PS PČR, 19. schůze, 10. 6. 2011, Parlament České republiky poslanecká sněmovna 2010 - ... Stenoprotokoly, Digitální knihovna PS PČR.

<http://www.psp.cz/eknih/2010ps/stenprot/019schuz/s019130.htm#r8>

Vzheledem k tomu o čem zákon pojednává, jak je předesláno výše, je na místě jeho argumentaci označit jako zcestnou.

desinterpretuje zákon, populisticky se snaží oživit obavy z antikomunismu a získat tím body u skupiny potenciálních voličů KSČM.¹²⁰

Poslední událost, která upozornila na tyto spory uvnitř KSČM byla jejich reakce na úmrtí prezident Václava Havla na konci roku 2011. Čtyři poslanci za KSČM: Marta Semelová, Miroslav Grebeníček, Stanislav Grospič a Pavel Hojda odmítli účast na pietním zasedání poslanecké sněmovny.¹²¹ Jejich důvodem slovy S. Grospiče bylo, že Václav Havel „zapříčinil, že situace v ČR je velice špatná. Umožnil nástup současné podoby vládnutí a negativně tak ovlivnil vývoj v zemi.“¹²²

Jiří Dolejš, který se zúčastnil smutečního obřadu a přiznal prezidentu Havlovi zásluhy o demokracii, upozornil, že podle jeho názoru, je nutné rozdělovat dvojí podobu Václava Havla: jako disidenta a jako politika. Některá stanoviska Havla - politika můžou podle něj vzbuzovat kontroverze, např. bombardování Bělehradu.¹²³

Předseda Filip se v telefonickém rozhovoru pro TV Nova vyjádřil takto: „Žel, ta slova o humanitě skončila u humanitárního bombardování, takže ten rozpor mezi slovy a činy byl velký.“¹²⁴ K tomuto výběru ho pravděpodobně vedla opět především snaha zalíbit se určité části voličů.

Paměť konzervativců je v zájmu obhájení vlastních společenských pozic značně selektivní. K tomu má sklon i většinová členská základna, pro kterou je to prostředek, jak se vyhnout vyrovnávání se svou osobní komunistickou minulostí. Reformisté, přestože vycházejí z některých běžných mýtů, se pokoušejí o historizující pohled. Pragmatici naopak využívají paměť jako politický nástroj k získání skupiny potenciálních voličů, která se změnami v roce 1989 cítí poškozena.

¹²⁰ Viz již zmiňovaný počátek 90. let, kdy společně s antikomunistickými zákony, v tuto dobu se jednalo především o lustrace, přestaly klesat preference KSČM.

¹²¹ ČTK, „Čtyři poslanci KSČM včetně Grebeníčka odmítli účast při pietě za Havla“, *IHNED*, 21. 12. 2011.

<http://zpravy.ihned.cz/c1-54258620-ctyri-poslanci-kscm-vcetne-grebenicka-odmitli-ucast-pri-piete-za-havla>
¹²² Hans Štembera, „Komunistka Semelová drsně sečetla hříchy Václava Havla“, *Parlamentní listy*, 18. 12. 2011.
<http://www.parlamentnilisty.cz/rss/zpravy/Komunistka-Semelova-drsne-secetla-hrichy-Vaclava-Havla-217451>

¹²³ Jiří Dolejš v diskusi k článku, 21. 12. 2011: „O Václavu Havlovi není možné pronášet paušální odsudky ani bezvýhradné adorace. Je vhodnější rozlišovat dvě základní období jeho veřejné činnosti a diferencovat“, Stanislav Holubec, *Deník referendum*, 20. 12. 2011

¹²⁴ Hans Štembera, „Filip o Havlovi: Slova o humanitě skončila u humanitárního bombardování“, *Parlamentní listy*, 18. 12. 2011.

<http://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Filip-o-Havlovi-Slova-o-humanite-skoncila-u-humanitarniho-bombardovani-217443>

KSM zachovává tradiční symboliku srpů a kladiv na červeném podkladu, také vycházel z některých běžných kolektivních mýtů,¹²⁵ ale ve vztahu k praxi minulého režimu uplatňuje i určitý kritický pohled. Podle slov bývalého předsedy Zdeňka Štefka problému minulosti nepřisuzovali velkou důležitost a nepřijímali nějaké komplexní vyjádření... Připomínali si významná výročí jako např. únor 1948.¹²⁶ V obecné rovině se KSM z minulosti hlásí k sociální spravedlnosti, tj. formě vlastnictví, sociálním jistotám, ekonomickému plánování a rozvoji samosprávy. Naopak nechce navazovat na mocenský monopol strany, zneužívání privilegií úzkými skupinami občanů, byrokratismus, centralizaci, omezování jiných forem vlastnictví, izolaci od mezinárodního společenství a nekritické přebírání cizích vzorů. Příčinu problémů režimu ale nevidí v komunistické ideologii, ale v podmínkách jejího uplatňování.¹²⁷

SMKČ přikládá postoji k minulosti větší význam než dříve KSM. Vyjádření k minulosti nalezneme i v jeho současném programu, kde deklarují: „Jednoznačně obhajujeme období budování socialistické společnosti v Československu, která byla zničena kontrarevolucí v listopadu 1989 za pomoci špiónážních služeb imperialistických velmocí a zrádců uvnitř komunistického hnutí.“¹²⁸ Členové tvrdí, že jsou lépe informováni než ostatní mládež. Argumentují tím, že před rokem 1989 nebyla nezaměstnanost, byly sociální jistoty, a že perzekuce jsou jen antikomunistická propaganda. Drží se sloganu: „udělaly se chyby“, ale většinou mu nedávají příliš konkrétní obsah. Propracovanější výklad nabízí současný předseda Lukáš Kollarčík, vystudovaný historik, podle kterého byl vždy hlavní chybou odklon od marxismu-leninismu, tzn. problémy nezpůsobila chybná koncepce v 50. letech, ale reformy v 60. letech. V 70. letech začalo vyrovnávání těchto škod; v druhé polovině 80. let pak došlo opět k negativnímu vývoji. Historiky, jejichž práce jeho názory vyvracejí, označuje

¹²⁵ Srovnejte např.: „Několik slov k výročí Vítězného února“, *Mladá Pravda*, únor, 2001.

Kateřina Bayerová, „K výročí února 1948“, *Mladá Pravda*, březen, 2006.

¹²⁶ Z rozhovoru s tehdejší předsedou Zdeňkem Štefkem, 1. 4. 2012.

„...Mladí ale spíše žijí v přítomnosti, takže se spíše v KSM historii brala jako součást společenského základu vzdělávání. A to nejen vlastního komunistického hnutí... Za dob KSM se k historii jako celku ani žádné stanovisko nepřijímalo, spíše se připomínaly důležité mezníky... Domnívám se, že trpěli nevinný člověk, je to špatné a odsuzují to a je mi jedno pod jakou vlajkou a jestli je to kvůli tomu, že má jiný názor, nebo že trpí hlady, či nedostatkem zdravotní péče nebo dvouletým beznadějným hledáním práce...“

¹²⁷ Ivan Soudek, „Komunistický svaz mládeže (KSM)“, in *Mládežnické organizace politických stran v České republice*, ed. Vojtěch Šimíček, (Brno: Masarykova univerzita, 1999), 59 – 60.

¹²⁸ O nás, 27. 8. 2009, Materiály SMKČ ke stažení.

http://www.komsomol.cz/smkc_o_nas.pdf

viz celá rubrika věnovaná historii: Dějiny a osobnosti komunistického hnutí.

Srovnejte také: Luděk Kobza, „Dvě vzpomínky 64. výročí vítězného února a oslava dne Rudé armády v Praze“, *Československá mladá Pravda*, březen, 2012.

za režimní a obviňuje je ze špatné práce s archivy, např. Karla Kaplana.¹²⁹ Současný postoj mladých komunistů k minulosti je značně nekritický zcela v souladu s projevy konzervativního proudu v KSČM.¹³⁰

Zvláštní oblastí rétoriky SMKČ je „fašismus“. Tímto pojmem univerzálně označují jak hitlerovské Německo, tak polistopadový systém ČR. Soustředí se na připomínání obětí odboje proti nacismu během druhé světové války a udržují vzpomínku na komunisty jako bojovníky za svobodu českého národa. S obdobnou instrumentalizací odboje a antifašistické rétoriky se setkáme i u konzervativního křídla.¹³¹

Mladí komunisté často odkazují na zážitky svých rodičů a konfrontují je s tím, čemu sami říkají režimní výklad historie, tj. porovnávají jeden druh mýtů s druhým. V některých případech se na ně zřejmě přenáší frustrace jejich rodičů. Veronika Sýkorová (dnes Krajčová) se například vyjádřila, že její matka vyučovala na univerzitě, po roce 1989 „se stala nepohodlnou“ a dostala výpověď.¹³²

¹²⁹ Z rozhovoru autorky s Lukášem Kollarčíkem 29. 3. 2012.

¹³⁰ Srovnejte oslavu Klementa Gottwalda v podání předsedy SMKČ:

Projev Lukáše Kollarčíka na Olšanském hřbitově při výročí 25. 2. 1948, Praha, 25. 2. 2011, Komunisté u hrobu Gottwalda na Olšanech „narušitel“ Jan Šinágl, Yuotube.

<http://www.youtube.com/watch?v=73sQpNvJYck>

Srovnejte také omítavý postoj k zákonu o třetím odboji:

Ne zákonu o třetím odboji, 1. 8. 2011.

http://www.komsomol.cz/clanky/1813_seznam.html

Stanovisko Svazu mladých komunistů Československa k silící vlně antikomunismu, 17. 2. 2011, Prohlášení, stanoviska a usnesení (od nejnovějších po nejstarší), Materiály SMKČ ke stažení.

http://www.komsomol.cz/clanky/1491_antikomunismus.html

Dále srovnejte reakci SMKČ na úmrtí Václava Havla. Jejich letáková akce vybízející k radosti vzbudila morální odsudek. Někdo úmyslně zahltl internetové stránky SMKČ, které potom nebyly několik týdnů přístupné. Série letáků SMKČ reagující na úmrtí Václava Havla, např. :

Václav Havel – hrdina?, Materiály SMKČ ke stažení, Obrázky a letáky.

http://www.komsomol.cz/agitprop/havel_13.pdf

Národe oslavuj, Materiály SMKČ ke stažení, Obrázky a letáky.

http://www.komsomol.cz/agitprop/havel_06.pdf

KSČM se od této letákové akce oficiálně distancovala:

Věra Žezulková, Mediální úsek ÚV KSČM, Radovat se ze smrti politického odpůrce je odpudivé, Tisková zpráva KSČM: vyjádření k letákové akci SMKČ, 19. 12. 2011.

<http://www.kscm.cz/stanoviska-tiskove-konference-projevy/stanoviska/60576/radovat-se-ze-smrti-politickeho-odpurce-je-odpudive>

Jiří Ovčáček a Jakub Troniček, „Mladí komunisté: Národe oslavuj, zemřel nepřítel lidu“, *Novinky*, 19. 12. 2011.

<http://www.novinky.cz/domaci/253959-mladi-komuniste-narode-oslavuj-zemrel-nepritel-lidu.html>

¹³¹ viz Projev Stanislava Grospiče při příležitosti vzpomínky na Jana Opletala, Praha, 17. 11. 2011.

<http://www.youtube.com/watch?v=NfYrx-2cnLE>

„...Vzdejme čest památce Jana opletala. Odmítněme politiku současné vlády, která se chová autoritativně a má výrazně nakročeno k tomu, co jsme právě zažili za dob nacistické okupace.“

¹³² Parafraze vyjádření Veroniky Sýkorové (nyní Krajčové) v dokumentárním filmu: *Kupředu levá, kupředu pravá*, Linda Jablonská, 2006.

2.2 Programové vize

V této části se budu věnovat základním programovým cílům, které ozřejmují hodnotovou orientaci členů strany a PMO a odpovídají na otázku systémovosti ve smyslu respektování demokratických zásad.

Strategickým cílem KSČM je socialismus. Dosud platný základní program strany, tzv. kladenský program z roku 1992, popisuje socialismus jako pluralitní demokratickou společnost s tržním hospodářstvím a rovnoprávností vlastnických forem.¹³³ Na VI. sjezdu si KSČM stanovila úkol tuto představu upřesnit. Na „modelu socialismu“ od roku 2004 pracovalo odborné zázemí KSČM Teoreticko-analytické pracoviště, nyní přejmenované na Centrum strategických a teoretických studií. Výsledkem je text *Socialismus pro 21.století* (dále obecně užívaná zkratka *S21*).¹³⁴ Autoři v textu zdůrazňují, že socialismus má vycházet z kapitalismu, ne být jeho opakem. Tržní ekonomika by měla být zachována, zásadní změny vidí v přeměně vlastnických vztahů. Pluralita jejich forem by měla být zachována, ale převažující by mělo být vlastnictví společenské. Politickým systémem by měla být stále zastupitelská demokracie, ale měly by posilovat její přímé prvky a samospráva. Revoluční změny budou výsledkem evoluce, tj. reforem, které jsou podmíněny souhlasem většiny občanů respektující práva menšiny.¹³⁵ *S21* byl předložen již na VII. sjezdu a byl jím pouze vzat na vědomí jako obsahový dokument, není tedy novým základním programem, což bylo pravděpodobně původním cílem. Diskuse nad dokumentem opět rozvinula spor mezi konzervativní a reformní částí strany. Předseda Filip, pravděpodobně z obavy o možný rozkol ve straně, ohlásil nutnost věnovat se aktuálním otázkám namísto teoretických vizí.¹³⁶ V poupravené verzi je text opět součástí materiálů pro VIII. sjezd, který se bude konat v květnu 2012.

¹³³ Program KSČM (přijatý na II. Sjezdu v Kladně, 1992).

http://www.sds.cz/docs/prectete/e_kolekt/pr_ks_92.htm

¹³⁴ Informace o postupu prací na „modelu socialismu“, Politika KSČM, Odborné zázemí, CSTS KSČM, Dokumenty.

<http://www.kscm.cz/politika-kscm/odborne-zazemi-kscm/csts-kscm/dokumenty/25403?managepreview=ok&language=1>

¹³⁵ Socialismus pro 21. století, 21. 4. 2008, Naše Strana, Sjezdy, VII. sjezd KSČM.

<http://www.kscm.cz/nase-strana/sjezdy-kscm/vii-sjezd-kscm/35668/socialismus-pro-21-stoleti>

¹³⁶ Josef Heller, „Neradostné dědictví VI. sjezdu KSČM: model socialismu pro 21. století“, *Blisty*, 23. 7. 2010.

<http://blisty.cz/art/53614.html>

viz také Josef Heller a Franřišek Neužil et al., „Úvod“, *Bojíte se socialismu?*, (Příbram: Periskop, 2007).

Zastáncem textu je Jiří Dolejš jako vedoucí jednoho z řešitelských kolektivů CSTS, který se podílel na vypracování „modelu socialismu“.¹³⁷ Dokument, přestože je kompromisní, vypovídá tedy spíše o představách reformistů, kteří se k dokumentu aktivně vyjadřují.¹³⁸ Někteří členové badatelské skupiny ho však kritizovali ústupky a neúplnost textu. J. Heller a F. Neužil vydali knihu *Bojíte se socialismu*, která je založená na studiích vzniklých v rámci prací na „modelu socialismu“. Jednou z jejich hlavních výtek je, že není možné mluvit o budoucnosti, neřekne-li se jasné slovo k minulosti. Tento problém v *S21* nijak podrobně rozebrán není.¹³⁹ Dále autoři rozvíjejí základní teze *S21*, věnují se např. definici dělnické třídy tzn. proletariátu, do kterého zahrnují také kognitariát: skupinu vykořisťované inteligence rozšiřující se společně s vědecko-technickou revolucí, vysvětlují principy odměňování na základ zásluh pomocí práce a nadpráce a upřesňují možné formy společenského vlastnictví s důrazem na družstva.¹⁴⁰

Konzervativci odsoudili dokument jako odklon od marxismu-leninismu. Nejlepší příležitostí po sledování projevů konzervativců z KSČM je Pražská teoreticko – politická konference, na které někteří členové strany kritizovali nejen obsah dokumentu, který je podle nich v rozporu s vědeckým komunismem¹⁴¹, ale také postup vedení strany při jeho projednávání.¹⁴² Základní tezi konzervativců je, že kapitalismus nelze reformovat, ale je nutné

¹³⁷ Výzkumné skupiny a vedoucí řešitelé: M. Formánek, Č. Milota, Z. Hába, L. Vacek, J. Dolejš
Informace o postupu prací na „modelu socialismu“, Politika KSČM, Odborné zázemí, CSTS KSČM, Dokumenty.

<http://www.kscm.cz/politika-kscm/odborne-zazemi-kscm/csts-kscm/dokumenty/25403?managepreview=ok&language=1>

¹³⁸ Viz diskuse k dokumentu:

<http://www.kscm.cz/politika-kscm/projekty/socialismus-21-stoleti/33114/diskuse>

¹³⁹ V úvodu se autoři k minulosti vrací větou: „Neúspěch první formy socialismu, která u nás i v dalších zemích ztroskotala pod tlakem kapitalistického obklíčení i v důsledku vlastních chyb, neubral nic na významu základních myšlenek socialismu pro nejširší vrstvy obyvatelstva.“ V části o výchozí pozici socialismu kritizují „závažné nedostatky, zejména v oblasti stimulování efektivní pracovní aktivity lidí, uplatňování občanských práv, v podpoře iniciativy a tvořivosti a řešení problémů životního prostředí.“ Dále se v textu objevuje téma minulosti v podobě ubezpečování: „Poučili jsme se z minulých chyb a rozhodně nechceme nějaké administrativní a všeobecné znárodnování.“ Za odkaz na minulost lze považovat také vyjádření: „Sociální spravedlnost neznamená sociální a mzdovou nivelizaci...“ Dále také: „Pluralita politických stran omezovaná pouze ústavností nahradí někdejší monopol jediné strany. Vedoucí úloha žádné strany nebude moci být jednou provždy dána.“

¹⁴⁰ Josef Heller a Franřišek Neužil et al., *Bojíte se socialismu?*, (Příbram: Periskop, 2007).

viz dále srovnajte TAP, ÚV KSČM, *Socialismus pro 21. století: sborník statí*, (Praha: Futura, 2008).

¹⁴¹ Miroslav Bělohávek, „Příprava VIII. sjezdu vyžaduje marx-leninský kurz“, 28. 11. 2011, in *Sborník vystoupení na XXXI. Pražské teoreticko-politické konferenci*, 2011.

<http://tresnicka.kscm.cz/article.asp?thema=5618&item=60092>

¹⁴² „...Jakmile se objeví jiný názor, tak ho okřikujeme, případně zakazujeme zpravodaje okresních výborů, případně zakážeme celou okresní konferenci a musí se konat nová...Viz minulé zasedání ústředního výboru sjezdové materiály. Já jsem na prosto rozhořčená z toho, že práce celé pracovní komise, v níž byly zastoupeny

ho překonat. Podobné pokusy o přehodnocení marxistické teorie označují za „revisionismus“, proti kterému je nutné se postavit.¹⁴³ Autoři *S21* podle nich „odmítají uhelný kámen marxismu, to je nejrozvinutější formu demokracie v dějinách, kterou Marx nazývá – diktaturou proletariátu... Jestliže v kapitalismu existuje buržoazní demokracie pro menšinu v dialektickém vztahu s diktaturou proti většině, v socialismu existuje socialistická demokracie pro většinu v dialektickém vztahu s diktaturou proti menšině... Socialistický stát nemůže být reprezentantem celé společnosti...“¹⁴⁴ Místopředseda KSČM Stanislav Grospič se k dokumentům pro sjezd vyjádřil: „tak, jak tyto materiály byly předloženy ústřednímu výboru, pominuly onu diskusi v komisích, které je měly připravovat, tak si myslím i svou podstatou, jak jsou formulovány, že není možné je opravovat.“¹⁴⁵ Součástí týmu CSTS je ale také například pan Exner jako vedoucí řešitelského kolektivu *Cesty k socialismu ve světě a v ČR*, který v jednom ze svých příspěvků k *S21* píše: „I za socialismu budou muset být řešeny některé spory (problémy) s využitím jiného než politického násilí, cestou donucení. Bude třeba represivní aparát – policie, justice, věznice, ochranné instituce atd. Mělo by ale ideálně jít o humánnější postupy, využívané velmi opatrně, se základním cílem nejen ochránit společnost, ale také přispívat k omezování problémů, které se musí takto řešit. Represivní metody by vždy měly být omezeny na spíše výjimečnou nezbytnost. Zda není nutné jiné než politické násilí (diktatura proletariátu = většiny, „diktát“, „demokratické donucení na základě zákona“) určuje také (přednostně) protivník, současná, v budoucnosti případně už částečně poražená, kapitalistická moc, její reakce na politickou porážku. Nelze vyloučit, že se uchýlí

všechny názorové proudy a všechny karaje, je najednou týden před zasedáním ÚV hozena do koše a nastoupí práce jednotlivce. Ať je to předseda strany nebo někdo jiný. To si myslím, že je naprosté pohrdání činností a aktivitou členů strany...Mám zkušenost s člověkem, který dokáže argumentova a když vystoupí má to hlavu patu. A já si myslím, že se musíme sjednocovat na těch lidech, které bychom chtěli prosazovat do vedení. Mluvím o Standovi Grospičovi. Znáám ho z vlastní zkušenosti a já osobně se za něj stavím.“

Marta Semelová, Jak dál..., XXXI. Pražská teoreticko – politická konference, 28. 11. 2011

<http://tresnicka.kscm.cz/article.asp?thema=5618&item=60101>

¹⁴³ „Situace vyžaduje, aby ÚV a VIII. Sjezd vyvodil kádrové závěry vůči funkcionářům ve vedení strany, kteří soustavně pokračují v revizionistickém kurzu...Hlavní roli v nástupu revoluční změny musí sehrát oportunistem a revizionismem nezatížené kádry. O tom, že takové komunisty máme v ZO OV, ÚV a KR máme, že nám vyrůstá nová generace „karlínských gottwaldovských kluků“ ve Svazu mladých komunistů Československa, kteří mají stále větší podporu svědčí i naše teoreticko-politická konference...“

Miroslav Bělohávek, Příprava VIII. Sjezdu vyžaduje marx-leninský kurz, 28. 11. 2011, *Sborník vystoupení na XXXI. Pražské teoreticko-politické konferenci*, 2011.

<http://tresnicka.kscm.cz/article.asp?thema=5618&item=60092>

¹⁴⁴ Čeněk Ulrich a Milan Havlíček, Nechceme kapitalismus, socialismus je lepší, 28. 11. 2011, *Sborník vystoupení na XXXI. Pražské teoreticko-politické konferenci*, 2011.

<http://prahavychod.kscm.cz/article.asp?thema=5618&item=60115>

¹⁴⁵ Stanislav Grospič, Posuňme stranu kupředu, 28. 11. 2011, *Sborník vystoupení na XXXI. Pražské teoreticko-politické konferenci*, 2011.

<http://prahavychod.kscm.cz/article.asp?thema=5618&item=60099>

k ozbrojenému násilí, a že bude nutná přiměřená obrana.“¹⁴⁶ Toto stanovisko je v rozporu s výsledným textem *S21*, ve kterém autoři deklarují: „Prvek demokratického donucení je v přechodu k socialismu 21. století omezenější rozsahem i časově. Je nahrazován organizačními funkcemi politické moci i institucí občanské společnosti. Většinová vůle společnosti přitom bude plně respektovat práva menšiny.“¹⁴⁷

V ideovém prostoru mezi reformisty a konzervativci se nachází mlčící většina, pro kterou je *S21* většinou málo přístupný a v důsledku toho ho přechází bez významnějších reakcí.¹⁴⁸ Tato skupina členů KSČM se přiklání k vyrovnávání názorových proudů, ale většinou se drží spíše tradiční ideologie.

Mladí komunisté si jako svůj základní cíl stanoví socialismus založený na společenském vlastnictví, který je předstupněm komunismu. KSM své představy o těchto základních ideových otázkách blíže nespecifikoval a jeho program byl zaměřen spíše na aktuální sociální požadavky.¹⁴⁹ Nový program, který KSM přijal, stávající stav příliš neměnil. K společenskému vlastnictví jako podmínce pro nastolení socialismu přibyla nově podmínka zavedení socialistické demokracie.¹⁵⁰ Co tato skutečnost znamená není blíže vysvětleno.

Současný program SMKČ se těmito teoretickými otázkami zabývá podrobněji. Mladí komunisté v něm deklarují: „demokracie a svoboda jsou třídní pojmy – slouží vládnoucím třídám, v současnosti buržoazii. Současná buržoazní demokracie je jen zastřenou diktaturou buržoazie. Teprve socialismus, odstraňující vykořisťování, zajišťuje skutečnou svobodu a demokracii pro pracující masy.“ Dále jejich program říká: „Formy a metody přechodu od kapitalismu k socialismu jsou určovány konkrétní revoluční situací.“¹⁵¹ K nastolení socialismu je nutné využít možnosti stávajícího systému. Vítězství ve volbách je jen jedním

¹⁴⁶ Václav Exner, „Soudobé úvahy o cestách k socialismu“, in *Socialismus pro 21. století: sborník statí*, (Praha: Futura, 2008), 266 – 267.

Představu o smyslu tohoto výroku si můžeme dotvořit ve spojení s postojem konzervativců k *Zákonu o třetím odboji*.

¹⁴⁷ Socialismus pro 21. století, 21. 4. 2008, Naše Strana, Sjezdy, VII. sjezd KSČM.

<http://www.kscm.cz/nase-strana/sjezdy-kscm/vii-sjezd-kscm/35668/socialismus-pro-21-stoleti>

¹⁴⁸ Oldřich Rambousek, Z diskusí k materiálu „Socialismus pro 21. století“, 19. 3. 2012.

<http://www.kscm-trutnov.cz/phprs/view.php?cislocianku=2012030073>

¹⁴⁹ Minimální program Komunistického svazu mládeže, nedatováno, Programové dokumenty KSM.

<http://ksm.sweb.cz/>

¹⁵⁰ Program KSM, 28. 2. 2006, Dokumenty KSM.

<http://www.ksm.cz/dokumenty/program-ksm.html>

¹⁵¹ Dokument SMKČ O nás, 10. 10. 2009, Materiály SMKČ ke stažení.

http://www.komsomol.cz/smkc_o_nas.pdf

z prostředků, jak docílit změn. Nejdůležitější je získat podporu většiny obyvatelstva a s její podporou nastolit nové podmínky. Menšina bude moci vyjádřit názor, ale pouze v rámci nově nastolených podmínek.¹⁵² *S21* odmítají ze stejné pozice jako konzervativci.¹⁵³ V porovnání s těmito postoji SMKČ, bývalý předseda KSM Zdeněk Štefek k tomuto dokumentu nemá zásadní výhrady.¹⁵⁴ Jeho nástupce Milan Krajča kritizuje metodologické pojetí práce na „modelu socialismu“ a na následujícím sjezdu ho nebude podporovat, ale nemá problém s přiznáním svobod pro své oponenty. S výše uvedeným výrokem, že „svoboda a demokracie jsou třídní pojmy...“ v podstatě souhlasí, ale nevyvozuje z něj závěr, že nabádá k útlaku politických oponentů. Chápe ho jako popis situace, kdy na úkor většiny občanů úzká skupina zneužívá systém k vlastním ekonomickým zájmům a v důsledku toho neplatí demokracie pro všechny stejně.¹⁵⁵

Cíle reformistů jsou radikální, ale respektují meze současného demokratického systému. Konzervativci respektive SMKČ mají ideologicky deformovanou představu o demokracii. Staví proti sobě skupiny obyvatel, pro které podle nich nemůže demokracie platit stejně. Paušalizují a upírají rovná práva skupině obyvatel, čímž jsou v rozporu se základními hodnotami demokracie, z toho důvodu je oprávněné označit je jako extremisty.

2.3 Aktuální politická témata

Postup KSČM v aktuálních politických otázkách ukazuje v podstatě také vztah k systému, v tomto případě ale v jiné podobě: institucionální, tj. zapojení se do praktické politiky ve smyslu výše zmiňované charakteristiky antisystémovosti.¹⁵⁶

¹⁵² z rozhovoru autorky s L. Kollarčíkem, 22. 3. 2012, nejedná se o přesnou citaci

¹⁵³ Všem komunistů před VIII. sjezdem KSČM, Účasnici XXXI. Pražské teoreticko – politické konference, Praha, 22. 10. 2011.

http://www.komsomol.cz/clanky/2045_vyzva.html

Není komunismus jako komunismus, 22. 10. 2011.

http://www.komsomol.cz/clanky/1971_socialismus.html

¹⁵⁴ Z rozhovoru autorky se Zdeňkem Štefem, 29. 3. 2012: „Dokument vnímám jako otevřený materiál shrující dosud je neukončenou práci na modelu socialismu pro 21. století je jasné, že v tomto ohledu je hodně práce ještě před námi...a přitom je nutná 1. maximální spolupráce v mezinárodním hledisku 2. nutnost odlišení geografických i jiných podmínek různých pohledů a nemožnost nadekretovat určitý model na jiné podmínky.“

¹⁵⁵ Z rozhovoru autorky s Milanem Krajčou, 4. 5. 2012.

¹⁵⁶ viz Michal Kubát, „Teorie antisystémovosti a Komunistická strana Čech a Moravy“, in *III. Kongres českých politologů, Olomouc 8. – 10. 9. 2006*, (Praha: Česká společnost pro politické vědy, 2006).

Spor mezi konzervativci a reformisty v KSČM se projevil také v postoji k evropské integraci. V roce 1996 KSČM publikovala *Manifest KSČM za demokratickou Evropu*, ve kterém vyjadřuje svou představu evropské integrace budované „zespoda“.¹⁵⁷ V programu z roku 1999 *KSČM na přelomu tisíciletí* se strana přiklonila k „negativistickému“ postoji. Vyslovila se sice pro spolupráci evropské levice, ale kategoricky odmítla současnou formu EU.¹⁵⁸ Vliv německé PDS napomohl přesunu KSČM od zásadového odmítání k „měkkému ne“.¹⁵⁹ Stanovisko strany před referendem nakonec znělo: „KSČM chápe evropskou integraci z dlouhodobého a strategického hlediska za objektivní záležitost a nezpochybňuje členství v EU v dlouhodobějším časovém horizontu. Přesto vzhledem k vyjednaným podmínkám, nepřipravenosti země na vstup do evropské integrace a neznalosti toho, jaká bude EU po připravované reformě, nemůže občanům doporučit, aby v referendu hlasovali pro vstup do EU v roce 2004.“¹⁶⁰ Reformisté zastávají postoj „aktivistický“.¹⁶¹ KSČM jako celek volila spíše nejednoznačné formulace. Výsledkem je oficiální „euro-skeptická“ politika strany vyjádřená v programu *Naděje pro Českou Republiku* z roku 2004, kde je EU kritizována, ale spolupráce levicových sil v jejím rámci je zároveň stanovena jako jedna z priorit. Poslanci za KSČM v EP Jaromír Kohlíček, Miloslav Ransdorf, Jiří Maštálka a Vladimír Remek působí ve frakci GUE/ NGL.¹⁶²

KSM ve svém *Minimálním programu* uváděl, že „považuje snahy o rozšíření EU za snahy o vytvoření Evropy kapitálu, nikoli Evropy lidí a z toho důvodu odmítá členství ČR v kapitalistické EU, podporuje snahy o internacionální spolupráci při vytváření socialistické

¹⁵⁷ Manifest KSČM pro svobodnou Evropu, 1996.

http://www.sds.cz/docs/prectete/e_kolekt/pro_d_e.htm

¹⁵⁸ KSČM na přelomu tisíciletí, 23. 3. 2007, Obsahové materiály V. sjezdu KSČM.

<http://www.kscm.cz/nase-strana/sjezdy-kscm/v-sjezd-kscm/obsahove-materialy-v-sjezdu-kscm/33798/kscm-na-prelomu-tisicileti>

¹⁵⁹ Vladimír Handl, „Choosing between China and Europe? Virtual Inspiration and Policy Transfer in the Programmatic Development of the Czech Communist Party“, *Learning from the West?: Policy Transfer and Programmatic Change in the Communist Successor Parties of East Central Europe*, eds. D. Hough, W. Paterson a J. Sloam, (New York: Routledge,), 133 – 135.

¹⁶⁰ Vojtěch Filip, KSČM, „Evropská unie a referendum“, *Haló noviny*, 17. 4. 2003.

http://www.sds.cz/docs/prectete/epubl/vf_kseur.htm

Kladně hlasovalo v referendu 18% voličů KSČM, nejméně z parlamentních stran.

Pavel Šaradín, „Referendum o přistoupení k EU a volební podpora politických stran v České republice“, *Středoevropské politické studie*, č. 4 (podzim, 2003).

<http://www.cepsr.com/seps/clanek.php?ID=179>

¹⁶¹ viz např. Miloslav Ransdorf, Co s Evropou.

http://www.ransdorf.com/clanky/co_s_evropu/co_s_evropou.pdf

¹⁶² <http://www.guengl.eu/>

Evropy.¹⁶³ Stejný principiálně odmítavý postoj vyjadřuje KSM i ve svém následujícím programu¹⁶⁴ a nezměnil ho ani současný SMKČ.¹⁶⁵

Společné stanovisko zaujímá KSČM a KSM/ SMKČ k NATO, jehož „agresivní politiku založenou na doktríně preventivní války, kterou uplatňuje společně s USA“ odmítají. V programu z roku 1999 se jasně vyslovuje pro vystoupení ČR z jeho struktur.¹⁶⁶ V programu z roku 2004 uvádí, že dlouhodobě usiluje o jeho úplné zrušení, v první etapě vystoupení ČR z jeho vojenských složek.¹⁶⁷ Tento postoj je založen na mírové iniciativě, antiimperialismu a antiamerikanismu. Na politice KSČM se projevil odmítnutím bombardování Jugoslávie, války v Iráku¹⁶⁸ nebo výstavby amerického protiraketového radaru v Brdech.¹⁶⁹

Moderní levicová témata jako ekologie a práva menšin jsou v KSČM upozaděna. Projevuje se zde rozpor mezi vedením strany a širší členskou základnou. KSČM například oficiálně podpořila zákon o registrovaném partnerství,¹⁷⁰ ale konzervativní členská základna toto stanovisko přijímala neochotně.¹⁷¹ KSM/ SMKČ jako zástupci mladých, kteří by mohli tato témata přinášet, se jimi zabývají také omezeně. KSM se vyjadřoval například

¹⁶³ Minimální program Komunistického svazu mládeže, nedatováno, Dokumenty KSM.

<http://ksm.sweb.cz/>

¹⁶⁴ Program KSM, 28. 2. 2006, Dokumenty KSM.

<http://www.ksm.cz/dokumenty/program-ksm.html>

srovnejte Rezoluce KSM k Evropské unii, 2004, Dokumenty KSM.

<http://www.ksm.cz/dokumenty/rezoluce-ksm-k-evropske-unii-2004.html>

Zajímavé je, že tehdejší předseda KSM Milan Krajča kandidoval do EP.

¹⁶⁵ Rezoluce I. sjezdu SMKČ o národní a národnostní otázce, 5. 7. 2010, Základní dokumenty I. sjezdu Svazu mladých komunistů Československa (SMKČ) Ostrava 4. – 5. 7. 2010, Materiály SMKČ ke stažení.

www.komsomol.cz

¹⁶⁶ KSČM na přelomu tisíciletí, 23. 3. 2007, Obsahové materiály V. sjezdu KSČM, Sjezdy KSČM, Naše strana.

<http://www.ksm.cz/nase-strana/sjezdy-ksm/v-sjezd-ksm/obsahove-materialy-v-sjezdu-ksm/33798/ksm-na-prelomu-tisicileti>

¹⁶⁷ Naděje pro Českou republiku, 14. 1. 2005, Obsahové materiály VI. sjezdu, Sjezdy KSČM, Naše strana.

<http://www.ksm.cz/nase-strana/sjezdy-ksm/vi-sjezd-ksm/obsahove-materialy-vi-sjezdu-ksm/24142/nadeje-pro-ceskou-republiku>

¹⁶⁸ Zpráva ÚV KSČM o činnosti KSČM v období po V. sjezdu KSČM, Obsahové materiály VI. sjezdu KSČM, 16 – 17, Sjezdy KSČM, Naše strana.

<http://www.ksm.cz/nase-strana/sjezdy-ksm/vi-sjezd-ksm/obsahove-materialy-vi-sjezdu-ksm/24140/obsahove-materialy-vi-sjezdu-ksm>

¹⁶⁹ Rezoluce VII. sjezdu KSČM proti radarové základně USA na území ČR, 19. 5. 2008, VII. sjezd, Sjezdy KSČM, Naše strana.

<http://www.ksm.cz/nase-strana/sjezdy-ksm/vii-sjezd-ksm/38392/rezoluce-vii-sjezdu-ksm-proti-radarove-zakladne-usa-na-uzemi-cr>

¹⁷⁰ Václav Exner, „KSČM dá hlas registrovanému partnerství i zákonu o církvích (ohlas tiskové konference)“, *Haló noviny*, 26. 8. 2005.

<http://www.ksm.cz/uvodni-stranka/28649/poslanci-schvalili-registrovane-partnerstvi?previev=archiv>

¹⁷¹ viz zkušenost Stanislava Holubce, který podpořil homosexuály a setkal se s odporem základní organizace. Rozhovor se Stanislavem Holubcem, „Komunisty tu velmi nenávidějí“, *Jungle World*, 7/2003, č. 30

http://www.sds.cz/docs/prectete/rozhovor/boz_holu.htm

Problémy s prosazováním liberálních témat potvrdil v rozhovoru s autorkou také Milan Krajča, 4. 5. 2012.

k protidrogové problematice.¹⁷² Později vypracovali mladí komunisté *Rudo-zelený manifest*,¹⁷³ ve kterém se věnovali životnímu prostředí. Jedinou výraznější aktivitou tohoto druhu současného SMKČ je spolupráce s romskou iniciativou *Kamas te dživel*.¹⁷⁴ Zásadní oblastí shody zůstává především požadavek sociální solidarity.

3. Vztah KSČM a KSM/ SMKČ

3.1 Spolupráce KSČM a KSM v období do roku 2005 a okolnosti kauzy pozastavení činnosti KSM

KSM deklaroval svou podporu KSČM ve svém programu přijatém v roce 1997.¹⁷⁵ Obě organizace vedle sebe působily jako dva samostatné subjekty. Vstup členů KSM do KSČM byl považován za samozřejmost. Podle slov tehdejšího předsedy Štefka v roce 2004 byla z 500 členů KSM asi polovina zároveň členy strany. Mladí komunisté udržovali se stranou kontakty na úrovni nejvyššího vedení a pořádali společné akce například slavnosti *Haló novin* nebo pietní pochod do Lidic.¹⁷⁶ KSČM také KSM podporovala finančně, přispívala například na tištění časopisu svazu mládeže *Mladá pravda*.¹⁷⁷ Ještě v roce 2004, jak to vyplývá ze sjezdových materiálů, nebyly známky toho, že by se tento vztah měl nějak

¹⁷² Základní teze Komunistického svazu mládeže ke drogové problematice, nedatováno, Dokumenty KSM.

<http://ksm.web.cz/>

¹⁷³ Rudozelený manifest, 2. 3. 2006, Dokumenty KSM.

<http://www.ksm.cz/dokumenty/rudozeleny-manifest.html>

¹⁷⁴ Rezoluce I. sjezdu SMKČ ke spojencům a potenciálním spojencům SMKČ na území české části Československa, 5. 7. 2010, Základní dokumenty I. sjezdu Svazu mladých komunistů Československa (SMKČ) Ostrava 4. – 5. 7. 2010, Materiály SMKČ ke stažení.

<http://www.komsomol.cz/>

¹⁷⁵ Program KSM, Praha, 9. 11. 1997, otištěno v *Mladé pravdě*, knižní řada 1998.

Ivan Soudek, „Komunistický svaz mládeže (KSM)“, in *Mládežnické organizace politických stran v České republice*, Vojtěch Šimíček ed., (Brno: Masarykova univerzita, 1999), 60 - 63.

¹⁷⁶ Z rozhovoru autorky se Zdeňkou Štefkem, 29. 3. 2012.

Viz Aktivity KSM: slavnosti *Haló novin*, pietní pochod Praha – Lidice.

<http://ksm.web.cz/>

¹⁷⁷ Zpráva ÚV KSČM o činnosti KSČM v období po V. sjezdu KSČM, Obsahové materiály VI. sjezdu KSČM, 30, Sjezdy KSČM, Naše strana.

<http://www.ksm.cz/nase-strana/sjezdy-kscm/vi-sjezd-kscm/obsahove-materialy-vi-sjezdu-kscm/24140/obsahove-materialy-vi-sjezdu-kscm>

O časopisu Československá mladá pravda.

www.komsomol.cz

měnit.¹⁷⁸ Situace se změnila během kauzy pozastavení činnosti KSM, která začala v roce 2005 a poslední dohru měla ještě v roce 2010, kdy byl rozsudek o zrušení sdružení odvolán. K úpravě vztahů přispěla také změna ve vedení strany v roce 2005, kdy byl do čela strany místo konzervativce Miroslava Grebeníčka zvolen pragmatik Vojtěch Filip.

V roce 2005 obdrželo Ministerstvo vnitra podnět ke zrušení KSM. Hlavní argumentací MV ČR bylo, že KSM má ve svém programu formulace vyzývající k potlačování práv některých skupin občanů. Nevhodné shledalo MV ČR také použití formulace, že KSM „usiluje o revoluční překonání kapitalismu“¹⁷⁹, které v kombinaci s prohlášením: „vycházíme z Marxe, Lenina a jiných významných filozofů komunistického hnutí“, podle MV ČR získává násilný obsah. Dále bylo KSM obviněno, že kladením takových cílů vykonává činnost vyhrazenou politickým stranám a tím porušuje zákon o sdružování, na základě kterého působí.¹⁸⁰ MV požádalo o posudek několik univerzitních pracovníků, kteří se vyjadřovali především k pojmu *revoluce* a jeho výklad jako nutně násilnou změnu označili za spekulativní.¹⁸¹ Argument, že KSM provozuje činnost vyhrazenou politickým stranám, je nepřijatelný, protože takovou činností se myslí účast ve volbách. Pokud by byl uznán výklad

¹⁷⁸ Zpráva ÚV KSČM o činnosti KSČM v období po V. sjezdu KSČM, Obsahové materiály VI. sjezdu KSČM, 30, Sjezdy KSČM, Naše strana.

<http://www.kscm.cz/nase-strana/sjezdy-kscm/vi-sjezd-kscm/obsahove-materialy-vi-sjezdu-kscm/24140/obsahove-materialy-vi-sjezdu-kscm>

¹⁷⁹ Program KSM, 28. 2. 2006, Dokumenty KSM.

<http://www.ksm.cz/dokumenty/program-ksm.html>

¹⁸⁰ Korespondence MV ČR a KSM:

<http://blisty.cz/art/30859.html>

Dopis od Darii Benešové, MV ČR: Oddělení volební a sdružování, pro KSM, Ve věci: Upozornění a výzva podle § 12 odst. 3 zákona č. 83/1990 Sb. o sdružování občanů, Praha, 25. 11. 2005.

http://blisty.cz/files/2006/ksm/20051127_mvcr-benesova-vyzva.pdf

Dopis od KSM, podepsaný předsedou Milanem Krajčou, pro Darii Benešovou MV ČR: Oddělení volební a sdružování, Ve věci: Upozornění a výzva podle § 12 odst. 3 zákona č. 83/1990 Sb. o sdružování občanů, Praha, 16. 12. 2005.

http://blisty.cz/files/2006/ksm/20051216_ksm-krajca-mvcr-dopis.doc

Dopis od Darii Benešové, MV ČR: Oddělení volební a sdružování, pro KSM, Ve věci: Změna stanov – Komunistický svaz mládeže, Praha, 12. 10. 2005.

http://blisty.cz/files/2006/ksm/20061016_mvcr-benesova-odpoved-na-zmenu.pdf

Dopis od Darii Benešové, MV ČR: Oddělení volební a sdružování, pro KSM, Ve věci: Rohodnutí o rozpuštění, Praha, 25. 11. 2005.

http://blisty.cz/files/2006/ksm/20061016_mvcr-benesova-usneseni-o-rozpusteni.pdf

¹⁸¹ Dopis od Zdeňka Zbořila, ARC - Vysoká škola politických a společenských věd, pro Václava Henycha, náměstka MV ČR, Ve věci: Odborné vyjádření z oboru politikologie a historie, Praha, 16. 6. 2006.

http://blisty.cz/files/2006/ksm/20060616_zboril-posudek.pdf

Dopis od Milana Kindla, Západočeská univerzita, pro Václava Henycha, náměstka MV ČR, Plzeň, 29. 6. 2006.

http://blisty.cz/files/2006/ksm/20060629_zeu-kindl-posudek.pdf

Dopis Jaroslava Zachariáše, Ústav státu a práva AV ČR, pro Václava Henycha, náměstka MV ČR, Stanovisko Ústavu státu a práva AV ČR k některým částem programu KSM z hlediska jejich slučitelnosti s Ústavou ČR, popřípadě se zákonem 83/1990 Sb., vypracoval Jiří Grospič, Praha, 30. 6. 2006.

http://blisty.cz/files/2006/ksm/20060630_ustavstatuprava-zacharias-posudek.pdf

MV ČR, znamenalo by to, že všechny politické mládežnické organizace ale i jiné občanské iniciativy založené za účelem prosadit nějaké politické požadavky by byly protizákonné. Tehdejší místopředseda KSČM Václav Exner se zastal KSM a interpeloval ministra Bublana na toto téma v PS PČR. Po několika výzvách ke změně problematických částí programu a úpravě internetové prezentace, na které KSM reagoval podle MV ČR nedostatečně, proběhlo soudní jednání. Přes špatně vystavěnou obžalobu byl po odvolání KSM v roce 2008 rozpuštěn. Jeho členové se opět odvolali a po opětovném jednání byl původní rozsudek v roce 2010 zrušen.

Po rozkolu v hnutí nastala situace existence dvou komunistických svazů mládeže. Od této události zaujímá strana k mládežnické organizaci nejednotný postoj. Extrémní odnož: SMKČ je stranou, s výjimkou konzervativců, vnímána jako přítěž. Tato situace potom ochromuje vztahy nyní již legalizovaným KSM. Konzervativci vidí v SMKČ budoucnost strany.¹⁸² Reformisté se od KSM/ SMKČ distancují úplně.¹⁸³ Předseda KSČM Vojtěch Filip na kauzu reagoval s poukazem na její neoprávněnost a využil ji ke kritice antikomunismu. KSM hájil radikálností mládeže, ale neopomněl zdůraznit, že KSM je samostatná organizace. Program KSM je podle něj z hlediska radikálnosti pod evropským průměrem komunistických mládežnických organizací. Pokus o zrušení svazu označil za útok na KSČM.¹⁸⁴ SMKČ za partnera nepovažuje.¹⁸⁵

Kauza otevřela také otázku zrušení KSČM, přestože pro ni pozastavení činnosti KSM z právního hlediska nemělo žádné důsledky. Senátor za TOP 09 Štětina podal další podnět na zrušení KSČM. MV ČR si nechalo zpracovat právní posudek, na základě kterého se rozhodlo ústavnímu soudu návrh nepředložit. Hlavním argumentem iniciátorů byla návaznost strany na KSČ, dále byli komunisté obviněni, že usilují o destrukci právního řádu ČR a neuznávají právo na osobní vlastnictví. Argumentace stěžovatelů je ovšem často tvořena pouze vytrháváním formulací z celého kontextu oficiálních dokumentů KSČM, opomíjením

¹⁸² Miroslav Bělohávek, Příprava VIII. sjezdu vyžaduje marx-leninský kurz, 28. 11. 2011, *Sborník vystoupení na XXXI. Pražské teoreticko-politické konferenci*, 2011.

<http://tresnicka.kscm.cz/article.asp?thema=5618&item=60092>

¹⁸³ Jiří Dolejš v pořadu, Je KSČM ústavní strana nebo ne?, Máte slovo, ČT1, 8. 9. 2011.

<http://www.ceskatelevize.cz/porady/1017540660-mate-slovo-s-m-jilkovou/211563230800027/video/>

¹⁸⁴ Vojtěch Filip (KSČM), rozhovory a lidry stran, volby 2010, 16. 5. 2010, Youtube.

<http://www.youtube.com/watch?v=C1gFXfpCRQk>

¹⁸⁵ Dopis od Vojtěcha Filipa, předsedy ÚV KSČM, pro předsednictvo Ústřední rady SMKČ, 17. 6. 2009.

http://www.komsomol.cz/clanky/421_filip.html

některých dokumentů a odkazováním na výroky jednotlivců.¹⁸⁶ Zpráva vypracovaná expertním týmem pro MV ČR vyjadřuje stanovisko, že svými postoji v oficiálních dokumentech KSČM ústavu neporušuje. Jednání a projevy jednotlivců, ač mohou být amorální, z právního hlediska straně nejsou přičitatelné, konkrétní případy je možné řešit pouze individuální žalobou.¹⁸⁷ Odborný posudek odborníka na extremismus Miroslava Mareše sice upozorňuje na množství organizačních jednotek KSČM, obsah jejichž internetových stránek podle něj vyzývá k násilí.¹⁸⁸ Nutné je také poukázat na to, že Stanislav Grospič jako představitel těchto extrémních jedinců, je kandidátem na předsedu strany. Důležitým argumentem právníků MV ČR je ale především absence bezprostředního ohrožení, protože zrušení politické strany je v demokratickém režimu vždy to nejkrajnější řešení. Právníci MV ČR vládě podat žalobu k ústavnímu soudu vládě nedoporučili.

Extremistické sklony KSM/ SMKČ, nebo alespoň taková prezentace v médiích, tak KSČM může přitěžovat v očích občanů, ale právní dopad na ní mít v tomto případě, kdy PMO je samostatně existující organizací, nemůže. Obranou KSČM proti těmto problémům bylo v roce 2007 zřízení Komise mládeže. Podle usnesení VV ÚV KSČM nově vzniklé organizace např. svaz mládeže budou pracovat mimo struktury KSČM. Situace je prezentována tak, že právě tato komise organizuje mladé členy v rámci KSČM a že strana s jinými mládežnickými

¹⁸⁶ viz poslanec Stanislav Polčák v pořadu ČT1: Máte slovo na téma zrušení KSČM, který použil proti komunistické straně formulaci z programu: „v komunismu nebudou existovat třídy ani právní normy“. Tuto potom vyložil jako destrukci právního řádu ČR. Dále citoval, že KSČM se hlásí k tradici Komunistické strany Československa s poukazem na její zločinný charakter dle zákona o protiprávnosti komunistického režimu, přičemž naprosto opoměl vyjádření KSČ k minulosti z roku 1989, ke kterému se KSČM hlásí.

Je KSČM ústavní strana nebo ne?, Máte slovo, 8. 9. 2011.

<http://www.ceskatelevize.cz/porady/10175540660-mate-slovo-s-m-jilkovou/211563230800027/video/>

¹⁸⁷ MV ČR, Analýza možnosti pozastavení činnosti Komunistické strany Čech a Moravy.

<http://www.google.com/cse?cx=015489265366623571386%3Aizrrwg3bmqm&q=pozastaven%C3%AD+%C4%8Dinnost+ks%C4%8Dm#gsc.tab=0&gsc.q=pozastaven%C3%AD%20%C4%8Dinnost%20ks%C4%8Dm&gsc.page=1>

Srovnejte také odborné posudky:

Miroslav Mareš, Podkladový materiál pro podporu vládního návrhu na pozastavení činnosti rozpuštění Komunistické strany Čech a Moravy: analýza pro Ministerstvo vnitra České republiky, Brno, 29. 9. 2011.

Michal Mazel, Návrh a pozastavení činnosti KSČM – stanovisko k předloženým materiálům, Praha, 29. 9. 2011.

Ivo Svoboda, Znalecký posudek znalce pro obor kriminalistika, se specializací společenská závadnost textů a zástupné symboly, a pro obor sociální vědy, se specializací politologie, extremismus a terorismus, Brno, 3. 10. 2011.

Pavel Uhl, Analýza možností a právních souvislostí případného návrhu podaného vládou na pozastavení činnosti Komunistické strany Čech a Moravy, Praha, 13. 9. 2011.

<http://www.mvcr.cz/clanek/expertni-posudky-tykajici-se-moznosti-podani-navrhu-na-pozastaveni-cinnosti-kscm.aspx>

¹⁸⁸ Miroslav Mareš, Podkladový materiál pro podporu vládního návrhu na pozastavení činnosti rozpuštění Komunistické strany Čech a Moravy: analýza pro Ministerstvo vnitra České republiky, Brno, 29.9. 2011

<http://www.mvcr.cz/clanek/expertni-posudky-tykajici-se-moznosti-podani-navrhu-na-pozastaveni-cinnosti-kscm.aspx>

subjekty nemá nic společného.¹⁸⁹ SMKČ práci komise kritizuje.¹⁹⁰ Mezi okresními manažery komise objevili i zástupci z řad členu KSM/ SMKČ Martin Peč, Lukáš Čížek, Zdeněk Milata nebo Josef Gottwald.¹⁹¹

3.2 Vývoj po kauze zrušení KSM a rozkolu v mládežnickém hnutí

Kauza pozastavení činnosti KSM vedla k odštěpení jeho extrémní části. Současný SMKČ hovoří ve svých dokumentech o KSČM jako o svém hlavním a nejbližším spojenci, ke kterému ale má své výhrady. Přes názorové spory mezi SMKČ a částí funkcionářů strany ale „vnímají vůli valné většiny členů KSČM řídit se marxismem-leninismem, hájit výsledky práce generací budujících socialismu, odhalovat iluze v reformovatelnost kapitalismu, být zkrátka skutečným předvojem pracujících, důslednou protisystémovou komunistickou stranou.“ Dále přiznávají, že na úrovni nejvyššího vedení strany nemají s KSČM kontakty a doufají, že se to do budoucnalepší.¹⁹² Od strany nezískávají žádné finanční prostředky a čerpají pouze z vlastních členských příspěvků. Dobré vztahy ale udržují na bázi nižších organizačních jednotek a s některými členy poslaneckého klubu: Martou Semelovou, Stanislavem Grospičem, Miroslavem Grebeníčkem a také Z. Maršíčkem. Stranu těmito cestami kontaktují, ne vždy úspěšně. Společně s některými organizačními jednotkami KSČM

¹⁸⁹ Návrh postupu další aktivizace práce komisi mládeže, 25. 3. 2010, Obsahové materiály schválené v orgánech KSČM, Regionální a komunální politika KSČM, Politika KSČM.

<http://www.kscm.cz/politika-kscm/regionalni-a-komunalni-politika-kscm/obsahove-materialy/47223/navrh-postupu-k-dalsi-aktivizaci-prace-komisi-mladeze-kscm>

¹⁹⁰ Lukáš Kobza, Zase jeden „komisař mládeže“ kope do SMKČ..., 24.1.2012.

http://www.komsomol.cz/clanky/2159_komise.html

¹⁹¹ Společnost Klementa Gottwalda, Konference ve výsledcích poprvé, 1. 11. 2007. Mezinárodní a teoreticko - politické konference, Úvod.

<http://www.gottwald.estranky.cz/clanky/mezinarodni-a-teoreticko-politicke-konference/konference-ve-vysledcich-poprve.html>

Zpravodaj OV KSČM v Opavě, duben, 2008.

<http://opava.kscm.cz/document.asp?tot0=30&pgf0=20&category=&thema=5203>

Lukáš Čížek, dlouholetý člen KSM/ SMKČ, předseda OV KSČM v Semilech:

Josef Hlavatý, „Téměř 64 let poté – SMKČ – KSM na připomínce výročí Vítězného února v Semilech“, Parlamentní listy, 2. 3. 2012.

<http://www.parlamentnilisty.cz/profily/clanek.aspx?id=11045>

rozhovor s Lukášem Čížkem: Jiří Košťák, „Doufám, že lidí už konečně procitnou“, *Haló noviny*, 13. 12. 2011.

<http://www.halonoviny.cz/articles/view/230200>

Martin Peč je předseda KMK sloučeného se SMKČ, častým přispěvatelem v rubrice *Kultuta, názory a polemika* na www.komsomol.cz

Zdeněk Milata viz níže

Josef Gottwald bývalý předseda KSM.

¹⁹² Rezoluce I. sjezdu SMKČ ke spojencům a potenciálním spojencům SMKČ na území české části Československa, 5. 7. 2010, Základní dokumenty I. sjezdu Svazu mladých komunistů Československa (SMKČ) Ostrava 4. – 5. 7. 2010, Materiály SMKČ ke stažení.

<http://www.komsomol.cz/>

pořádají například Pražskou-teoretickou konferenci.¹⁹³ Aktivita SMKČ jsou vždy jejich vlastní iniciativou.¹⁹⁴ Spolupracují a organizují se v rámci jiných občanských sdružení: SOS student nebo NE základnám. Tyto občanské iniciativy ne vždy jejich podíl na činnosti vítají. Například z NE základnám byli vyloučeni, protože nerespektovali rozhodnutí hnutí o nadstranickosti jejich aktivit a opakovaně přes výtky prezentovali své propagační materiály na protiradarových demonstracích NE základnám.¹⁹⁵ Ve volbách podporují na kandidátkách KSČM jen „opravdové“ komunisty.¹⁹⁶

Příkladem vývoje vztahu KSČM a SMKČ je incident v průběhu pietního pochodu do Lidic v roce 2009, který komunisté tradičně pořádají. Mladí komunisté se ho zúčastnili se svými tradičními červenými vlajkami se srpem a kladivem, na což upozornil přítomný reaktor deníku MF jako na symbol zakázaného sdružení a označil to za propagaci extremismu. Následně předseda Filip a poslankyně Vostrá přivolali na mladé komunisty policejní službu. Předseda strany prohlásil, že KSM/SMKČ nebyl na akci pozván a že pochybili v kontrole propagačních materiálů přítomných. Dále slíbil, že příště budou „přítomnost extremistů“ lépe hlídat.¹⁹⁷ KSM/SMKČ byl ale společně s Komisí mládeže Pražské rady KSČM organizátorem akce¹⁹⁸ a své vlajky od počátku nijak neskrýval. Do roku 2009 přitom tento tradiční pochod probíhá již od roku 1995 za přítomnosti KSM stejným způsobem, ale bez výhrad ze strany KSČM.¹⁹⁹ V následujícím roce zorganizoval SMKČ svůj vlastní pietní pochod.²⁰⁰

¹⁹³ „Pořádal OV KSČM Praha 1, Praha 6, Praha – východ, Praha – západ, Beroun, Domažlice, Klatovy, Mladá Boleslav, Plzeň – sever, Příbram, Rokycany, Tachov, Trutnov, MěV KSČM Jirkov, KPI Olomouc, KSČ a SMKČ - KSM.“

<http://tresnicka.kscm.cz/article.asp?thema=5618&category>

¹⁹⁴ Z rozhovoru s Lukášem Kollarčíkem, ostatně zřejmé už na základě sledování jejich aktivit, viz shromáždění na Olšanech, antifašistické akce, Pražská teoretická konference.

¹⁹⁵ Z rozhovoru autorky s Jiřím Sobotkou, 15. 3. 2012.

(členem České mírové společnosti sdružené v NE základnám)

¹⁹⁶ Ze zprávy o činnosti Svazu mladých komunistů Československa (SMKČ) od Ustavujícího sjezdu SMKČ do I. sjezdu 4. a 5. července 2010, přednesené na I. sjezdu SMKČ Lukášem Kollarčíkem, Základní dokumenty I. sjezdu Svazu mladých komunistů Československa (SMKČ) Ostrava 4. – 5. 7. 2010, Materiály SMKČ ke stažení.

<http://www.komsomol.cz/>

¹⁹⁷ Leopold Vejr, *SMKČ se zúčastnil pietního aktu v Lidicích důstojně. Tose bohužel o všech účastnících říct nedá*, 15. 6. 2009.

http://www.komsomol.cz/clanky/409_lidice.html

David Pazdera, *Jak jsme po letech v Lidicích zjistili, že jsme extremisté*, 17. 6. 2009.

http://www.komsomol.cz/clanky/417_extremiste.html

Václav Drchal (rozhovor s Vojtěchem Filipem), „Stalinisté měli v Lidicích vlajky schované, komunisté to prý nevěděli“, *Lidové noviny*, 15. 6. 2009.

http://www.lidovky.cz/staliniste-meli-v-lidicich-vlajky-schovane-komuniste-to-pry-nevedeli-12r-/In_domov.asp?c=A090615_101748_In_domov_bat

¹⁹⁸ „Půjdete do Lidic?“, *Haló noviny*, 29. 5. 2009

<http://www.juniorproject.eu/clanky/pujdete-do-lidic/>

¹⁹⁹ Z aktivit organizace.

<http://ksm.web.cz/aktivity.htm>

Přestože se vztahy mezi PMO a stranou rozvolnily je KSČM pro mladé komunisty organizované v SMKČ většinově stále cílovou stranou. Podle slov předsedy Kollarčíka je převážná většina členů SMKČ zároveň členy KSČM. Členové KSM/ SMKČ se objevují na kandidátních listinách KSČM a jejím jménem oslovují voliče. Někteří z nich byli zvoleni do zastupitelstev: například Lukáš Kollarčík a David Pazdera. Své reprezentanty mají i ve volbách do PS PČR. Na této skutečnosti se nic nezměnilo ani po kauze pozastavení činnosti KSM a rozkolu v hnutí. V minulosti z členů KSM získali místo na kandidátce KSČM do PS PČR Josef Gottwald, Zdeněk Štefek, Jana Branišová a Ludvík Šulda.²⁰¹ Z mladší generace komsomolců se prosadil Milan Krajča, z členů současného SMKČ Lukáš Kollarčík, Petr Čížek a Zdeněk Milata.²⁰² Mladí kandidáti ale dostávají převážně pozice nad desáté místo. Lukáš Kollarčík obsadil místo třetí. Podle jeho slov krajské stranické volby dokonce vyhrál, ale z vedení přišlo nařízení jej „odsunout“.²⁰³

Členové bývalého KSM a současného KSM/ SMKČ netvoří většinu mladých v KSČM. V materiálech VI. sjezdu strana uvádí, že se jedná asi o 300 z celkového počtu 3000 mladých ve straně.²⁰⁴ Jedná se ale o jedince velice aktivní, kteří mají kontakty se stranou. K dokreslení významu PMO pro další směřování strany, ale musí být položena také otázka, jací jsou ostatní mladí členové KSČM neorganizovaní v KSM/ SMKČ. Co je motivovalo ke vstupu do strany a s jakým přístupem ostatních členů se setkali. Mezi kandidáty do PS PČR se objevují i mladí členové KSČM, kteří jsou liberální a chtěli by prosazovat témata moderní levice, jako jsou práva homosexuálů, postavení žen ve společnosti nebo ekologie. Tato témata však nepřijímá širší členská základna, která je většinou tradičně smýšlející. Pro takové jedince, jejichž počet je omezený, je těžké se ve straně vypracovat, protože se setkávají

Pochodem do Lidic.

<http://www.ksm.cz/z-aktivit-ksm/pochodem-do-lidic.html>

²⁰⁰ J. Rázný a S. Talinská, *Komsomolci v Lidicích, tentokrát bez policejního dozoru*, 21. 6. 2010.

http://www.komsomol.cz/clanky/1129_lidice_2010.html

²⁰¹ viz příloha: 1. Volby do PS PČR 1996, nejmladší kandidáti KSČM, 2. Volby do PSPČR 1998, nejmladší kandidáti KSČM, 3. Volby do PS PČR 2002, nejmladší kandidáti KSČM, 4. Volby do PSPČR 2006, nejmladší kandidáti KSČM

²⁰² viz příloha: 4. Volby do PS PČR 2006, nejmladší kandidáti KSČM, 5. Volby do PS PČR 2010, kandidáti KSČM do 39 let

²⁰³ ČT 24, KSČM sesadila z kandidátky šéfa své mládežnické organizace, *ČT 24*, 20. 6. 2009.

<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/58676-kscm-sesadila-z-kandidatky-sefa-sve-mladeznicke-organizace/>

²⁰⁴ Zpráva ÚV KSČM o činnosti KSČM v období po V. sjezdu KSČM, 29. 14. 1. 2005, Obsahové materiály VI. sjezdu KSČM, Sjezdy KSČM, Naše strana.

<http://www.ksm.cz/nase-strana/sjezdy-kscm/vi-sjezd-kscm/obsahove-materialy-vi-sjezdu-kscm/24140/obsahove-materialy-vi-sjezdu-kscm>

s překážkami v konzervativních základních stranických organizacích.²⁰⁵ Část členů motivovalo ke vstupu do KSČM zklamání z polistopadového vývoje.²⁰⁶ KSČM považují za stranu, která stojí mimo zkorumpovanou politiku a zasazuje se o zájmy nižších vrstev.²⁰⁷ Část mladých členů KSČM vstoupilo do strany, kromě důvodu ideové blízkosti, také kvůli rodinné tradici, ale ani tyto mladé již „režimní“ rétorika většinou neoslovuje.²⁰⁸ Konzervativní až stalinistické projevy KSM/ SMKČ kritizují.²⁰⁹ Ve straně se také objevují osobnosti, které například otázky minulosti neřeší a spíše využívají stranu pragmaticky pouze jako volební platformu.²¹⁰ Zajímavý je také počet mladých nestraníků na kandidátkách KSČM. Pro nastávající generaci tedy KSČM nemusí být již bezvýhradně nepřijatelnou následnickou stranou KSČ a méně se obávají využít možnost s ní spolupracovat.²¹¹

KSČM tedy nepřitahuje pouze mladé stalinisty. Podíl mladých členů ve straně je stále velice malý,²¹² a i když se členská základna mladých v porovnání se staršími členy přesouvá

²⁰⁵ viz například Stanislav Holubec kandidát do PS PČR v roce 2002 jako člen KSČM: Rozhovor se Stanislavem Holubcem, „Komunisty tu velmi nenávidějí“, *Jungle World*, červenec, 2003.

http://www.sds.cz/docs/precete/rozhovor/boz_holu.htm
Stanislav Holubec, „Budoucnost KSČM“, *Listy*, leden, 2007.

<http://www.listy.cz/archiv.php?cislo=071&clanek=010706>
Stanislav Holubec, Jiří Dolejš, „Spor: Je KSČM schopna modernizovat samu sebe?“, *Literárky*, 3. 4. 2009.

http://www.literarky.cz/index_o.php?p=clanek&id=4394&rok=2007&cislo=41
²⁰⁶ viz například Roman Janouch kandidát do PS PČR v roce 2002 a 2010 jako člen KSČM: Roman Janouch, *Vzpomínka Romana Janoucha na 17. listopad: co mi vzal (a dal) 17. listopad 1989*, 20. 11. 2009.

http://www.kscm-otrokovice-2.estranky.cz/clanky/historie_fakta_svedectvi_pameti/vzpominka-romana-janoucha-na-17_listopad.html

²⁰⁷ viz například Jan Krško kandidát do PS PČR v roce 2010 jako člen KSČM a jeho zkušenosti z vnitřistranických vztahů:

Lenka Pelcová, „Vracíme se. Bývalý funkcionáři KSČ opět u moci“, *Raport*, 2010.
Reakce organizační jednotky KSČM:

OV KSČM Rakovník, *Jan Krško podal svědectví*, 30. 6. 2010
<http://rakovnik.kscm.cz/article.asp?thema=4701&item=49739&previev=archiv>

²⁰⁸ viz například Jan Zahradník kandidát do PS PČR v roce 2010 jako člen KSČM: Jan Zahradník, *Jak jsem vstupoval do dnešní KSČM*, 23. 7. 2008.

<http://www.kscmotrokovice.estranky.cz/clanky/info-kscm/jak-jsem-vstupoval-do-dnesni-kscm.html>
Leopold Vejr, *K jednomu „šlehu“*, 2. 6. 2008.

<http://www.ksm.cz/nazory-polemika/k-jednomu-slehu.html>

²⁰⁹ Roman Janouch, „Televizní šleh Romana Janoucha“, *Haló noviny*, 15. 9. 2011.

Roman Janouch, „Školácké vlastní góly vlky potěšily víc...“, *Junior project*, 19. 9. 2011.

<http://www.juniorproject.eu/televizni-sleh-romana-janoucha-15-09-2011>

Zdeněk Milata, „Zamyšlení Zdeňka Milaty: Oskutečných komunistech“, *Haló noviny, příloha Mladá levice*, 8. 3. 2012.

<http://www.halonoviny.cz/articles/view/257218>

²¹⁰ viz například Josef Bouda kandidát do PS PČR v roce 2010 jako člen KSČM:

Vyjádření Josefa Boudy, 168 hodin: Události týdne očima zpravodajství České televize, Přírodní katastrofy v Barmě, Soudruzi slaví, 18. 5. 2008.

<http://www.ceskatelevize.cz/porady/10117034229-168-hodin/208411058250518/video/>

²¹¹ V tomto rozboru vycházím z charakteru osobností, které získaly místo na kandidátce KSČM do PS PČR v roce 2010. Viz příloha: 5. Volby do PS PČR 2010, kandidáti KSČM do 39 let

²¹² viz příloha č. 7 Vývoj počtu mladých členů KSČM

od konzervativního proudu spíše k umírněnému pólu reformistů nebo k pragmatikům, těžko v dohledné době převáží stále většinou tradičně smýšlející členské jádro důchodců. Na rozdíl od konzervativců složitěji hledají oporu na nižší organizační úrovni strany a nepociťují takovou blízkost ke straně.

Závěr

Stanoveným cílem práce bylo zodpovědět otázku, jaký je vztah mezi KSČM a její politickou mládežnickou organizací KSM/ SMKČ a co vypovídá o jejím současném charakteru a možné budoucnosti. Uvážení vlivu KSM/ SMKČ na budoucnost KSČM si v průběhu zkoumání vyžádalo stanovení ještě jedné podotázky: jaký je význam politické mládežnické organizace v kontextu mladých členů strany jako celku. Tento problém nelze opomenout, i když se jeho řešení nad rámec této práce, bylo žádoucí se ho alespoň dotknout.

KSČM prošla po roce 1989 určitým transformačním vývojem za působení různých vnitřních i vnějších vlivů. Po krátkém pokusu o reformu směřující k politice demokratického socialismu, kterou odmítla členská základna, nastalo období stabilizace pod vedením konzervativního proudu, k čemuž přispělo i silné postavení ČSSD. V roce 2002 se v rámci sporu o postoj k EU opět projevil reformní proud uvnitř KSČM. V roce 2005 odstoupil konzervativní předseda Miloslav Grebeníček kvůli nespokojenosti s poměry ve straně a zvolen byl pragmatický Vojtěch Filip, čímž se změnil poměr mezi konzervativci a reformisty. Tento vývoj se odrazil na charakteru programových dokumentů. Změnu lze pozorovat při porovnání dokumentů *KSČM na přelomu tisíciletí* z roku 1999²¹³ a *Naděje pro Českou republiku* z roku 2004.²¹⁴ Ve straně lze identifikovat čtyři „názorové proudy“: konzervativní, reformní, pragmatický a tradičně smýšlející mlčící většina.

Spolupráce KSM s KSČM probíhala do roku 2005, tj. počátek kauzy zrušení KSM, na úrovni kontaktů s nejvyšším vedením. Podporu KSČM deklarovali mladí komunisté ve svém programu. Vyvíjeli vědomou spolupráci se stranou v oblasti politické komunikace, tj. organizování akcí a kampaní, a zároveň naplňovali funkci rekrutace, tzn. členové svazu se stávali straníky a volebními kandidáty KSČM. Právní klasifikace KSM v tomto období je jednoznačně: vedlejší PMO.

Nově vzniklá organizace pod názvem SMKČ již tyto kontakty neobnovila, ale dále spolupracuje s konzervativní částí strany. Vědomou spolupráci ve formě politické

²¹³ KSČM na přelomu tisíciletí, 23. 3. 2007, Obsahové materiály V. sjezdu KSČM.

<http://www.kscm.cz/nase-strana/sjezdy-kscm/v-sjezd-kscm/obsahove-materialy-v-sjezdu-kscm/33798/kscm-na-prelomu-tisicileti>

²¹⁴ Naděje pro českou republiku, 14. 1. 2005, Obsahové materiály VI. sjezdu KSČM.

<http://www.kscm.cz/nase-strana/sjezdy-kscm/vi-sjezd-kscm/obsahove-materialy-vi-sjezdu-kscm>

komunikace se stranou jako celkem neuskutečňuje, ale naplňuje tuto funkci ve vztahu ke konzervativnímu proudu, jehož je jednoznačným spojencem. Přesto je ale KSČM pro členy SMKČ cílovou stranou, do které vstupují a následně kandidují ve volbách. SMKČ svou podporu KSČM také deklaruje ve svých dokumentech, i když se k ní kriticky vyhraňuje. Z důvodu naplňování funkce politické rekrutace je SMKČ stále možné klasifikovat jako PMO vedlejší. Vzhledem k vývoji je ale přesnější říci, že se pohybuje na hranici PMO vedlejší a sympatizující, jak se tento vztah bude vyvíjet záleží na charakteru dalších změn ve straně. V současné době jsou členové SMKČ stále odhodláni se zasadit o „skutečnou komunistickou“ povahu strany.²¹⁵

Členové KSM/ SMKČ tvoří výraznou část mladých ve straně, ale jedná se velice aktivní jedince, kteří mají ve straně jasné spojení. Překážky jim, ale klade pragmatické vedení strany. Ostatní mladí členové KSČM narážejí se svými postoji příklánějícími se k reformnímu proudu na odpor stranických jednotek na nižší organizační úrovni, které jsou převážně konzervativní. Zatímco stalinisté ze SMKČ pocítují silnější blízkost ke straně, mladí z řad reformistů se nechají od svého působení ve straně snadněji odradit. Na tomto místě je vhodné pozastavit se v trochu širším kontextu nad funkcí socializace, která byla doposud opomenuta. Dnešní mladí lidé mají možnost ideologické vzdělání konfrontovat s jinými informačními zdroji. Konzervativní proud v čisté podobě se tak mezi mladými členy, kteří byli socializováni většinou již v demokratických podmínkách, objevuje výjimečně.²¹⁶

S nově přichozími mladými členy do KSČM se typologie názorových proudů zachovává. Strategií „levicového ústupu“ si strana sice udržela tradiční členskou a voličskou základnu, ale výrazně ji to omezilo v její obnově. Až tedy definitivně odejde konzervativní členské jádro a voliči, kteří především stojí v cestě reformě strany, nebude kým je nahradit. Přetrvávající působení konzervativců, které je díky SMKČ zaručeno i do budoucna, i kdyby to bylo pouze na bázi několika jednotlivců, bude stále omezovat přijatelnost KSČM, protože strana nemůže své členy vylučovat.

²¹⁵ Lukáš Kollarčík, Změňme a zkvalitněme sebe, abychom mohli využít krize, změnit KSČM, Úvodní referát předsedy Svazu mladých komunistů Československa (SMKČ) s. Lukáše Kollarčíka na XXXII. Pražské teoreticko - politické konferenci (PTPK) na téma „Možnosti zvýšení akceschopnosti a politického vlivu KSČM v současné prohlubující se krizi kapitalismu“ spolupřipřádané SMKČ, Praha 28. 4. 2012, Hlavní strana, 4. 5. 2012. <http://www.komsomol.cz/>

²¹⁶ Joakim Ekman a Jonas Linde, Communist Nostalgia and the Consolidation of Democracy in Central and Eastern Europe, *Journal of Communist Studies and Transition Politics* 21, č. 3, (září, 2005): 354 – 374.

V současnosti je důležité sledovat volbu nového předsedy KSČM, která se uskuteční na letošní sjezdu strany ve dnech 19. – 20. 5. Kandidátem je kromě současného předsedy Filipa také místopředseda Grospič. Možnosti budoucnosti KSČM se pohybují mezi pragmatickým populismem s poklesem vlivu a konzervativním sebezničením. Zásadní reforma se za stávajícího stavu jeví jako velice nepravděpodobná.

Summary

The research question of this paper was what is the relationship between the KSČM and its political youth organization the KSM/ SMKČ and what it tells about actual character of the party and its further development. During the research there emerges some one more question: what is the significance of the KSM/SMKČ in the context of young members of the party as a whole. This problem is a little beyond this text but it can not be ignored entirely therefore it is limited analyzed.

The KSČM has undergone some transformed development under the internal and external influences. After a brief attempt of reform aiming to policy of democratic socialism which was refused by party membership begun time of stabilization under leadership of conservative stream to this contributed also the strong position of the ČSSD. In year 2002 on the occasion of dispute concerning attitudes towards the EU again showed the reform stream in the KSČM. In year 2005 the former chairmen of the party Miroslav Grebeníček stepped down for dissatisfaction with intra-party involvement and incumbent pragmatic leader of KSČM Vojtěch Filip was elected. It has changed the balance between conservatives and reformers. This development is reflected in program documents if you compare the document *KSČM at the turn of the millennium* and *Hope for the Czech republic*. Currently, it is possible to identify four “opinion streams”: conservative, reform, pragmatic and traditionally minded silent majority.

Till year 2005, it is the beginning of case of its suspension the cooperation with the party was on the level of contacts with highest leadership. The KSM proclaimed their support of the KSČM in their program. They initiated conscious cooperation in the sphere of political communication – participation of initiatives and campaigns and simultaneously full the

function of recruitment – members of youth union became member of the party and its election candidates.

Newly created and more distinct organization the SMKČ has not restored these contacts but continuously cooperate with conservative stream of the party. They do not make the conscious cooperation in the form of political communication with party as a whole but fulfill this function in relations with conservatives. These problems notwithstanding, KSČM is still target party for members of the SMKČ. They entered the party and than candidate on its list in elections. For this reason of fulfilling this function the SMKČ is still ancillary political youth organization. Due to the development it is more accurate say that it moves on the border of ancillary and sympathetic status. Next involvement depends on nature of changes in party. Currently members of the SMKČ are committed to working to “really communist” character of the party.

The members of the KSM/ SMKČ are not a significant part of the young members of the party but they are very active individuals who have clear axis in the party. Pragmatic leadership makes barriers for them. On the other hand another part of the young members of the KSČM has problems with the mainly conservative lower level party organizational units because of their reform stances. While Stalinists of the SMKČ feel stronger proximity to the party young reform members are easily to be discouraged. On this place is suitable noticed role of socialization.

New arrivals of young members of the KSČM conserve the typology of opinion streams. Party has retained the traditionally member and voter base by choosing the strategy of “leftist retreat” but this progress limited party recovery and modernization. When the conservative member and voter core (which had stopped the reform of the party) are not there anymore, there would be nobody to substitute them. Further existence of the conservative stream is, however, to some extent, guarantee by the SMKČ. It will still limit level of acceptance of the KSČM also when there would be only few individuals because the party can not exclude its members.

Currently, it is important to observe election of new chairman of the KSČM which take place in the congress this year in may. The Candidates are the incumbent leader Vojtěch

Filip and also the vice-charmain Stanislav Grospič. The KSČM choose between pragmatic populism followed by decrease of influence and conservative self-destruction. Fundamental reform is improbably in this situation.

Použitá literatura

Prameny

KSČM

Dokumenty potvrzující registraci KSČM, Praha, 17. 6. 2003, Naše strana, Důležité dokumenty k minulosti.

<http://www.kscm.cz/nase-strana/dulezite-dokumenty-k-minulosti/40632/dokumenty-potvrzujici-registraci-kscm>

Informace o postupu prací na „modelu socialismu“, Politika KSČM, Odborné zázemí, CSTS KSČM, Dokumenty.

<http://www.kscm.cz/politika-kscm/odborne-zazemi-kscm/ests-kscm/dokumenty/25403?managepreview=ok&language=1>

KSČM na přelomu tisíciletí, 23. 3. 2007, Obsahové materiály V. sjezdu KSČM.

<http://www.kscm.cz/nase-strana/sjezdy-kscm/v-sjezd-kscm/obsahove-materialy-v-sjezdu-kscm/33798/kscm-na-prelomu-tisicileti>

Manifest KSČM pro svobodnou Evropu, 1996.

http://www.sds.cz/docs/prectete/e_kolekt/pro_d_e.htm

Naděje pro českou republiku, 14. 1. 2005, Obsahové materiály VI. sjezdu KSČM.

<http://www.kscm.cz/nase-strana/sjezdy-kscm/vi-sjezd-kscm/obsahove-materialy-vi-sjezdu-kscm>

Návrh postupu další aktivizace práce komisí mládeže, 25. 3. 2010, Obsahové materiály schválené v orgánech KSČM, Regionální a komunální politika KSČM, Politika KSČM.

<http://www.kscm.cz/politika-kscm/regionalni-a-komunalni-politika-kscm/obsahove-materialy/47223/navrh-postupu-k-dalsi-aktivizaci-prace-komisi-mladeze-kscm>

Prohlášení k občanům ČSSR, Praha, 20. 12. 1989, Důležité dokumenty k minulosti, Naše strana.

<http://www.kscm.cz/nase-strana/dulezite-dokumenty-k-minulosti/40623/prohlaseni-k-obcanum-cssr>

Provolání k bývalým členům KSČ, vyškrtnutým a vyloučeným po období 1968 - 1969, Praha, 20. 12. 1989, Důležité dokumenty k minulosti, Naše strana.

<http://www.kscm.cz/nase-strana/dulezite-dokumenty-k-minulosti/40624/provolani-k-byvalym-clenum-ksc-vyloucenym-a-vyskrtnutym-po-obdobi-1968-69>

Program KSČM (přijatý na II. Sjezdu v Kladně, 1992).

http://www.sds.cz/docs/prectete/e_kolekt/pr_ks_92.htm

Rezoluce VII. sjezdu KSČM proti radarové základně USA na území ČR, 19. 5. 2008, VII. sjezd, Sjezdy KSČM, Naše strana.

<http://www.kscm.cz/nase-strana/sjezdy-kscm/vii-sjezd-kscm/38392/rezoluce-vii-sjezdu-kscm-proti-radarove-zakladne-usa-na-uzemi-cr>

Socialismus pro 21. století, 21. 4. 2008, Naše Strana, Sjezdy, VII. sjezd KSČM.

<http://www.kscm.cz/nase-strana/sjezdy-kscm/vii-sjezd-kscm/35668/socialismus-pro-21-stoleti>

Tabulka č. 1 Vývoj členské základny mezi V. a VI. sjezdem KSČM, Zpráva ÚV KSČM o činnosti KSČM v období po V. sjezdu KSČM, 20. 4. 2004, Obsahové materiály VI. sjezdu KSČM, 52.

<http://www.kscm.cz/nase-strana/sjezdy-kscm/vi-sjezd-kscm/obsahove-materialy-vi-sjezdu-kscm/24140/obsahove-materialy-vi-sjezdu-kscm>

Usnesení III. sjezdu, 26. 6. 1993.

http://www.sds.cz/docs/prectete/e_kolekt/usn_3sj.htm

Věra Žežulková, Mediální úsek ÚV KSČM, Radovat se ze smrti politického odpůrce je odpudivé, Tisková zpráva KSČM: vyjádření k letákové akci SMKČ, 19. 12. 2011.

<http://www.kscm.cz/stanoviska-tiskove-konference-projevy/stanoviska/60576/radovat-se-ze-smrti-politickeho-odpurce-je-odpudive>

Zpráva ÚV KSČM o činnosti KSČM v období po V. sjezdu KSČM, Obsahové materiály VI. sjezdu KSČM, 16 – 17, Sjezdy KSČM, Naše strana.

<http://www.kscm.cz/nase-strana/sjezdy-kscm/vi-sjezd-kscm/obsahove-materialy-vi-sjezdu-kscm/24140/obsahove-materialy-vi-sjezdu-kscm>

Zpravodaj OV KSČM v Opavě, duben 2008.

<http://opava.kscm.cz/document.asp?tot0=30&pgf0=20&category=&thema=5203>

KSM

Minimální program KSM, nedatováno, Programové dokumenty KSM.

<http://ksm.sweb.cz/>

Program KSM, 28. 2. 2006, Dokumenty KSM.

<http://www.ksm.cz/dokumenty/program-ksm.html>

Programové dokumenty KSM: *Stanovisko KSM k průběhu protestů proti MMF a SB*, Praha 28. 9. 1996.

<http://www.ksm.sweb.cz/>

Prohlášení k situaci v Jugoslávii, leden 1999, Dokumenty KSM.

<http://ksm.sweb.cz/>

Rezoluce kampaně STOP MMF! 2000, 9. 3. 2006, Dokumenty KSM.

<http://www.ksm.cz/dokumenty/rezoluce-kampane-stop-mmf-2000.html>

Rezoluce KSM k Evropské unii, 2004, Dokumenty KSM.

<http://www.ksm.cz/dokumenty/rezoluce-ksm-k-evropske-unii-2004.html>

Rudozelený manifest, 2. 3. 2006, Dokumenty KSM.

<http://www.ksm.cz/dokumenty/rudozeleny-manifest.html>

Stanovisko KSM ke vstupu ČR do NATO, 13. 3. 1999

<http://www.ksm.cz/dokumenty/stanovisko-ksm-ke-vstupu-cr-do-nato-1999.html>

Stanovisko KSM k pražské summitu NATO, 2002, 9. 11. 2002.

<http://www.ksm.cz/dokumenty/stanovisko-ksm-ke-vstupu-cr-do-nato-1999.html>

Stanovisko KSM k válce proti Iráku, 9. 3. 2003, Dokumenty KSM.

<http://www.ksm.cz/dokumenty/stanovisko-ksm-k-valce-proti-iraku.html>

Školné nesmí projít, Aktivity.

<http://ksm.sweb.cz/>

Tisková zpráva z V. sjezdu Komunistického svazu mládeže, Praha, 17. 11. 2001.

<http://ksm.sweb.cz/5sjezd.htm>

Výzva sjezdu k jednotě komunistického hnutí, 15. 3. 2010, Dokumenty KSM.

<http://www.ksm.cz/dokumenty/vyzva-sjezdu-k-jednote-komunistickeho-mladeznickeho-hnuti-v-cr.html>

Základní teze Komunistického svazu mládeže ke drogové problematice, nedatováno, Dokumenty KSM.

<http://ksm.sweb.cz/>

www.guengl.eu

SMKČ

Dokument SMKČ O nás, 10. 10. 2009, Materiály SMKČ ke stažení.

http://www.komsomol.cz/smkc_o_nas.pdf

Dopis od Vojtěcha Filipa, předsedy ÚV KSČM, pro předsednictvo Ústřední rady SMKČ, 17. 6. 2009.

http://www.komsomol.cz/clanky/421_filip.html

Národe oslavuj, Obrázky a letáky, Materiály SMKČ ke stažení.

http://www.komsomol.cz/agitprop/havel_06.pdf

Není komunismus jako komunismus, 22. 10. 2011.

http://www.komsomol.cz/clanky/1971_socialismus.html

Ne zákonu o třetím odboji, 1. 8. 2011.

http://www.komsomol.cz/clanky/1813_seznam.html

Prohlášení Svazu mladých komunistů Československa (SMKČ) k 140. výročí narození V. I. Lenina, 16.4. 2010, Prohlášení, stanoviska a usnesení (od nejnovějších po nejstarší). Materiály SMKČ ke stažení.

http://www.komsomol.cz/agitprop/smkc_lenin_140.pdf

Prohlášení Svazu mladých komunistů Československa k situaci nájemníků bytů patřících v minulosti podniku OKD, 2. 3. 2010, Prohlášení , stanoviska a usnesení (od nejnovějších po nejstarší), Materiály SMKČ ke stažení.

http://www.komsomol.cz/agitprop/smkc_okd.pdf

Prohlášení Svazu mladých komunistů Československa k 130. výročí narození J. V. Stalina, 7. 12. 2009, Prohlášení , stanoviska a usnesení (od nejnovějších po nejstarší), Materiály SMKČ ke stažení.

http://www.komsomol.cz/agitprop/smkc_stalin_130.pdf

Rezoluce I. Sjezdu SMKČ: Důsledný boj proti fašismu je boj proti kapitalismu, 5. 7. 2010, Materiály SMKČ ke stažení, Základní dokumenty k I. sjezdu Svazu mladých komunistů Československa (SMKČ), Ostrava 4. - 5. 7. 2010, Materiály SMKČ ke stažení.

<http://www.komsomol.cz/>

Rezoluce I. sjezdu SMKČ o národní a národnostní otázce, 5. 7. 2010, Základní dokumenty I. sjezdu Svazu mladých komunistů Československa (SMKČ) Ostrava 4. – 5. 7. 2010, Materiály SMKČ ke stažení.

www.komsomol.cz

Rezoluce I. sjezdu SMKČ ke spojencům a potenciálním spojencům SMKČ na území české části Československa, 5. 7. 2010, Základní dokumenty I. sjezdu Svazu mladých komunistů Československa (SMKČ) Ostrava 4. – 5. 7. 2010, Materiály SMKČ ke stažení.

<http://www.komsomol.cz/>

Rezoluce I. Sjezdu SMKČ ke spojencům a potenciálním spojencům SMKČ na území české části Československa, 5. 7. 2010, Základní dokumenty I. sjezdu Svazu mladých komunistů Československa (SMKČ) Ostrava 4. – 5. 7. 2010, Materiály SMKČ ke stažení.

<http://www.komsomol.cz/>

Stanovisko Svazu mladých komunistů Československa ke zrušení rozsudku o rozpuštění Komunistického svazu mládeže, Praha, 30. 1. 2010, Materiály SMKČ ke stažení, Prohlášení , stanoviska a usnesení (od nejnovějších po nejstarší).

http://www.komsomol.cz/agitprop/prohlaseni_ksm.pdf

Stanovisko předsednictva Ústřední rady Komunistického svazu mládeže a Ústřední rady Svazu mladých komunistů Československa k falešným informacím o konání mimořádného sjezdu KSM, Praha, 14. 3. 2010, 2010, Materiály SMKČ ke stažení, Prohlášení , stanoviska a usnesení (od nejnovějších po nejstarší).

http://www.komsomol.cz/agitprop/ksm_mimor_sjezd.pdf

Stanovisko Svazu mladých komunistů Československa ke snaze administrativy USA a ultrapravicové vlády ČR umístit na území ČR další modifikaci radarové základny, 12. 8. 2010, Prohlášení , stanoviska a usnesení (od nejnovějších po nejstarší), Materiály SMKČ ke stažení.

http://www.komsomol.cz/agitprop/smkc_zakladny.pdf

Stanovy Svazu mladých komunistů Československa, 29. 10. 2008, aktualizace 12. 7. 2011, Základní dokumenty, Materiály SMKČ ke stažení.

http://www.komsomol.cz/smkc_stanovy.pdf

Stanovisko Svazu mladých komunistů Československa k sílící vlně antikomunismu, 17. 2. 2011, Prohlášení, stanoviska a usnesení (od nejnovějších po nejstarší), Materiály SMKČ ke stažení.

http://www.komsomol.cz/clanky/1491_antikomunismus.html

Usnesení ÚR KSM definující vztah KSM k SMKČ, 22. 11. 2008, Prohlášení, stanoviska a usnesení (od nejnovějších po nejstarší), Materiály SMKČ ke stažení.

http://www.komsomol.cz/urksm_usneseni.pdf

Václav Havel – hrdina?, Materiály SMKČ ke stažení, Obrázky a letáky.

http://www.komsomol.cz/agitprop/havel_13.pdf

Základní dokumenty k I. Sjezdu Svazu mladých komunistů Československa (SMKČ), Ostrava 4. - 5. 7. 2010, Materiály SMKČ ke stažení.

<http://www.komsomol.cz/>

Zpráva o ustavujícím sjezdu SMKČ, 22. 11. 2008, Prohlášení, stanoviska a usnesení (od nejnovějších po nejstarší), Materiály SMKČ ke stažení.

http://www.komsomol.cz/smkc_ustavujici_sjezd.pdf

Ze zprávy o činnosti Svazu mladých komunistů Československa (SMKČ) od Ustavujícího sjezdu SMKČ do I. sjezdu 4. a 5. července 2010, přednesené na I. sjezdu SMKČ Lukášem Kollarčíkem, Základní dokumenty I. sjezdu Svazu mladých komunistů Československa (SMKČ) Ostrava 4. – 5. 7. 2010, Materiály SMKČ ke stažení.

<http://www.komsomol.cz/>

Ostatní

Dopis od Darii Benešové, MV ČR: Oddělení volební a sdružování, pro KSM, Ve věci: Upozornění a výzva podle § 12 odst. 3 zákona č. 83/ 1990 Sb. o sdružování občanů, Praha, 25. 11. 2005.

http://blisty.cz/files/2006/ksm/20051127_mvcr-benesova-vyzva.pdf

Dopis od KSM, podepsaný předsedou Milanem Krajčou, pro Darii Benešovou MV ČR: Oddělení volební a sdružování, Ve věci: Upozornění a výzva podle § 12 odst. 3 zákona č. 83/1990 Sb. o sdružování občanů, Praha, 16. 12. 2005.

http://blisty.cz/files/2006/ksm/20051216_ksm-krajca-mvcr-dopis.doc

Dopis od Darii Benešové, MV ČR: Oddělení volební a sdružování, pro KSM, Ve věci: Změna stanov – Komunistický svaz mládeže, Praha, 12. 10. 2005.

http://blisty.cz/files/2006/ksm/20061016_mvcr-benesova-odpoved-na-zmenu.pdf

Dopis od Darii Benešové, MV ČR: Oddělení volební a sdružování, pro KSM, Ve věci: Rohodnutí o rozpuštění, Praha, 25. 11. 2005.

http://blisty.cz/files/2006/ksm/20061016_mvcr-benesova-usneseni-o-rozpusteni.pdf

Dopis od Zdeňka Zbořila, ARC - Vysoká škola politických a společenských věd, pro Václava Henycha, náměstka MV ČR, Ve věci: Odborné vyjádření z oboru politologie a historie, Praha, 16. 6. 2006.

http://blisty.cz/files/2006/ksm/20060616_zboril-posudek.pdf

Dopis od Milana Kindla, Západočeská univerzita, pro Václava Henycha, náměstka MV ČR, Plzeň, 29. 6. 2006.

http://blisty.cz/files/2006/ksm/20060629_zeu-kindl-posudek.pdf

Dopis Jaroslava Zachariáše, Ústav státu a práva AV ČR, pro Václava Henycha, náměstka MV ČR, Stanovisko Ústavu státu a práva AV ČR k některým částem programu KSM z hlediska jejich slučitelnosti s Ústavou ČR, popřípadě se zákonem 83/ 1990 Sb., vypracoval Jiří Grospič, Praha, 30. 6. 2006.

http://blisty.cz/files/2006/ksm/20060630_ustavstatuprava-zacharias-posudek.pdf

Coje to SOS student?, 6.3.2002, SOS Student.

http://www.sosstudent.cz//index.php?option=com_content&task=view&id=13&Itemid=23

Ivo Svoboda, Znalecký posudek znalce pro obor kriminalistika, se specializací společenská závadnost textů a zástupné symboly, a pro obor sociální vědy, se specializací politologie, extremismus a terorismus, Brno, 3. 10. 2011.

<http://www.mvcr.cz/clanek/expertni-posudky-tykajici-se-moznosti-podani-navrhu-na-pozastaveni-cinnosti-kscm.aspx>

Miroslav Mareš, Podkladový materiál pro podporu vládního návrhu na pozastavení činnosti rozpuštění Komunistické strany Čech a Moravy: analýza pro Ministerstvo vnitra České republiky, Brno, 29. 9. 2011.

<http://www.mvcr.cz/clanek/expertni-posudky-tykajici-se-moznosti-podani-navrhu-na-pozastaveni-cinnosti-kscm.aspx>

MV ČR, Analýza možnosti pozastavení činnosti Komunistické strany Čech a Moravy.

<http://www.google.com/cse?cx=015489265366623571386%3Aizzrwg3bmqm&q=pozastaven%C3%AD+%C4%8Dinnost+ks%C4%8Dm#gsc.tab=0&gsc.q=pozastaven%C3%AD%20%C4%8Dinnost%20ks%C4%8Dm&gsc.page=1>

Pavel Uhl, Analýza možností a právních souvislostí případného návrhu podaného vládou na pozastavení činnosti Komunistické strany Čech a Moravy, Praha, 13. 9. 2011.

<http://www.mvcr.cz/clanek/expertni-posudky-tykajici-se-moznosti-podani-navrhu-na-pozastaveni-cinnosti-kscm.aspx>

Sborník vystoupení na XXXI. Pražské teoreticko-politické konferenci, 2011.

<http://tresnicka.kscm.cz/article.asp?thema=5618&category>

Vystoupení Vojtěcha Filipa v PS PČR, 19. schůze, 10. 6. 2011, Parlament České republiky poslanecká sněmovna 2010 - ... Stenoprotokoly, Digitální knihovna PS PČR.

<http://www.psp.cz/eknih/2010ps/stenprot/019schuz/s019130.htm#r8>

Usnesení Ústřední rady Komunistického svazu mládeže ze zasedání v Přerově dne 22. listopadu 2008, Usnesení ÚR KSM definující vztah KSM a SMKČ, Prohlášení, stanoviska a usnesení (od nejnovějších po nejstarší), Materiály SMKČ ke stažení.

http://www.komsomol.cz/urksm_usneseni.pdf

Vystoupení Miroslava Grebeníčka v PS PČR, 13. schůze, 11. 2. 2011, Parlament České republiky poslanecká sněmovna 2010 - ... Stenoprotokoly, Digitální knihovna PS ČR.

<http://www.psp.cz/eknih/2010ps/stenprot/013schuz/s013217.htm#r3>

Vystoupení Marty Semelové v PS ČR, 13. schůze, 11. 2. 2011, Parlament České republiky poslanecká sněmovna 2010 - ... Stenoprotokoly, Digitální knihovna PS PČR.

<http://www.psp.cz/eknih/2010ps/stenprot/013schuz/s013224.htm#r11>

Všem komunistů před VIII. sjezdem KSČM, Účasnici XXXI. Pražské teoreticko – politické konference, Praha, 22. 10. 2011.

http://www.komsomol.cz/clanky/2045_vyzva.html

Zákon ze dne 9. července 1993 o protiprávnosti komunistického režimu a odporu proti němu, Sbírka zákonů České republiky, částka 51, 30. 7. 1993, 1010.

<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1993&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=4>

Zákon o odboji a odporu proti komunismu.

<http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=72627>

Zákon ze dne 23. 1. 1990 o politických stranách, Sbírka zákonů, Československá socialistická republika, částka, 4, 23. 1. 1990, 39.

<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/1990/sb004-90.pdf>

Zákon ze dne 27. 3. 1990 o sdružování občanů, Sbírka zákonů, Československá federativní republika, částka 19, 29. 3. 1990, 366.

<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1990&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=9>

Odborná literatura

Anna Maria Grzymala-Busse, *Redeeming the Communist Past: the Regeneration of Communist Parties in East Central Europe*, (New York: Cambridge University Press, 2002).

D. Hough, W. Paterson a J. Sloam, eds., *Learning from the West?: Policy Transfer and Programmatic Change in the Communist Successor Parties of East Central Europe*, (New York: Routledge, 2006).

František Koudelka, ed., *Vedení KSČ o disentu a opozici: Dokumenty z ledna 1986-října 1989*, (Praha: ČSDS a ÚSD AV ČR, 1999).

František Koudelka, ed., *Situační zprávy ústředního aparátu KSČ: 20.11. – 1.12.1989; Pokyny a směrnice vedení KSČ nižším stranickým složkám: 19.11. – 1.12. 1989*, (Praha: ÚSD AV ČR, 1999).

Guido Westervelle, *Das Partaierenrecht und die politischen Jugendorganisationen*, (Baden baden: 1994).

H. Kitsheld a Z. Mansfeldová Z. et al., *Post-communist party systems*, (Cambridge: Cambridge University Press 1999).

Jacques Rupnik, *Dějiny Komunistické strany Československa*, (Praha: Academia, 2002).

Jan Rychlík, „Převrat z 25. února a Slovensko“, in *Češi a Slováci ve 20. století: České vztahy 1945 – 1992*, Bratislava: Academic Electronic Press Bratislava a Ústav T. G. Masaryka Praha, 1998), 115 – 119.

Jiří Suk, Jaroslav Cuhra a František Koudelka, *Chronologie zániku komunistického režimu v Československu 1985 – 1989*, (Praha: ÚSD AV ČR, 1999).

Josef Heller a František Nežil et al., *Bojíte se socialismu?*, (Příbram: Periskop, 2007).

Karel Kaplan, *Nekrvavá revoluce*, (Praha: Mladá fronta, 1993).

L. Linek et al., eds., *Volby do poslanecké sněmovny 2002*, (Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2003).

Maurice Halbwachs, *On Collective memory*, (Chicago: University of Chicago Press, 1992).

Milan Krajča, *Budoucnost nelze zakázat: Svět proti antikomunistické ilegalizaci Komunistického svazu mládeže*, (Mladá pravda, 2010).

Ondřej Cisař, „The Left in the Beginning of the 21th Century“, in *Trajectories of the Left: Social Democratic and (ex-) Communist Parties in the Contemporary Europe: between Past and Future*, Lubomír Kopeček, ed., (Brno: CDK, 2005), 11 – 24.

Petr Fiala, ed., *Politický extremismus a radikalismus v České republice*, (Brno: Masarykova Univerzita, 1998).

Petr Fiala et al., *Komunismus v České republice: vývojové, systémové a ideové aspekty KSČM a dalších komunistických organizací v české republice*, (Brno : Masarykova univerzita, 1999).

Radoslav Štefančík, *Politické mládežnické organizace na Slovensku*, (Bratislava: IUVENTA, 2010).

TAP, ÚV KSČM, *Socialismus pro 21. století: sborník statí*, (Praha: Futura, 2008).

Vít Hloušek a Lubomír Kopeček, eds., „Nástupnické komunistické strany a jejich typologizace“, in *Rudí a růžoví: transformace komunistických stran*, (Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2002), 10 – 40.

Vladimír Handl, „Transformace komunistické strany: Od „strategie levicového ústupu“ k evropeizaci“, in *Kapitoly z dějin české demokracie po roce 1989*, eds. A. Gjuríčová, M. Kopeček, (Praha: Paseka, 2008), 91 - 115.

Vladimír Macura, „Obraz vůdce“, *Šťastný věk*, (Praha: Academica, 2008), 101 – 120.

V. Šimíček, *Mládežnické organizace politických stran v ČR*, (Brno: Masarykova univerzita, 1999).

Tomáš Lebeda, ed, *Voliči a volby 2006*, (Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2007).

Odborné články

Jacques Rupnik, „Politika vyrovnávání se s komunistickou minulostí česká zkušenost“, (příspěvek přednesený v rámci konference Paměť a komunismus, Ústav pro soudobé dějiny AV ČR a vídeňský ústav pro vědu o člověku, Česká republika, Praha, 19. - 20. října 2001).

Publikováno: Michal Kopeček, „Paměť komunismu v České republice: Zpráva ze symposia, *Soudobé dějiny* 9, č. 4 (2001): 821 – 826.

J. T. Ishiama a A. Bozóky, „Adaptation and Change: Characterizing the Survival Strategies of the Communist Successor Parties“, *Journal of Communist Studies and Transition Politics* 17, č. 3 (2001): 31-51.

L. March a C. Mudde, „What’s Left of the Radical Left? The European radical Left after 1989: Decline and Mutation“, *Comparative European Politics* 3, (2005): 23 – 49.

M. Hooghe, D Stolle a P. Stouthuyen, „Head Start in Politics. The Recruitment Function of Youth Organisation of Political Parties in Belgium“, *Party politics* 10, č. 2 (březen, 2004), 193 – 212.

Michal Kopeček, „Hledání „paměti národa“, politika dějin, nostalgie a české dějepisectví komunismu“, *Dějiny – teorie – kritika* 1, (2007): 7 – 26.

Michal Kubát, „Teorie antisystémovosti a Komunistická strana Čech a Moravy“, in *III. Kongres českých politologů, Olomouc 8. – 10. 9. 2006*, (Praha: Česká společnost pro politické vědy, 2006).

Oskar Krejčí, *Socialismus a lidská práva*, Vratimovský seminář, 8. 10. 2011.

Pavel Šaradín, „Referendum o přistoupení k EU a volební podpora politických stran v České republice“, *Středoevropské politické studie*, 4 (podzim, 2003).

<http://www.cepsr.com/seps/clanek.php?ID=179>

Rafal Stobiecki, „Historici a historická politika“, *Dějiny – teorie – kritika* 1, (2007): 27 – 41.

Vladimír Handl, „*Hard Left“ and „Soft Left“ Antagonism? The Transformation of the Communist Party of Bohemia and Moravia and its Relations to the Social Democrats*, Rosa Luxemburg Foundation, 2003.

Články z tisku

Aktuálně

ČTK, „Policie: Filip kondolencí do KLTR trestný čin nespáchal“, *Aktuálně*, 6. 2. 2012.

<http://aktualne.centrum.cz/domaci/politika/clanek.phtml?id=731962>

Radek Nohl, „Kim se obětoval pro blaho lidu, kondoloval Filip KLDR“, *Aktuálně*, 23. 12. 2011.

<http://aktualne.centrum.cz/domaci/politika/clanek.phtml?id=726693>

BBC Czech

Daniel Kaiser, „Komunisté vzpomínali na Gottwalda“, *BBC Czech*, 24. 11. 2004.

http://www.bbc.co.uk/czech/domesticnews/story/2004/11/041124_commies_gottwald_pckg.shtml

Britské listy

Jiří Dolejš, „Gottwald – padouch nebo hrdina?“, *Britské listy*, 24.11.2006.

<http://blisty.cz/art/31399.html>

Josef Heller, „Neradostné dědictví VI. sjezdu KSČM: model socialismu pro 21. století“, *Blisty*, 23. 7. 2010.

<http://blisty.cz/art/53614.html>

ČT 24

ČT 24, KSČM sesadila z kandidátky šéfa své mládežnické organizace, *ČT 24*, 20. 6. 2009.

<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/58676-kscm-sesadila-z-kandidatky-sefa-sve-mladeznicke-organizace/>

Deník Referendum

Jiří Dolejš v diskusi k článku, 21. 12. 2011: „O Václavu Havlovi není možné pronášet paušální odsudky ani bezvýhradné adorace. Je vhodnější rozlišovat dvě základní období jeho veřejné činnosti a diferencovat“, Stanislav Holubec, *Deník referendum*, 20. 12. 2011

iDNES

Josef Kopecký, „Komunista Grospič: Uznání třetího odboje je jako norimberské zákony“, *iDNES.cz*, 10. 6. 2011.

http://zpravy.idnes.cz/komunista-grospic-uznani-tretiho-odboje-je-jako-norimberske-zakony-117-/domaci.aspx?c=A110610_100548_domaci_kop

IHNED

ČTK, „Čtyři poslanci KSČM včetně Grebenička odmítli účast při pietě za Havla“, *IHNED*, 21. 12. 2011.

<http://zpravy.ihned.cz/c1-54258620-ctyri-poslanci-kscm-vcetne-grebenicka-odmitli-ucast-pri-piete-za-havla>

Haló noviny

„Filip argumentačně odmítl zákon o protikomunistickém odboji“, *Haló noviny*, 14. 2. 2011.

<http://www.halonoviny.cz/articles/view/216052>

„Půjdete do Lidic?“, *Haló noviny*, 29. 5. 2009.

<http://www.juniorproject.eu/clanky/pujdete-do-lidic/>

Roman Janouch, „Nepokrytý šleh Romana Janoucha“, *Haló noviny*, 6. 10. 2011

<http://www.juniorproject.eu/clanky/sleh/nepokrytecky-sleh-romana-janoucha-06-10-2011/>

Roman Janouch, „Televizní šleh Romana Janoucha“, *Haló noviny*, 15. 9. 2011.

Stanislav Grospič, „Únor 1948 a dnešek“, *Haló noviny*, 25. 2. 2011.

<http://www.kscm.cz/nazory-a-polemika/54140/unor-1948-a-dneseek?preiev=archiv>

Václav Exner, „Rozhovor se Zdeňkem Štefkem, předsedou Komunistického svazu mládeže“, *Haló noviny*, 2004.

<http://www.kscm.cz/stanoviska-tiskove-konference-projevy/tiskove-konference/38834/tiskova-konference-25-listopadu-o-mladych-lidech-v-kscm-a-o-politice-pro-mlade?preiev=archiv>

Václav Exner, „KSČM dá hlas registrovanému partnerství i zákonu o církvích (ohlas tiskové konference)“, *Haló noviny*, 26. 8. 2005.

<http://www.kscm.cz/uvodni-stranka/28649/poslanci-schvalili-registrovane-partnerstvi?preiev=archiv>

Vojtěch Filip, KSČM, „Evropská unie a referendum“, *Haló noviny*, 17. 4. 2003.

http://www.sds.cz/docs/prectete/epubl/vf_kseur.htm

Rozhovor s Lukášem Čížkem: Jirí Košťák, „Doufám, že lidí už konečně pročitnou“, *Haló noviny*, 13. 12. 2011.

<http://www.halonoviny.cz//articles/view/230200>

Zdeněk Milata, „Zamyšlení Zdeňka Milaty: Oskutečných komunistech“, *Haló noviny*, Příloha mladá levice, 8. 3. 2012.

<http://www.halonoviny.cz/articles/view/257218>

Junior project

Roman Janouch, „Školácké vlastní góly vlky potěšily víc...“, *Junior project*, 19. 9. 2011.

<http://www.juniorproject.eu/televizni-sleh-romana-janoucha-15-09-2011>

Zdeněk Milata, „Nepletěte si pojmy s dojmy“, *Junior project*, 20. 12. 2011.

<http://www.juniorproject.eu/clanky/neplette-si-pojmy-s-dojmy/>

Jungle world

Rozhovor se Stanislavem Holubcem, „Komunisty tu velmi nenávidějí“, *Jungle World*, červenec, 2003.

http://www.sds.cz/docs/prectete/rozhovor/boz_holu.htm

Lidové noviny

Václav Drchal (rozhovor s Vojtěchem Filipem, „Stalinisté měli v lidicích vlajky schované, komunisté to prý neviděli“, *Lidové noviny*, 15. 6. 2009.

http://www.lidovky.cz/staliniste-meli-v-lidicich-vlajky-schovane-komuniste-to-pry-nevedeli-12r-/ln_domov.asp?c=A090615_101748_ln_domov_bat

Listy

Stanislav Holubec, „Budoucnost KSČM“, *Listy*, leden, 2007.

<http://www.listy.cz/archiv.php?cislo=071&clanek=010706>

Literárky

Stanislav Holubec, Jiří Dolejš, Spor: Je KSČM schopna modernizovat samu sebe?, *Literárky*, 3. 4. 2009.

http://www.literarky.cz/index_o.php?p=clanek&id=4394&rok=2007&cislo=41

Mladá pravda

Kateřina Bayerová, „K výročí února 1948“, *Mladá Pravda*, březen, 2006.

Luděk Kobza, „Dvě vzpomínky 64. výročí vítězného února a oslava dne Rudé armády v Praze“, *Československá mladá Pravda*, březen, 2012.

„Několik slov k výročí Vítězného února“, *Mladá Pravda*, únor, 2001.

Novinky

Jiří Ovčáček a Jakub Troniček, „Mladí komunisté: Národe oslavuj, zemřel nepřítel lidu“, *Novinky*, 19. 12. 2011

<http://www.novinky.cz/domaci/253959-mladi-komuniste-narode-oslavuj-zemrel-nepritel-lidu.html>

Novinky, Grebeníček trucuje, KSČM vysvětlovat rezignaci nebude, 27. 1. 2006.

<http://www.novinky.cz/domaci/75856-grebenicek-trucuje-kscm-rezignaci-vysvetlovat-nebude.html>

Právo, „Historici se bouří proti chystanému zákonu o protikomunistických odbojářích“, *Novinky.cz*, 1. 12. 2010.

<http://www.novinky.cz/domaci/218418-historici-se-bouri-proti-chystanemu-zakonu-o-protikomunisticky-ch-odbojarich.html>

Parlamentní listy

Hans Štembera, „Komunistka Semelová drsně sečetla hříchy Václava Havla“, *Parlamentní listy*, 18. 12. 2011.

<http://www.parlamentnilisty.cz/rss/zpravy/Komunistka-Semelova-drsne-secetla-hrichy-Vaclava-Havla-217451>

Hans Šembera, „Filip o Havlovi: Slova o humanitě skončila u humanitárního bombardování“, *Parlamentní listy*, 18. 12. 2011.

<http://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Filip-o-Havlovi-Slova-o-humanite-skoncila-u-humanitarniho-bombardovani-217443>

Josef Hlavatý, „Téměř 64 let poté – SMKČ – KSM na připomínce výročí Vítězného února v Semilech“, *Parlamentní listy*, 2. 3. 2012.

<http://www.parlamentnilisty.cz/profily/clanek.aspx?id=11045>

Raport

Lenka Pelcová, „Vracíme se. Bývalý funkcionáři KSČ opět u moci.“, *Raport*, 2010

Ostatní

David Pazdera, *Jak jsme po letech v Lidicích zjistili, že jsme extremisté*, 17. 6. 2009

http://www.komsomol.cz/clanky/417_extremiste.html

Jan Zahradník, *Jak jsem vstupoval do dnešní KSČM*, 23. 7. 2008.

<http://www.kscmotrokovice.estranky.cz/clanky/info-kscm/jak-jsem-vstupoval-do-dnesni-kscm.html>

J. Rázný a S. Talinská, *Komsomolci v Lidicích, tentokrát bez policejního dozoru*, 21. 6. 2010.

http://www.komsomol.cz/clanky/1129_lidice_2010.html

Leopold Vejr, *SMKČ se zúčastnil pietního aktu v Lidicích důstojně. Tose bohužel o všech účastnících říct nedá*, 15. 6. 2009

http://www.komsomol.cz/clanky/409_lidice.html

Lukáš Kobza, Zase jeden „komisař mládeže“ kope do SMKČ..., 24.1.2012.

http://www.komsomol.cz/clanky/2159_komise.html

Lukáš Kollarčík, Změňme a zkvalitněme sebe, abychom mohli využít krize, změnit KSČM, Úvodní referát předsedy Svazu mladých komunistů Československa (SMKČ) s. Lukáše Kollarčíka na XXXII. Pražské teoreticko - politické konferenci (PTPK) na téma „Možnosti zvýšení akceschopnosti a politického vlivu KSČM v současné prohlubující se krizi kapitalismu“ spolupořádané SMKČ, Praha 28. 4. 2012, Hlavní strana, 4. 5. 2012.

<http://www.komsomol.cz/>

Marta Semelová, Moudrost Klementa Gottwalda, Naši politici.

<http://www.nasipolitici.cz/cs/politik/770-marta-semelova/profilujici-informace-a-kauzu>

Miloslav Ransdorf, Co s Evropou.

http://www.ransdorf.com/články/co_s_evropu/co_s_evropou.pdf

<http://www.guengl.eu/>

Miloslav Ransdorf, Gottwald a jeho místo v národní a demokratické revoluci.

<http://www.ransdorf.com/%C4%8DI%C3%A1nky/60.GOTTWALD.pdf>

Oldřich Rambousek, Z diskusí k materiálu „Socialismus pro 21. století, 19.3. 2012.

<http://www.kscm-trutnov.cz/phprs/view.php?cislocclanku=2012030073>

OV KSČM Rakovník, Jan Krško podal svědectví, 30. 6. 2010.

<http://rakovnik.kscm.cz/article.asp?thema=4701&item=49739&previev=archiv>

Roman Janouch, *Vzpomínka Romana Janoucha na 17. listopad: co mi vzal (a dal) 17. listopad 1989*, 20. 11. 2009.

<http://www.kscm-otrokovice->

[2.estranky.cz/clanky/historie_fakta_svedectvi_pameti/vzpominka-romana-janoucha-na-17_listopad.html](http://www.kscm-otrokovice-2.estranky.cz/clanky/historie_fakta_svedectvi_pameti/vzpominka-romana-janoucha-na-17_listopad.html)

Společnost Klementa Gottwalda, Konference ve výsledcích poprvé, 1. 11. 2007. Mezinárodní a teoreticko - politické konference, Úvod.

<http://www.gottwald.estranky.cz/clanky/mezinarodni-a-teoreticko-politicke-konference/konference-ve-vysledcich-poprve.html>

Projevy a mediální vystoupení

Bitva o třetí odboj, Události komentáře, 11. 2. 2011.

<http://www.ceskatelevize.cz/porady/1096898594-udalosti-komentare/211411000370211/video/>

Dokumentární film *Kupředu levá, kupředu pravá*, Linda Jablonská, 2006

Jiří Dolejš v pořadu, Je KSČM ústavní strana nebo ne?, Máte slovo, ČT1, 8. 9. 2011.

<http://www.ceskatelevize.cz/porady/10175540660-mate-slovo-s-m-jilkovou/211563230800027/video/>

Jiří Dolejš v Klubu sociálních věd, Praha, 11. 1. 2012.

„Ministr spravedlnosti Jiří Pospíšil a poslanec KSČM Jiří Dolejš diskutují o zákonu o protikomunistickém odboji“ Audio záznam, 12. 1. 2011, Zákon o protikomunistickém odboji vláda schválila, opozice je proti, Marta Spěváčková a Lucie Maňourová et al., ČRo 1 Radiožurnál.

http://www.rozhlas.cz/zpravy/politika/_zprava/836127

Pod Klémovou čepicí, Historie.cs, ČT2, 29.10.2009.

Přístupné v textové verzi

<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/exkluzivne-na-ct24/osobnosti-na-ct24/72656-pod-klemovou-cepici/>

Projev Lukáše Kollarčíka na Olšanském hřbitově při výročí 25.2. 1948, Praha, 25. 2. 2011, Komunisté u hrobu Gottwalda na Olšanech „narušitel“ Jan Šinágl, Yuotube.

<http://www.youtube.com/watch?v=73sQpNvJYck>

Projev Marty Semelové, Audio záznam, Praha, Olšanské hřbitovy, 25. 2. 2011.

<http://www.novinky.cz/domaci/226275-komunisticka-poslankyne-semelova-velebila-u-gottwaldova-hrobu-vitezny-unor.html>

Projev Stanislava Grospiče při příležitosti vzpomínky na Jana Opletala, Audio záznam, Praha, 17. 11. 2011.

<http://www.youtube.com/watch?v=NfYrx-2cnLE>

Rozhovor Štěpánky Čechové s Oldřichem Tůmou, ředitelem Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR, 13. 1. 2011, Dvacet minut Radiožurnálu, ČRo 1 – Radiožurnál.

http://www.rozhlas.cz/radiozurnal/dvacetminut/_zprava/oldrich-tuma-reditel-ustavu-pro-soudobe-dejiny-av-cr--836720

Rozhovor Jitky Obzinové s Vojtěchem Filipem, 22.11. 2006, Frekvence 1, Archiv Pressklubu.

<http://www.frekvence1.cz/cs/lide-show/porady-v-radiu/archiv-pressklubu/vojtech-filip-164.shtml>

Vojtěch Filip (KSČM), rozhovory a lídry stran, volby 2010, 16. 5. 2010, Youtube.

<http://www.youtube.com/watch?v=C1gFXfpCRQk>

168 hodin: Události týdne očima zpravodajství České televize, Přírodní katastrofy v Barmě, Soudruzi slaví, 18. 5. 2008.

<http://www.ceskatelevize.cz/porady/10117034229-168-hodin/208411058250518/video/>

Rozhovory autorky

Rozhovor autorky s Lukášem Kollarčíkem, Praha, 22. 3. 2012.

Rozhovor autorky s Milanem Krajčou, Praha, 4. 5. 2012.

Rozhovor autorky se Zdeňkem Štefkem, Praha, 29. 4. 2012.

Rozhovor autorky s Ludvíkem Šuldou, Praha, 30. 4. 2012.

Rozhovor autorky s Jiřím Sobotkou, Praha, 15. 3. 2012.

Seznam příloh

Příloha č. 1: Volby do PS PČR 1996, nejmladší kandidáti KSČM (tabulka)

Příloha č. 2: Volby do PS PČR 1998, nejmladší kandidáti KSČM (tabulka)

Příloha č. 3: Volby do PS PČR 2002, nejmladší kandidáti KSČM (tabulka)

Příloha č. 4: Volby do PS PČR 2006, nejmladší kandidáti KSČM (tabulka)

Příloha č. 5: Volby do PS PČR 2010, kandidáti KSČM do 39 let (tabulka)

Příloha č. 6: Vývoj počtu členů KSČM (tabulka)

Příloha č. 7: Vývoj počtu mladých členů KSČM (tabulka)

Příloha č. 8: Vztah volebních výsledků KSČM a ČSSD (tabulka)

Přílohy

Příloha č. 1: Volby do PS PČR 1996, nejmladší kandidáti KSČM (tabulka)

Kraj	Jméno	věk	č. kandidáta	
Praha	Petr Šimůnek	31	2	KSM
Středočeský	Stanislav Grospič	31	3	
	Miroslava Vostrá	31	10	
Západočeský	Věra Karasová	35	9	
	Evžen Menc	35	33	
Jihočeský	Václav Šrámek	37	11	
	Jarmila Tykalová	37	13	
	Stanislav Křída	37	17	
Severočeský	Bohuslav Dbalý	23	19	
Východočeský	Josef Syřiště	22	15	
Jihomoravský	Josef Gottwald	24	53	KSM
Severomoravský	Petr Zedek	33	47	

Z celkového počtu 298 kandidátů
 5: 21 - 29 let
 182: 30 - 49 let
 111: 50 a více let
 Průměr 47, 18 let

Sestavila autorka z údajů Českého statistického úřadu:

www.volby.cz

Příloha č. 2: Volby do PS PČR 1998, nejmladší kandidáti KSČM (tabulka)

Kraj	Jméno	věk	č. kandidáta	
Praha	Josef Gottwald	26	8	KSM
Středočeský	Zdeněk Štefek	23	14	KSM
Západočeský	Věra Karasová	37	3	
	Evžen Menc	37	14	
Jihočeský	Václav Šrámek	39	6	
	Jarmila Tykalová	39	10	
	Stanislav Křída	39	16	
Severočeský	Miroslav Valtr	32	19	
Východočeský	Milan Plodík	42	33	
Jihomoravský	Vladislav Koníček	34	10	
	Roman Herink	34	25	
Severomoravský	Martina Fabiánová	23	31	

Z celkového počtu 298 kandidátů:
 3: 21 - 29 let
 157: 30 - 49 let
 138: 50 a více let
 Průměr 49, 19 let

Sestavila autorka z údajů Českého statistického úřadu:

www.volby.cz

Příloha č. 3: Volby do PS PČR 2002, nejmladší kandidáti KSČM (tabulka)

Kraj	Jméno	Věk	č. kandidáta	
Praha	Roman Janouch	29	13	
Středočeský	Zdeněk Štefek	27	13	KSM
Jihočeský	Ivan Tekl	35	12	
Plzeňský	Helena Suchá	42	7	
Karlovarský	Radomír Honců	36	10	
Ústecký	Jan Krško	29	14	
Liberecký	Jana Branišová	23	3	KSM
Královehradecký	Stanislav Holubec	23	3	
Pardubický	Viktor Jonáš	46	14	
Vysočina	Ladislav Vejmělek	42	8	
Jihomoravský	Leoš Káfoněk	31	11	
Olomoucký	Vladimír Urbánek	25	16	nestr.
Zlínský	Esma Opravilová	29	10	
Moravskoslezský	Kateřina Konečná	21	3	

Z celkového počtu 342 kandidátů:
 11: 18 - 29 let
 124: 30 - 49 let
 207: 50 a více
 Průměr 50, 23 let

Sestavila autorka z údajů Českého statistického úřadu:

www.volby.cz

Příloha č. 4: Volby do PS PČR 2006, nejmladší kandidáti KSČM (tabulka)

Kraj	Jméno	Věk	č. kandidáta	
Praha	Milan Krajča	22	11	KSM
Středočeský	Miloš Sarauer	24	29	
Jihočeský	Hana Rodinová	25	12	
Plzeňský	Zdeněk Hubka	41	12	
Karlovarský	Jana Fáberová	25	6	
Ústecký	Alena Kessnerová	24	8	
Liberecký	Kateřina Prokopová	23	9	
Královehradecký	Antoník Kapucián	30	11	
Pardubický	Květa Končická	21	7	
Vysočina	Martin Herzán	27	7	
Jihomoravský	Lenka Obořilová	32	12	
Olomoucký	Jarolav Petržela	22	13	
Zlínský	Michal Říha	23	21	
Moravskoslezský	Martina Šimíková	23	17	

Z celkového počtu 343 kandidátů:
 24: 18 - 29 let
 88: 30 - 49 let
 231: 50 a více let
 Průměr 50, 27 let

Sestavila autorka z údajů Českého statistického úřadu:

www.volby.cz

Příloha č. 5: Volby do PS PČR 2010, kandidáti KSČM do 39 let (tabulka)

Kraj	Jméno	věk		
Praha	Jaromír Petelík	26		
	Jan Vozár	29		
	Ludvík Šulda	30	KSM	
	Roman Janouch	36		
	Josef Gottwald	35	KSM	
	Miroslava Dobiášová	39		
Středočeský	Vilém Potůček	22		
	Milan Krajča	26	KSM	
	Jan Klán	27		
	Martin Krajdl	29		
	Zdeněk Milata	29	KSM/ SMKČ	
	Martina Kostková	31	nestr.	
	Zbyněk Nyš	34		
	Zdeněk Štefek	35	KSM	
	Kateřina Pavlíková	36		
	Jan Krško	37		
Jihočeský	Pavla Šlahůnková	21	nestr.	
	Hana Rodinová	29	nestr.	
	Vilém Klapsia	32		
	Václav Ebert	35		
Plzeňský	Michaela Vávrová	26	nestr.	
	Iveta Kindlmanová	30	nestr.	
Karlovarský	X			
Ústecký	Josef Zahradník	24		
	Milan Truhlář	24		
	Václav Dycka	25	nestr.	
	Hana Jírovcová	28		
	Alena Pávková	28		
	Gabriela Hubáčková	35	nestr.	
	Radek Belej	35		
	Tomáš Zíka	37		
	Liberecký	Kateřina Klikarová	26	
		Lukáš Čížek	31	KSM/ SMKČ
Královehradecký	Jaroslav Divíšek	26		
	Milada Bláhová	26	nestr.	
	Václav Barica	28		
	Petr Šimša	36		
Pardubcký	Květa Končická	21		
	Martin Dudla	33		
	Petr Němec	34	nestr.	
	Radim Fülle	35		
Vysočina	Petr Vacek	27		
	Martin Herzán	31		
	Kamil Vejvoda	37		
Jihomoravský	Josef Bouda	24		
	Ján Lahvička	25		
	Jiří Holík	31		
	Bohumil Smutný	31		
	Lenka Obořilová	36	nestr.	
	Petr Nikolai	37		

	Jiří Fazor	39	
	Ladislav Haller	39	nestr.
Olomoucký	Vladimír Urbánek	33	nestr.
	Jana Pastorová	39	
Moravskoslezský	Martina Šimíková	27	nestr.
	Kateřina Konečná	29	
	Radim Hyvňar	33	nestr.
	Martin Jaroška	34	
	Jana Soudková	34	
	Ivan Žďárský	35	
	Ivan Strachoň	37	
	Dagmar Valášková	38	
	Jitka Hanusová	39	
Zlínský	Lukáš Kollarčík	25	KSM/ SMKČ
	Marie Pěnčíková	30	
	Antonín Blažek	31	nestr.

Z celkového počtu 342 kandidátů: 24: 18 - 29 let
 104: 30 - 49 let
 104: 50 a více let
 Průměr 50, 55 let

Sestavila autorka z údajů kandidátních listin KSČM a Českého statistického úřadu:
 Kandidátní listiny do PS PČR 2010, Volby a akce, Poslanecká sněmovna.

<http://www.kscm.cz/volby-a-akce/poslanecka-snemovna-pcr6/kandidatni-listiny-do-ps-pcr-2010/jihomoravsky-kraj>

www.volby.cz

Příloha č. 6: Vývoj počtu členů KSČM (tabulka)

Rok	Počet členů
1992	354 549
1993	317 104
1995	196 224
1997	142 490
1999	128 000
2000	120 000
2001	113 027
2002	107 813
2003	100 781
2012	55 000

Sestavila autorka z údajů z těchto zdrojů:

Petr Fiala et al., *Komunismus v České republice: vývojové, systémové a ideové aspekty KSČM a dalších komunistických organizací v české republice*, (Brno : Masarykova univerzita, 1999).

180.

Tabulka č. 1 Vývoj členské základny mezi V. a VI. sjezdem KSČM, Zpráva ÚV KSČM o činnosti KSČM v období po V. sjezdu KSČM, 20. 4. 2004, Obsahové materiály VI. sjezdu KSČM, 52.

Příloha č. 7: Vývoj počtu mladých členů KSČM (tabulka)

Rok	1999	2000	2001	2002	2003
Počet členů	128 346	120 673	113 027	107 813	100 781
do 30 let v %	0,5	0,6	0,6	0,6	0,5
Absolutně	641	603	565	539	503
31 – 40 let v %	2,5	2,2	1,9	1,8	1,4
Absolutně	3 208	2 654	2 162	1 940	1 410

Sestavila autorka z údajů z těchto zdrojů:

Tabulka č. 1 Vývoj členské základny mezi V. a VI. sjezdem KSČM, Zpráva ÚV KSČM o činnosti KSČM v období po V. sjezdu KSČM, 20. 4. 2004, Obsahové materiály VI. sjezdu KSČM, 52.

<http://www.kscm.cz/nase-strana/sjezdy-kscm/vi-sjezd-kscm/obsahove-materialy-vi-sjezdu-kscm/24140/obsahove-materialy-vi-sjezdu-kscm>

Rozhovor se členem KSČM Ludvíkem Šuldou

Příloha č. 8: Vztah volebních výsledků KSČM a ČSSD (tabulka)

Rok	ČSSD	KSČM	Volební účast
1998	1 656 011	658 550	74%
Nárůst/ úbytek	- 215 732	+ 224 103	
2002	1 440 279	882 653	62%
Nárůst/ úbytek	+ 288 548	- 197 325	
2006	1 728 827	685 328	58%

Sestavila autorka z údajů Českého statistického úřadu:

www.volby.cz